לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

יום ג', א' בטבת תשמ"ח, 22 בדצמבר 1987 / שנת מ"ח מס' 13527 / המחיר 1.10 ש"ח כולל מע"מ

תחקיר ליל הגלשנים: יודחו מצה"ל עוד קצין ושלושה נגדים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

הרמטכ"ל, רב אלוף דן שומרון, קיבל ואישר את כל המלצותיו של האלוף מתן וילנאי בעניין התנהגות מפקדים וחיילים במחנה הנח"ל כ„ליל הגלשנים".

בעקבות הבדיקה שערך, יודחו מתפקידם עוד קצין ושלושה נגדים אשר לא פעלו על־פי אמות המידה המקובלות בנסיבות מבצעיות. ענייניהם של קצין נוסף ושל שני החיילים אשר בפעולותיהם נמצאו ליקויים, יובאו להכרעת מפקדיהם וכנראה יועמדו לדין משמעתי.

(סוף בעמוד 4)

550 עצורים, עשרים שוטרים פצועים בהתפרעויות קשות במיגזר הערבי

מפגינים ביפו ובלוד שרו ההמנון הפלשתיני ■ הרחוב הראשי בנצרת נהפך לשדה־קרב ■ הדרוזים בגולן והבדווים בנגב הצטרפו לשביתה ■ ח"כ גרנות בשפרעם: „השביתה — תרומה לדמוקרטיה בישראל"

מאת זהבה מוזס, ניצה רימון שלמה גלזר, קאסם זייד, יהודה צור ושלי יחימוביץ, כתבי „על המשמר"

כמאה מפגינים, וחשודים בהתפרעויות במהלך השביתה הכללית של המיגזר הערבי בישראל, נעצרו אתמול בכל רחבי הארץ, ביניהם גם חשוד ביידוי בקבוק־תבערה.

20 שוטרים נפצעו במהלך ההתפרעויות, אחד מהם קשה ושלושה באורח בינוני.

העצורים נתפשו בשעת הצתת צמיגים, הסתת בעלי חנויות, סגירת

(סוף בעמוד 4)

אירועי השביתה ברחבי הארץ

• עמודים 2 ו־3 •

רעולי פנים באום אל־פחם מניפים דגל פלשתין ומלבים את ההמון לזרום אל כביש עפולה־חדרה (צילום: אנדרה ברוטמן)

כוחות מוגברים מוזרמים לגדה נוכח סממנים של מרי אזרחי

3 מתפרעים נהרגו בשומרון ■ נפצעו 2 קציני צה"ל ■ שביתת־מסחר כללית

מאת פנחס ענברי, עזרא אבירן ובצלאל עמיקם כתבי „על המשמר"

צה"ל הזרים אתמול כוחות צבא מוגברים לגדה המערבית, ובכלל יחידות מובחרות, והיום יגבור את כוחו עוד יותר, נוכח ההחמרה שחלה אתמול בהפגנות, שניכרו בהן לראשונה

(סוף בעמוד 4)

הודעה חשובה לגזברי הקיבוצים

נותרו ימים ספורים לביצוע „התכנית המשולבת" לניצול סעיף 45 לפקודת מס הכנסה

נותר שבוע ימים לביצוע תכנית מימון בתנאים מיוחדים

אנא, התקשר עוד היום 03-661911-2-3 או בערב ובשבת 03-341525

בברכה דדי זינמן

1500 נהרגו בהתנגשות מעבורת במכלית בפיליפינים

מאנילה — יותר מ־1,500 בני־אדם נהרגו אתמול בטביעה או בשריפה, כאשר ספינת־מעבורת פיליפינית, עמוסה נוסעים לרגל חג־המולד, התנגשה במכלית־נפט וטבעה בים של לתבות, דרומית למאנילה. היה זה אסון הספנות הגדול ביותר בימי שלום, מאז טבעה אוניית־הפאר „טיטאניק".

משמר החופים מסר על 26 ניצולים בלבד. המעבורת היא „דונה פאז", שהיתה בדרכה למאנילה. מיכלית־הנפט, „וקטור", ירדה גם היא למצולות. התנגדות הזתה בחשיכה, בקירבת האי מינדורו.

(סוף בעמוד 4)

ארה"ב לאזרחיה: אל תבקרו בשטחים

מאת דליה רפאל, ארנון יפה דפנה ורדי וז'אן כהן, כתבי „על המשמר" בארה"ב, בצרפת, בבריטניה וביוון

משרד החוץ האמריקני חידש אתמול פומבית את אזהרתו לתיירים אמריקניים הנוסעים לישראל, נוכח המהומות בשטחים. ה„אזהרה" נמשכת

(סוף בעמוד 4)

רבין: יד קשה גם נגד ערביי ישראל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„עם כל הצער והכאב על הנפגעים, מי שיילך להפגנות וישתתף בהפרות סדר יטול על עצמו סיכונים חמורים" — אמר אמש שר הביטחון, יצחק רבין, עם שובו מארה"ב.

שר הבטחון הוסיף, כי צה"ל „יפעל נגד המסיתים המארגנים והמשתתפים

(סוף בעמוד 4)

אנשי כהנא גרמו להתפרצות תושבי שפרעם

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

מפקד משטרת מרחב הגליל, ניצב משנה יעקב גנות, נפצע ברגלו ועימו ארבעה מאנשיו, מיידוי אבנים, שידו מאות מתושבי שפרעם לעבר בית הכנסת

(סוף בעמוד 4)

ציון־דרך בלתי הפיך

היום כבר ברור: אירועי דצמבר '87 הם ציון דרך בלתי־הפיך בתולדות מדינת ישראל, ובמערכת היחסים המורכבת בין יהודים וערבים באיזור. הזרע שנזרע במלחמת ששת הימים כבר נבט ועתה הוא צומח, ודבר לא יחזיר אותו לאדמה. הסערה שפקדה את תושבי ישראל הערבים והגיעה אמש לשיא, עלתה על החלומות הגרועים ביותר של הקשת הפוליטית כולה. הציבור הערבי לא הסתפק בהזדהות מילולית עם תושבי השטחים. הוא חיקה את צורת ההפגנה והמרי שלהם, ובאופן החריף ביותר. אירועי אתמול מתייחדים בכמה הבטים חמורים. ההפגנות והשלכת האבנים קיבלו הפעם תאוצה דווקא בערים הגדולות, בנצרת וביפו ואילו בדרום התברר שהבדואים, הידועים בדרך־כלל בגישתם הנייטראלית לשאלות פוליטיות, חשים הזדהות ואם בעוצמה דומה לתושבים הערביים ביתר חלקי הארץ.

קשה שלא לשוב ולומר את האמת, החשופה היום לכל מי שעיניו בראשו: הקו הירוק קיים אולי מבחינה מדינית. הוא אינו קיים מכל בחינה אחרת. הכיבוש השחית את רקמת הדו־קיום העדינה בין המיעוט הערבי והרוב היהודי בארץ. ההשחתה הזו אירעה בחשאי, במנות קטנות, אבל אתמול התפרצה וגילתה עד כמה שורשיה עמוקים. האירועים אמש הצביעו גם על כך שהמנהיגות הפוליטית המסורתית של הציבור הערבי, שבנתה כוח פוליטי לגיטימי ברמה גבוהה ובשיתוף פעולה עם מנהיגויות יהודיות, אינה מספקת עוד. מצידה עולה מנהיגות מיליטנטית לסוגיה, המאיימת עוד יותר על האפשרות שהערבים הישראלים יהיו בעתיד ראש הגשר ביחסים תקינים עם הציבור הפלשתיני בשטחים.

סגן־השר קופמן, המייצג נאמנה את החשיבה הפשטנית וקצרת הראי של מנהיגי הליכוד ובעיקר של יצחק שמיר, הציע לחדש את הממשל הצבאי. קשה להעלות על הדעת הצעה אווילית ומסוכנת מזו. ערביי ישראל מבטאים היום הזדהות עם תחושת הדיכוי של הערבים בשטחים. אם להזדהות הזו תתוסף תחושת מרי על דיכוי שיר שלהם במסגרות כפייה, תהפוך המדינה כולה לאיזור מלחמה. כדי שלא־ימצא הרוחות ברחוב הערבי משני צידי הקו הירוק דרוש רק כיוון אחד: מהלך מדיני מתואם ומשולב. דרך אחרת אין.

על המשמר

ציורמצב

בין הכסאות / שוטרי ת"א

זה נוער זה

שוטרים טובים, שוטרי תל־אביב. שוטרים מסורים, שוטרים נפלאים. הם יודעים מה זה נוער עבריין. הם יודעים מה זה נוער שמנת. והם יודעים איך להפוך נוער שמנת לנוער עבריין.

בשתיים וחצי לפנות בוקר הם מגיחים מהתחנה שלהם ברחוב הרכבת למועדון ה„פינגווין". הם מסורים. הם לא יילכו לישון. הם מגיחים עם פנקסי דו"חות וביד זריזה הם משרבטים דו"חות חנייה לנוער השמנת החונה על מדרכות ליד המועדון: ברוך השם, יש פרנסה. הייתה הופעה של סי היימן, והאולם היה מפוצץ. מקומות חניה לא היו. אז חנו על מדרכות. אז נתנו לשוטרי המרחב להוכיח עד כמה הם נאמנים ועומדים על משמרתם. ועכשיו חורף, תארו לעצמכם. שוטר ישראל לא ינום ולא יישן ולא יירתע ממזג האוויר. בקיץ, כשיש הופעות רוק ענקיות בפארק הירקון הם באים גם לשם. שוטרים מסורים. שוטרים תרבותיים. גם שם הם מחלקים דו"חות ביד נדיבה ובנפש חפצה. שוטרים עם תושייה יודעים איך למלא את מיכסת הרפורטים החודשית.

אחר כך ייצא מפקח המחוז בהצהרה שגאה גל האלימות של בני־נוער בעיר. וראש העיר יצעק שמוכרחים למצוא מקומות בילוי סולידיים לנוער. שלא ידקרו זה את זה בסכינים. ומועצת המליאה של עיריית תל־אביב תכנס סוציולוג, צוות מורים ופסיכולוגית בחצי מישרה, כדי לשבת על מדוכת אלימותו של הנוער בעיר העברית הראשונה. וכולם יהיו מאוד מזועזעים. מאוד איכפתיים. מאוד דידאקטיים. נו נו, ילדים, לכו הכיתה, ילדי הפרברים.

ורק השוטרים של רחוב הרכבת יתחככו ידיהם בהנאה וישחזו עטיהם בעָוֹז, וימתינו לראות היכן ייפתח המועדון הבא של הנוער שעוד נשאר סולידי בעיר הזאת, כדי לרוץ גם לשם עם הפנקסים.

כי הנוער והאנשים הצעירים של תל־אביב זה סתם קהל של פרזיטים שחונים על מדרכות.

איש הפנקסים

וחנייה על מדרכות ברחוב תל־אביב בשתיים וחצי בבוקר זו העבירה הנוראה ביותר. שום שוטר מסור לא יעבור על זה בשתיקה.

תג שמח, מפקח. להתראות בדקירה הבאה.

אילן שיינפלד

רעל / שלטון־חוק

אין הפקרות

מי שחושב שהמשטרה לא נוהגת כשורה יכול להירגע.

— ההוא שנראה יורה, שלא לצורך, על מפגינים ערבים, אמנם לא יעמוד לדין, אבל הוא בהחלט ננזף.

— נהג המיכלית שורס ארבעה ערבים מעזה ופצע עוד שבעה, אמנם מתהלך חופשי, אבל לא מן הנמנע שיוציאו נגדו כתב־אישום.

— כתב־האישום נגד המחנך שמעון יפרח, שירה בגבה של תלמידה ערביה בתוך בית הספר והרגה, לא בוטל. השופט דרש שיישאר בחג המשפחה, ולא יסתובב סתם.

— שלושת אנשי „שלום עכשיו" שנעצרו משום שהתגוננו מול פורעי „כך" שוחררו. גם לטיף דורי שוחרר.

עובדה.

זאב צחור

עמוד האחורי על המשמר

בשטח / ת"א פקוקה

כולם נסעו לעזה

אפשר היה ללכת את זה ברגל כשעה. להגיע אתמול עם רכב מרמת־גן לרחוב המסגר לקח לי שעתיים, וחצי מיכל דלק. זה הזמן שלוקח לך להגיע מנהריה לתל־אביב, עם רבע שעה הפסקת קפה.

שעות פקק ברחוב המסגר

המכוניות פשוט עמדו: המסגר, דרך פתח־תקוה, יצחק שדה, להגרדיה, הרכב — כולם היו חסומים לחלוטין, בשני הכיוונים. הדבר היחידי שזז אתמול בעיר הזו היו הווישרים. לו הייתי קיסר, הייתי דורש לעגן את שעות הפקק בהסכמי העבודה. 150 אחוז תוספת עצבים.

ואם יצאת ממכוניתך לתוך זרמי המים לחפש שוטר אחד שיפתח את הצירים –– לא היה כזה אתמול בתל־אביב. כולם נסעו לעזה, למזרח־ירושלים, לאבטח את בית שרון.

עמידם כהן

מדף/פאשיזם

היבטים אקטואליים

„המחשבה הפשיסטית לגווניה". קובץ מקורות; כינס העיר והקדים מבוא: זאב שטרנהל; ספריית פועלים 1987

האינטראקציה הראשונה בין הקורא לספר חדש הינה עם הכותרת. וזו של הספר הנדון מקוממת ממבט ראשון. מה לפאשיזם ולמחשבה? מה לפאשיזם ולגוונים? מסע ארוך בין הרהרים אל הצד השני, האפל, של הנפש הפוליטית, מרכך מעט את התהייה הראשונית.

הפאשיזם — לגבי רידנו — הינו חיה מונוליטית, סטריאוטיפית, הכרוכה בדימויים של גזענות ערומה, פשטנות דמגוגית, פופוליזם של רבדים נמוכים ועריצות אכזרית, זו שהנביטה את גילוייה החשוכים ביותר של נפש האדם. הרבה אורך־רוח, סקרנות ופתיחות נדרשים כדי לרדת לנבכי התורה הפאשיסטית, מגוונותה המסוימת, הקשריה ההיסטוריים ומיוחדותה.

הקובץ בעריכתו של פרופסור שטרנהל מגיש אסופה מרשימה של הגות פאשיסטית, מהמאה הנוכחית ומזו שקדמה לה, אסופה המכסה את חשובי ההוגים בצרפת, גרמניה, איטליה, בריטניה, ספרד וארצות־השפלה. האסופה מלווה בהערות היסטוריות וביוגראפיות ומספקת הבנה מסוימת לחלק מהקושיות הבלתי פתורות אודות היווצרותה ושיגשוגה של התנועה, שאלות הרלוונטיות גם כאן ועכשיו.

החלק החשוב והמאיר־עיניים בקובץ כולו, הינו המבוא המעמיק של שטרנהל. שטרנהל מתעכב, אמנם, על נסיבות היסטוריות ופסיכולוגיות, אך ממקד את עיקר דיונו ברמה הפילוסופית. הפאשיזם, בהכללתו הרחבה, הינו האנטי־תזה השלמה לשתי הפילוסופיות הפוליטיות המרכזיות בשתי המאות האחרונות — הליברליזם והמרכסיזם. שתי התורות הללו, כל אחת בדרכה, מעמידות במרכזן את גאולת האדם הבודד, שעבורו תוכננה השיטה המדינית כולה. הפאשיזם, מהצד האחר, מעמיד — כאתוס עליון — את המדינה, ואילו הפרט — תא בגופה של היחידה המדינית — אינו ערך נחשב, וודאי לא ערך עליון, ולפיכך גם הלבילויות המוסרית בגישה אל האדם, זכויותיו ואושרו.

בהבנת הדברים אין, כמובן, משום קבלתם, ומצד שני מאפשרת ההבנה זיהוי איכויות פאשיסטיות ונסיבות פאשיסטוגניות בסביבתנו אנו, ולכאלה — למרבה הצער — לא צריך להשתמש לאחרונה במיקרוסקופ.

קובי ארד

רעל/התדריך

בעייה של חוסר הבנה

מסייר לו חייל צה"ל צעיר בסימטאות ג'באליה. מסתובב ברחובות עזה העשנים, שטופי האבנים והדם, ומשנן לעצמו את תדריך ראש הממשלה: זהו מאבק בן 3000 שנה. היהודים אינם אשמים בו. אלה בסך־הכל שאבב של חוצפנים שלמדו לא לפחד מכדורי גומי. אנו צפויים לריאקציה תבוסתנית — היזהר לך!

מרחוב צדדי רץ לעברו ילד בן שמונה, מיידה בו בקבוק תבערה ונמלט. „שלושת אלפים שנה אני רודף אחרי כמוך...", צועק לו החייל. „חתיכת חוצפן היסטורי שכמוך". שתי נשים עבות־כרס מגיחות מפינת הרחוב הסמוך ומנסות בהסתערות פתאומית להכות בו בסיר כביסה ענק. החייל שלנו הודף אותן בפרספקטיבה ההיסטורית שבידיו, ונוטיח בהן: „אני לא אשם, אני לא אשם. מדוע אתן מכות אותי? תכו את הבן שלכן שזורק אבנים ברחוב הראשי, תגידו לו שיתחיל לפחד מכדורי גומי. אני מהלך כאן ברחובות, בלי להפריע לאיש, כבר אלפי שנים — מה זה נטפלו רווקא אלי פתאום?"

כשהוא מגיע חבול, תשוש ושרוט, לחצר בית־הספר הסמוך, הוא נתקל בהפגנה. אלפי צעירים, נשים וזקנים. עומדים מולו, מניפים דגלים, מבעירים צמיגים ותופשים כדורי 5.56 באוויר. הם נושאים גם כרזות ובהן כתוב בעברית ואנגלית: „הצבע אמת", „המערך לשלטון". החייל נעצר המום. מייד הוא מרים קשר למפקדו ואומר לו: „מצאתי את הריאקציה המבוסתנית — מה לעשות?" אסור לנו להתערב בפוליטיקה", עונה לו המפקד ונותן לו פקודת קיפול. בדרך לבית־החולים להחלפת התחבושות מרגיע עצמו החייל: בסך־הכל פרובוקציה של עסקנים. עד הבחירות זה בטח ייגמר. ושוב הוא מנסה לשנן את תדריך ראש הממשלה.

איתי לנסברג

אח"מ / פאטריק סוויזי

ניצל מדין כריתה

פטריק סוויזי הוא, כיום, אחד משחקני־הקולנוע החמים ביותר בהוליווד לאחר שהופיע בכמה סדרות וסרטי־טלוויזיה, כיכב בדמותו של הקצין והג'נטלמן הדרומי בסדרה „צפון ודרום", עכשיו רואים אותו על מסך הקולנוע בסרט „ריקוד מושחת", וכשרואים אותו רוקד, קשה להאמין שרק לפני זמן לא רב גזרו הרופאים דין־כריתה על רגלו, לאחר שכל העצמות בברכו אוסקו.

מסורף," הוא מודה. „חשבתי שהברך שלי הרסה את חיי." ליזה הוציאה אותו מזה, הוא פנה לטיפול אצל מומחים ומאז, נערכו חמישה ניתוחים ברגלו. גם כאשר צילם את „ריקוד מושחת", נאלץ להמשיך בטיפולים, עד היום, הוא מציין ביובש, נאלץ לעבור לא פחות מ־450 ניקוזי ברזל מברכו. „לאחר כל ניתוח, הבטיחו לי הרופאים שאהפוך לנכה," הוא מספר.

פאטריק סוויזי וסינטיה רובס ב„ריקוד מושחת"

זה קרה כשוגג, תוך כדי משחק פוטבול נמרץ. מישהו נחת על רגלו, בכל כובד משקלו, ומסתבר שהיה משקל כבד באמת. עד אז היה סוויזי רקדן מקצועי בלהקת המחול של ניו־יורק, אשתו, ליזה, הצילה אותו, מורה סוויזי, מהרס עצמי מוחלט. התחושה שהקריירה שלו תמה ו„נשלמה, הפכה אותו לאדם מר־נפש, שתיין, מסומם, מבקש נפשו למות, הוא קנה אופנוע והיה דוהר במהירות שגעונית, מרחף באוויר ומתגרה במתכוון במשטרה. „הייתי

התפקיד שהפך אותו לכוכב, בסדרה „צפון ודרום", עורר גם שמועות בדבר רומן לוהט בינו לבין השחקנית לסליאן דון, אהובתו הנשואה לפי התסריט. הוא מכחיש בתוקף. „לא הייתי פוגע בליזה בשום פנים ואופן," אומר הבעל הנאמן סוויזי. אגב, יש כבר „צפון ודרום חלק ב', בין היתר, השחקנים הוותיקים ג'יימס סטיוארט ואוליביה דה־הבילנד וכן כוכבת „שושלת", לינדה אוואנס.

עופר ניר

עורך „עמוד־אחורי": אפי לנדאו

מורת-רוח בממסד הערבי מהפרות הסדר ב"יום השלום"

מאת קאסם זייד ויהודה צור
כתבי "על המשמר"

הנהגת מטה השביתה במגזר הערבי מתנערת מהפרות הסדר ומההפגנות אתמול בנצרת ובאום אל-פחם.

מקור מוסמך במטה "יום השלום" אמר, כי הפרות הסדר העיבו על השביתה ופגעו במטרותיה. אותו מקור מסר, שהפרות הסדר מנוגדות להחלטות נציגי הציבור הערבי, ושהן אורגנו ע"י קבוצות שוליות במגזר הערבי.

יו"ר הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות, שהוא גם יו"ר מטה השביתה איברהים נימר חוסיין, אמר לכתבנו, שעל מפירי הסדר לדעת שהאמון המלא בין הציבור להנהגתו הוא תנאי ראשוני להצלחת המאבק הצודק, כשמפירי הסדר ניסו לערער את האמון.

ראש עיריית אום אל-פחם, האשם מחמיד, אמר בתגובה על ההפגנה שקיימו מאות צעירים מהעיר על כביש ואדי ערה: "אינני מצדיק כל מעשה שנוגד את רוח החלטות הכינוס הייצוגי בשפרעם".

שתו קפה

כתבנו שהגיע למקום ההפגנה מוסר, שהמפגינים הבעירו צמיגים, הקימו מחסומים בכניסה לעיר וידו אבנים לעבר מאות השוטרים שהיו במקום. כוח משטרה מתוגבר שהיה מצוייד בגאז מדמיע, מגינים ואלות, דלק אחרי המתפרעים ופיזר אותם. בשעות אחה"צ נפתח כביש ואדי ערה לתחבורה. במהלך ההפגנה נעצרו 13 צעירים ונפצעו 4 שוטרים.

כתבנו ראה קבוצת שוטרים פורצת לביתו של חבר מועצת עיריית אום אל-פחם מטעם "בני הכפר", עו"ד ריאד אניס, ועוצרת אותו יחד עם שלושה אנשים שנמצאו אותה שעה בביתו. אשתו של עו"ד אניס סיפרה לכתבנו, שבעלה ישב עם אורחיו ושתו קפה, שעה שהשוטרים פרצו לבית.

כתבנו, שראה קבוצת שוטרים מובילה שניים מן העצורים לניידת משטרה מציין, שמפקד הניידת, בעל מבטא גרוזיני, איים על העצורים ואמר להם: "אתם רוצים את ערפאת, אני אשלח אתכם אליו". השוטר הנזעם המשיך בקללות עסיסיות כגון: "כוס אמק: בני זונות, אני אזיין אתכם".

שקט ברוב היישובים

השביתה היתה כמעט מלאה ביישובים הערביים. רוב הפועלים לא יצאו לעבודה, לא התקיימו לימודים, החנויות, הבנקים והמשרדים הממשלתיים היו סגורים. למטה השביתה המרכזית בשפרעם הגיעו אתמול משלחות יהודיות מאזורי הארץ השונים. בין המשלחות שהגיעו היתה משלחת מפ"ם בראשות מזכ"ל המפלגה, ח"כ אלעזר גרנות, ובהשתתפות ח"כ מוחמד ותד, רעיה רטיג ואילן שדה. כן הגיע משלחת מטעם ר"צ בראשותו של ח"כ יוסי שריד.

תרומה לדמוקרטיה

מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, אמר כי בריו לחברי מטה השביתה ולקהל הרב שמילא את אולם הישיבות של עיריית שפרעם: "באתי לכאן להביע את הזדהותה של מפ"ם עם הזכות של האזרחים הערבים בישראל להביע את דעתם ולבטא את הזדהותם עם אחיהם בשטחים".

גרנות הוסיף, שלא זו בלבד שהשביתה אינה סותרת את הדמוקרטיה אלא היא תורמת לדמוקרטיה ושהיא גם ביטוי למשטר דמוקרטי ולזכותם להפגין הזדהות. עוד אמר גרנות, "כמפ"ם אנו חבים חוב של כבוד לחברנו הערבים במפלגה שבשעות קשות אנו זוכים לסולידריות שלהם".

סיכוי ותקוה

ח"כ מוחמד ותד אמר, שהמפגש הזה הוא סיכוי ותקווה לעתיד, לא רק בגלל הסולידריות אלא בגלל הפתיחות בה אנו מדברים אחד לרעהו. ותד הדגיש, כי אחד ממניעי "יום השוויון" הוא שערביי ישראל רוצים במדינת ישראל עצמאית ולא כובשת ושחובתנו כאזרחים לקבוע עמדה השוללת את הכיבוש.

יהודה צור, כתבנו בצפון מוסר, כי השביתה בגליל המערבי והעליון היתה כמעט מלאה ועברה בשקט, למעט תקריות לא משמעותיות. לא היו מעצרים ורק בכמה מקומות היו הפרות-סדר של קבוצות צעירים אשר יידו אבנים על אוטובוס, ציירו כמה סיסמאות של אש"ף, הניפו דגל אש"ף והבעירו שני צמיגים באחד מן הכפרים. מניחים שלמעלה מ-80 אחוזים של הפועלים הערביים בגליל נותרו בבתיהם ולא הגיעו למקומות העבודה.

גם הדרוזים בגולן

גם הדרוזים בגולן נטלו חלק בשביתה בהזדהות עם ערביי ישראל והשטחים. רוב התושבים הדרוזיים בארבעת הכפרים נמנעו מלצאת לעבודה בישראל. כל בתי המסחר בכפרים נותרו סגורים. מורים באו לבתי ספר, אך לא התלמידים שנותרו בביתם. במג'דל שאמס, הגדול בכפרים הדרוזים בגולן, התגודדו מאות צעירים ברחובות הכפר ובשעות לקראת הצהריים התקיימה תהלוכה המונית אשר משתתפיה קראו קריאות נגד ישראל ונגד המשך הכיבוש.

אתמול בשעה ארבע אחר הצהריים התקיימה תהלוכה בה נטלו חלק כמה אלפי תושבים ערביים ודרוזים בכפר יאסיף. למקום הגיעו דרוזים רבים מכפרי הגליל, חברי ועד היוזמה הדרוזית, ובמקום התקיימה תהלוכה למרות הגשם שהחל לרדת באותה עת.

שוטר משמר הגבול תופס מפגין ערבי בצווארו, אתמול בנצרת (צילום: איפי)

בתום דקת דומייה הפך המתח בנצרת להתפרצות אלימה

מאת שלמה גלזר,
כתב "על המשמר"

עשרות עצורים, רימוני גז מדמיע לאין ספור, מחסומים, אבנים, אש ובקבוקים שבורים — זהו סיכום "יום השלום" בנצרת.

נצרת בערה אתמול. בתום דקת הדומייה לזכר קורבנות הארועים בשטחים הפכה המתיחות להתפרצות אלימה. כמה עשרות צעירים החלו מתקדמים לעבר תחנת המשטרה בנצרת, תוך קריאות לאומניות וזריקת אבנים. כוח משטרה המוצב שהיה במקום ושמר כל העת על איפוק מרבי והשקיף על הנעשה ממרחק, הגיב בזריקות ורימוני הגז הראשונים נחתו בכיכר המעיין שם התקהלו השובתים.

תוך דקות נראה המקום כשדה קרב. הרחוב הראשי נחסם באבנים, צינורות אזבסט ענקיים ועגלות אשפה שהוצתו. מהרחוב פשטו המהומות לסמטאות "השכונה המזרחית" בעיר.

לא אש חיה

המשטרה הגיבה בכוח רב. מפקד המחוז הצפוני, ניצב שלמה חרון ומפקד מרחב העמקים, נצ"מ יוסי כהן, הגיעו למקום ופיקדו אישית על הכוחות בשטח. עשרות שוטרים וחיילי מג"ב החלו זורמים לאיזור ועשרות רימוני גז נורו והושלכו לעבר המתפרעים. אלה לא נירתעו ועת ארוכה התנהל "קרב" של זריקת אבנים ורימוני גז. לאנשי מג"ב והמשטרה ניתנה הוראה חד-משמעית: אין יורים אש חיה.

ניצב חרון תידרך את המפקדים לעצור את המתפרעים, אך המפקדים בשטח האיצו במקורביהם ל"כסח" את הפורעים. כוחות הביטחון נעזרו ברכב לפיזור הפגנות המצוייד בתותחי מים. אישתו של ראש העיר, ח"כ תאופיק זייד, שנקלעה לסימטה בה נורה גז והושלכו אבנים, תוך שהיא צועקת ומקללת את השוטרים, ספגה סילון אדיר של מים ירוקים.

מספר מתפרעים שנעצרו, נלקחו למעצר תחת מטר כבד של מהלומות אגרופים ואלות.

בשעה שלוש אחה"צ מסכם ניצב שלמה חרון סיכום ביניים: "תפקידנו לשמור על הסדר הציבורי ועל הצירים פתוחים לתנועה. בעקבות רגימת תחנת המשטרה באבנים, נאלצנו להפעיל כוח כדי לשמור על הסדר."

הרוחות בנצרת נרגעו לקראת השעה שבע בערב ובעיר שרר שקט מתוח. בתיווכו של ח"כ תופיק טובי נסוגו כוחות המשטרה מהשכונה המזרחית שהיוותה את מוקד הארועים. דובר המחוז הצפוני של המשטרה, רב-פקד יהושע סיני, אמר, כי בידי המשטרה כ-40 עצורים.

לכרמלה שייק והמשפחה
משתתפים בצער על מות
האב
קיבוץ בית-זרע

ביתנו שרוי באבל
חברנו
אריה (פוטי) פלג
איננו
הלוויה התקיימה אתמול
המשפחה וקיבוץ העוגן

אנו משתתפים באבלה של חברתנו
רינה גורן על מות אמה
יונה דינור
תנחומים למשפחה
קיבוץ משמר העמק

צלצול מהיר — אלישבע איילון

ד"ר אלי רכס, מומחה בנושא ערביי ישראל במכון דיין:

זו לא המלה האחרונה

השר חיים קופמן הציע אמש, זו פעם ראשונה מאז בוטל הממשל הצבאי בתחומי הקו הירוק ב-1966, להחילו מחדש. מה יהיה ההבדל בין ממשל צבאי, אם יקום היום, לבין הממשל הצבאי שהטיל בן-גוריון?

הממשל הצבאי שהוטל מאז קום המדינה ותקנותיו הוסרו בשנת 1966, היה קודם כל בעל ייעוד בטחוני. מאוחר יותר הפך לכלי פוליטי ואמצעי שליטה נוסף באוכלוסייה הערבית. לפני 40 שנה נבע המשטר הצבאי ממצב של לחימה ואילו היום נולד הרעיון בעקבות התעוררות לאומית. ערביי ישראל נאבקים, כתגובת הזדהות, עם מה שנעשה מעבר לקו הירוק. נקודות המוצא אז והיום שונות לחלוטין. צריך לזכור שהאוכלוסייה הערבית עצמה עברה שינוי משמעותי במשך השנים הללו. היום לא מדובר עוד במיעוט חסר הנהגה.

האם היית ממליץ על החלת ממשל צבאי?

לא הייתי ממליץ. מבחינה עניינית נשאלת השאלה האם יש לכך הצדקה. אני אישית מודאג מתחילתו של תהליך הקצנה בשני הצדדים. דפוסי תגובה חריפים באוכלוסייה הערבית מעלים התייחסות רדיקלית באוכלוסייה היהודית. בדינמיקה הזו, אני לא חושב שמה שקרה אתמול תהיה המלה האחרונה. אני מניח שיועלו רעיונות נוספים בשני הקצוות.

איך לדעתך יגיבו ערביי ישראל אם יחול ממשל צבאי?

זו שאלה לספקולציות. ולכן הייתי מעדיף לא להתעסק בה. אני חוזר ואומר, צריך לתפוס את הדברים בפרופורציות. ההתפרעויות אתמול לא היו יזומות ע"י מארגני השביתה. הם משום איבדו שליטה.

כיצד אתה רואה את העתיד?

כל עוד יימשך אי-השקט בשטחים, יהיו במקביל מוקדי הזדהות בקרב ערביי ישראל. אלה, בהבעת הסולידריות כמו זו של אתמול, פורקים מטען מסוים מעצמם. ראשי הציבור הערבי ודאי מבינים שהתרחשויות תוך אבדן שליטה לא ישרתו את עניינם.

לראשונה — הפרות-סדר לאומניות במרכז הארץ

מאת זהבה מוזס וניצה רימון,
כתבות "על המשמר"

לראשונה אירעו הפרות סדר חמורות במיוחד בערים שבמרכז הארץ. ביפו יצאו משעות הבוקר כ-300 מפגינים לכבישים וחסמו מספר פעמים למספר שעות את רחוב יפת לתנועה.

המפגינים ירדו לכביש, עמדו משני צידיו כשהם שרים את המנון פלשתין וצועקים "בלאדי, בלאדי". רבים מהם זרקו אבנים על אוטובוסים שעברו במקום ועל שוטרים וניידות. סמוך לשעה 18.00 נזרקה אבן על אוטובוס ביפו שהסיע את ילדי מקהלת צריקוב וגרם לפציעתן של ארבע ילדות, שהובהלו לבית-החולים "וולפסון" לקבלת טיפול. כן נפצעו מספר מפגינים, באורח קל מאוד.

שוטר זיהוי פלילי מתחנת יפו, אילן אקים, שהותקף בסמוך לבית-הדין הצבאי המוכר בכינוי "הבית הירוק", הובהל אף הוא לבית-החולים וולפסון". התוקף, נער בן 18, נעצר לחקירה.

משך יום השביתה עצרה משטרת יפו 19 חשודים, מהם שלושה קטינים ובהם ילד בן 8 שנתפס עם בקבוק נפט בידו, כאשר ביקש להצית צמיג ברחוב אזור שבשכונת עג'מי. כן הוצת עמוד חשמל ברחוב אבן סינה. ביפו פוזרו המפגינים באלות. ראשי המפגינים ניסו לשכנע את מפקד המרחב לשחרר את העצורים וכתוצאה מכך התפזרו המפגינים. הגשם שהתחיל לרדת בשעות הערב החזיר לאט לאט את המפגינים לבתיהם בעוד שהעצורים נשארו בתחנת המשטרה וחלקם אף יועבר לבית-המעצר באבו-כביר.

הפרות-סדר בלוד

גם בלוד, עיר מעורבת שבה שורר בדרך-כלל שקט בין ערבים ליהודים, חלו אתמול הפרות סדר חמורות שלא זכורות כמותן בעיר. בשכונת נווה-ירק נחסמו הכבישים בפחי זבל, הובערו צמיגים והושלכו אבנים. שוטרים הותקפו על-ידי תושבי נווה-ירק בשכונת הרכבת סמוך לשוק בלוד.

בשעות הצהריים יצאה תהלוכה שמנתה כמאה מפגינים מהמסגד בעיר כשהם צועקים "בלאדי בלאדי" ושרים שירי פלשתין. כוח בילוש של המשטרה שהגיע למקום הותקף על-ידי המפגינים. השוטרים הצליחו לפזר את התהלוכה. כן ניזוקו מזריקת אבנים שני כלי-רכב משטרתיים ובאחד המקרים נעצרה נערה בת 16 בעת שניפצה באבן שימשת ג'יפ משטרתי. במהלך היום נעצרו בלוד 21 חשודים, בהם עשרה בוגרים ו-11 קטינים בגילאי 15-16.

לא נשק חם

מפכ"ל המשטרה, רב-ניצב דוד קראוס, אמר אתמול, כי משטרת ישראל כגוף אזרחי נאלצה להפעיל כוח והיום תספק שירותים משטרתיים. אי-לכך תודרכו השוטרים לקפידה לפעול אך ורק על-פי הסמכויות בחוק. באשר לשימוש בנשק חם הודגש, כי פתיחה באש יכולה להעשות רק באישור מפקד המרחב ועל-ידי קצינים בלבד. ככלל, אסור השימוש בנשק חם לפיזור הפגנות.

שקט יחסי בשרון

במשטרת מרחב השרון קיבלו מהמוקדים רק בשעה שמונה בערב והמשטרה יכלה לסכם בסיפוק, כי שביתת המחאה במגזר הערבי במרחב המשולש עברה בשקט יחסי, למרות מספר אירועים של הפרות סדר, הבערת צמיגים ורגימת רכבים אזרחים ורכבי משטרה. השביתה בכפרים טירה, טייבה, ג'לג'וליה קאלנסואה, כפר ברה וכפר-קאסם היתה מוחלטת ומהכפרים לא יצאו פועלים ועובדים והדרכים מהכפרים אל יישובי השרון היו שקטות.

בשעה 10.25 הבעירו צמיגים בכניסה לכפר-קאסם והמשטרה פינתה את הצמיגים הבוערים. בשעה 10.30 נרגמו רכבים ישראלים ליד טייבה. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. כעבור רבע שעה נרגמו רכבים לי קאלנסואה. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. בשעה 11 נרגם רכב ישראלי שהיה בדרכו מכוכב-יאיר לכפר-סבא. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. בשעה 12.00 נפצעה אשה תושבת טייבה מפגיעת אבן בפניה והוחשה לבית-החולים "מאיר" בכפר-סבא.

"המשמר" עתון יומי
על המשמר

המו"ל: עתון וספר בע"מ
בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה:
רח' חומה ומגדל 2, תל-אביב
טל' 37 88 33
חשבון בבנק הדואר 4-453360
המען למכתבים: [illegible] ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian)
2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 37 88 33
Telex: 34 16 52
סניפים:
ירושלים 94622 רח' [illegible] 2, בניין סנטור חדרים 102-121, טל' 233161-3, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008
חיפה: 33134 רח' [illegible] 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040

יום המחאה

חידוש הממשל הצבאי נוסח קופמן הסעיר את הכנסת ● לשכת שמיר: לא נדון בהצעה

מאת מוטי בסוק,
כתב "על המשמר" בכנסת

הכנסת סערה אתמול נוכח המהומות בשטחים, ושביתת ההזדהות של ערביי "הקו הירוק". יו"ר סיעת הליכוד, חיים קופמן, קרא להחזרת הממשל הצבאי לגליל העליון. חיים רמון (מערך) מתח ביקורת חריפה על ההרג בשטחים, ועל החלטתו של רבין להמשיך את מסעו בארה"ב.

בישיבה שקיימה אתמול הנהלת סיעת הליכוד בכנסת, התקבלה החלטה הקוראת לערביי ישראל, לא להיגרר אחר הסתה של מיעוט קיצוני, הרוצה לערער את מערכת היחסים הטובה שיש לערבים בארץ עם היהודים. בהחלטה נאמר גם כי הליכוד דוגל בשוויון מלא בין כל אזרחי המדינה. בתגובה על דברי קופמן אמרה היו"ר השני של הליכוד שרה דורון: "אני מתנגדת להטלת ממשל צבאי ודוחה את הרעיון על הסף". הצטרף אליה דן מרידור. הוא ציין כי הוא מעדיף את דרכו של מנחם בגין, שביטל את הממשל הצבאי, על פני דרכו של בן-גוריון שהטיל אותו.

עוזי לנדאו אמר כי הופתע מהגישה הסלחנית של משרד החוץ לאירועים בשטחים. "הפרות הסדר מסמנות נסיונות ראשונים לניתוקים של חלקים מסוימים ממדינת ישראל. הגישה הנאיבית של עזר וייצמן והחזרת שטח תשע, הפיחו בערביי הקו הירוק רוח לאומנית. משרד החוץ לא מוסיף כבוד לישראל. הוא מוריד את ישראל על ארבע", אמר.

סיעת התחיה קבעה אתמול כי שביתת ערביי ישראל אינה יום שלום, אלא הכרזת מלחמה על המדינה.

בסיעת המערך הוחלט לדחות את הדיון על אירועי השטחים להיום. יפתח את הדיון, מ"מ רה"מ שמעון פרס. בישיבת הנהלת הסיעה אמר שבח וייס כי האירועים הקשים מחייבים חשבון נפש נוקב, וחשוב שהמערך יביע בכל העוצמה את קול השלום.

חיים רמון הרגיש כי פתרון מדיני אינו עומד למי שעה מאחורי הדלת. בינתיים, נהרגו 15 ערבים ונפצעו עשרות. התוצאות הקטלניות של ההפגנות אינן מתקבלות על הדעת. בכל העולם מפוזרים הפגנות בעוצמה שווה או אף גדולה יותר, ושם לא נהרגים אנשים. "אינני יודע למה שר הביטחון לא נמצא בארץ כרגע". כשרבין יחזור יש לקיים איתו דיון.

● זעם על הצעת קופמן

מאת יהודה צור
וכתבתנו המדינית בירושלים

ראש הממשלה יצחק שמיר אינו מתכוון להעלות כלל לדיון בממשלה הצעה לחידוש הממשל הצבאי בישובי הערבים בישראל. בתגובה על הצעתו של יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, נמסר מלשכת ראש הממשלה כי הצעה כזו לא הוגשה, ואין כל כוונה לדון בה.

כמה ראשי ישובים ערביים בגליל מחו אתמול בתוקף על הצעת קופמן. מוחמד ג'נים, ראש מועצת סחנין, אמר שאי-אפשר לחזור שוב להיסטוריה הרחוקה, ומאז הממשל הצבאי עברו כבר עשרות שנים ודור שלם של ערבים גדלו לאחר ביטול הממשל הצבאי.

● גרנות: יום השלום לא מביא נזק למדינה

אלעזר גרנות מזכ"ל מפ"ם, טען כי קופמן הציע רגרסיה מדינית ומוסרית מעוותת. העובדה כי רוב חברי הליכוד הסתייגו מההצעה משמחת. "יום השלום" אינו גורם נזק למדינה. הוא תורם לדמוקרטיה הישראלית. הוכח כי ערביי א"י השתלבו באורח החיים והמחשבה הדמוקרטית של ישראל. גרנות, בעומדו בראש משלחת מפ"ם בשפרעם, ציין כי הביקור הוא בבחינת תשלום חוב של כבוד לחברים הערבים של מפ"ם, שכן בעבר האחרונים הם שנתנו כתף לחבריהם היהודים, ברגעיהם הקשים.

● נגד ועידה ובעד ועידה?

"איך קרה הדבר שהינך מתנגד לעריכת ועידה בינלאומית לשלום, ובה בעת אתה בעד ועידה בינ"ל לפתרון בעיית הפליטים במחנות" — תמהה יו"ר סיעת מפ"ם בכנסת חייקה גרוסמן, במכתב ששלחה לרה"מ יצחק שמיר.

בפנייתה מציינת גרוסמן, כי היא נזקקת למכתב, כיון ששמיר איננו מופיע בכנסת. כשנדרשת נוכחות רה"מ במליאה, שולח שמיר במקומו את שר התחבורה קורפו. גרוסמן מבקשת כי למכתבה כן יענה שמיר, ולא אחר מעוזריו.

● ברעם: השלום עומד במבחן

מאת דורית גפן

השלום עם מצרים עומד במבחן קשה אך הוא עומד בו יפה — אמר אתמול מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם במגישה עם כתבים לענייני מפלגות. לדבריו, למרות המהומות בשטחים והתסיסה הגוברת בהם, יושב השגריר המצרי בת"א ונפגש עם אנשי הממשל.

ברעם דחה את טענות הליכוד כאילו חלק מהנעשה בגדה קרה באשמת מפלגת העבודה וכמה שראשי הליכוד כינו "טיפוח תקוות-שווא אצל החלשים". לדבריו, דווקא המדיניות של שמיר, שגדעה תקווה ונעדרת אופציה ואמונה בתהליך השלום היא גורם מתסיס. הוא הוסיף כי אינו חושב שהמהומות בירושלים החלו בגלל שמישהו בא לגור ברובע המוסלמי, אך לדעתו היו המגורים של שרון קטליזטור ופרובוקציה.

על השביתה בקרב האוכלוסיה הערבית בארץ אמר מזכ"ל העבודה כי הוא לא רואה בעין יפה את השביתה.

בהתייחסו להיעדרותו של שמעון פרס מן הארץ בימים הקודמים, אמר כי שליחותו של שר החוץ בברזיל היתה חשובה ביותר לאחר שהיחסים עם ברזיל היו בשפל. הוא גילה כי בשיחתו הראשונה עם פרס לאחר שובו משלום לישראל, אמר לו: חזרת למדינה אחרת.

● גור: בית-משוגעים

ח"כ מוטה גור כינה אתמול את חברי הליכוד, על פתרונותיהם השונים לבעיות השטחים: "בית משוגעים". מוטה גור דיבר בפתיחת כנס האגודה הגיאוגרפית הישראלית.

רהט: חוסמים תנועה

אבן למרכז הכביש — מזיז בדואי ברהט, אתמול (צילום: בועז לניר)

מצרים: הסטודנטים הפגינו

הפגנה באוניברסיטת עין-שאמס בקהיר (צילום: א. פי.)

●הבדואים: אנחנו חלק מהעם הפלשתיני

מאת שלי יחימוביץ',
כתבת "על המשמר"

ביישובים הבדואים בנגב היו אתמול הפרות סדר ללא תקדים במגזר זה. 11 בני אדם נעצרו. זו הפעם הראשונה שהבדואים משתתפים במעט באופן מוחלט בשביתה של המגזר הערבי. עד כה היו הבדואים מנותקים יחסית מן הציבור הערבי בארץ ובשטחים. אפילו ב"יום האדמה" מתנהלים החיים שם כרגיל. לשביתה אתמול, ייחסו הבדואים, כנראה, חשיבות רבה יותר.

ביישוב הבדואי לג'יה, שם עקרה הסיירת הירוקה מטעי זיתים בזמן האחרון, היתה השביתה מוחלטת. בית-הספר היה סגור, והתושבים לא יצאו לעבודה. צעירים התגודדו בפתח היישוב ויידו אבנים על מכוניות חולפות. בשדרות הובערו צמיגים.

בעיירה כסייפה רגמו נערים באבנים מכוניות חולפות. כשהגיעה ניידת משטרה — רגמו גם אותה. אחד הנערים נעצר. שני מיידי אבנים נוספים נעצרו, ובעיירה רהט נעצרו שמונה איש, מהם ארבעה סטודנטים ערבים החשודים כי הסיתו את תלמידי בית-הספר.

כמה רחובות ברהט נראו אתמול כרחובות עזה. אבנים גדולות פזורות לאורכן ואינן מאפשרות תנועת רכב; צמיגים בוערים. "עזה זה עניין שלנו, למרות שאנחנו בדואים," אמר אחד הצעירים שהשתתף בסתימת כביש ברהט. "אנחנו חלק בלתי-נפרד מהעם הפלשתיני. לכולנו יש זכות לחיות. לא ייתכן שחיילים ירו באוויר ובכל יום ייהרגו אנשים. לא ייתכן שאת המורה שהרג תלמידה בעזה ישחררו — כאילו לא עשה כלום." סאלם אל-גרנאווי, בעל מפעל למתכות ברהט, אמר: "אפילו תחנת הדלק סגורה והבעלים שלה הם אנשי מערך. זה רק מראה כמה כולם מאוחדים היום."

בעיירות, אופקים, שדרות ונתיבות הצטברו ערמות אשפה — ופועלים לא באו לעבודה. גם מפעלים הושבתו.

בעולם הערבי

ערפאת: נגביר המאבק בשטחים

מאת ארנון יפה, כתב "על המשמר" בצרפת
וכתבי סוכנויות הידיעות

פאריס. — ראש אש"ף, יאסר ערפאת, מבטיח בראיון לעיתון "ליברסיון" "להחמיר את המשבר בישראל ולהגביר את המאבק הצבאי והעממי בשטחים".

ערפאת אינו מאמין שישראל תבצע נסיגה חלקית או תוציא כוחותיה מעזה או מערי הגדה. "אל נאמין לרגע, שהפלשתינים יצאו מפיסת קרקע של שטח ערבי, בלי שאנו נשלם מחיר כבד," אמר ערפאת. "הסידור יד-חברתי אינם מתכוונים לצאת. לפי כל הסימנים, בחרה ישראל בהסלמת האלימות. עלינו להיערך למאבק ארוך," אמר ערפאת.

הוא האשים את ישראל בניהול "מדיניות טרור, בברכת ארצות-הברית. הצבא הישראלי, המצויד בנשק אמריקני, יצא בתוקפנות נגד עמנו, בניגוד לחוק האמריקני. בשעה שהוא מגן על יהודי ברה"מ, מה עושה רייגן למען זכויות האדם, כאשר מדובר בפלשתינים?" אמר ערפאת.

הוא תובע "הגנה בינלאומית" על תושבי השטחים ובמשלוח כוחות או"ם.

קריאה לג'יהאד

המנהיג הרוחני של "האחים המוסלמים" במצרים, שייח' מוחמד האמר אבו-אל-נאצר, הכריז אתמול, כי ג'יהאד (מלחמת-קודש) הוא "הדרך היחידה לשחרר את פלשתין" וקרא לשכנותיה הערביות של ישראל לאפשר "מאבק עממי מזוין".

בהודעה נמסרה לסוכנות הידיעות הצרפתית, אמר השייח': "הבעייה הפלשתינית נוגעת בכל המוסלמים, ולא רק בפלשתינים. ג'יהאד הוא חובת כל המוסלמים, הדוחים פתרונות שלום וכניעה."

שריפת דגל ישראל

מאות סטודנטים מצריים שרפו אתמול דגל ישראלי בהפגנה באוניברסיטת עין-שאמס, בפרבר של קאהיר. הם קראו במקהלה "יחי המאבק הפלשתיני".

המנהיג של ששת מיליוני הקופטים הנוצריים במצרים, שנודה, קרא לכל הנוצרים להחרים את חגיגות חג-המולד בבית-לחם, במחאה על המתרחש בשטחים.

חבש דורש צעדים מעשיים

ג'ורג' חבש, מנהיג "החזית העממית לשחרור פלשתין" קרא אתמול לעולם הערבי לתמוך בהפגנות האנטי-ישראליות, העשויות להוביל, לדבריו, להקמת מדינה פלשתינית עצמאית. במסיבת עתונאים בדמשק, אמר, כי העולם הערבי חייב לנקוט בצעדים מהירים ומעשיים, כדי לתמוך בהפגנות הפלשתיניות.

חבש קרא גם לאזרחי מצרים לאלץ את הנשיא מובארק לסגור את שגרירות ישראל בקאהיר ולהחזיר את שגרירו מתל-אביב.

הארכיבישוף הילריון קאפוצ'י, שהיה ראש הכנסיה היוונית-הקתולית בירושלים, פתח אתמול ברומא בשביתת-רעב, במחאה על המתרחש בשטחים.

אל תבקרו
(סוף מעמוד ראשון)

כבר ממרץ 1982, אולם דוברת משרד החוץ האמריקני מצאה לנכון להזכיר למבקרים בישאל את קיומה ואת הצורך להיזהר.
המבקרים בישאל מתבקשים לעמוד בקשר עם הקונסוליה האמריקנית בירושלים ועם השגרירות בתל־אביב. לפני צאתם לדרך, יכולים הם להתקשר למשרד־החוץ ולקבל עצה מפקיד מיוחד העוסק בכך. בשיחה טלפונית נאמר להם, שיש להימנע מביקורים במזרח־ירושלים, בעזה ובגדה המערבית.

רבין: יד קשה
(סוף מעמוד ראשון)

בהפרות סדר שלא ישנו דבר. את המצב הקיים צריך לשנות. מחובתנו, אנו נוקט בכל האמצעים, גם כאלה שלא ימצאו חן בעיני העולם, כדי להבטיח שלא יהיו עוד הפרות סדר."
בתשובה לשאלה על השתתפות ערביי ישראל בהפרות הסדר אתמול אמר: "גם נגדם צריך לנקוט ביד קשה." שר הביטחון יסייר כנראה עוד היום בשטחים ובעזה וישוחח עם מפקדי צה"ל.

אנשי כהנא גרמו
(סוף מעמוד ראשון)

העתיק של שפרעם, שם הסתתרו אותה עת כעשרה מאנשי כהנא.
עיתונאים באיזור הוזמנו למפגש בצומת הג'ק פוסט אתמול סמוך לשעה חמש אחה"צ, והובלו אל מול בית הכנסת העתיק בשפרעם, מקום בו התכנסו כ־30 אנשי כהנא אשר הדליקו חנוכיות ושרו שירים.
נראה שהערב הסתיים סמוך לשעה שבע וכולם הלכו לדרכם. אולם מתברר שעשרה אנשי כהנא שבו לאחר שעה והתבצרו בבית הכנסת. מיד החלו להגיע מהסמטאות ומגגות הבתים כאלף מתושבי שפרעם, בעיקר צעירים הם החלו ליידות אבנים וכל הבא ליד לעבר אנשי כהנא.
התושבים המשיכו לירות אבנים והמשטרה, אשר בינתיים ניסתה לפנות את אנשי כהנא מן המקום, החלה להשתמש בגז מדמיע לפיזור התושבים שהתפרעו. מיידוי האבנים נפצע ברגלו מפקד המרחב ו־4 שוטרים אחרים כמה מן התושבים נעצרו ואנשי כהנא פונו מן המקום וייתכן שייעצרו.

550 עצורים
(סוף מעמוד ראשון)

עסקים, יידוי אבנים בשוטרים, בכלי־רכב משטרתיים ובעוברי־אורח וחסימת צירי־תנועה.
לראשונה אירעו הפרות סדר חמורות במיוחד בערים במרכז הארץ.
שביתת המחאה במרחב המשולש עברה בשקט יחסי, למרות מספר אירועים של הפרות־סדר, הבערת־צמיגים והרגמת־רכבים אזרחים ורכבי־משטרה.
עשרות עצורים, רימוני גז מדמיע, מחסומים, יידוי אבנים ושברי בקבוקים — זהו סיכום "יום השלום" בנצרת. הרחוב הראשי נחסם באבנים, צינורות ועגלות־אשפה, שהוצתו.
בישובי הבדווים בנגב היו אתמול הפרות סדר חמורות תקרים במיגזור זה. 11 בני־אדם נעצרו. זו הפעם הראשונה שהבדווים משתתפים בשביתה של המיגזור הערבי.

כוחות מוגברים זורמים
(סוף מעמוד ראשון)

סימנים של מרי אזרחי, כמו בימי העוצרה להבונה לאומית לפני 10 שנים.
כוחות צה"ל גילו התאפקות, ובכל זאת נהרגו שלושה צעירים: אחד בג'נין, יוסף מוחמד עדעראוי, בן 25 שנים, ושניים בטובאס, באסל פייסל סוואפתה בן 18, ונאוק מוווי סוואפתה, בן 22. בשתי התקריות האלה, פתחו חיילי צה"ל באש לאחר שהותקפו בבקבוקי תבערה. בטובאס נפצע קצין צה"ל וקצין אחר נפצע בקלקיליה, שם נפצע גם צעיר ערבי. מספר הפצועים הערבים מכין המטיגנים הוא 16.
כתבנו מעיר, כי לראשונה הופעלו מסוקים לידי גז מדמיע לפיזור הפגנות ולתיאום בין כוחות צה"ל שפעלו בשטח.
מקור צבאי: לא נרשה.
מקור צבאי בכיר הבהיר אמש, כי האוכלוסיה פרשה שלא כהלכה את מדיניות ההתאפקות שנקט צה"ל בעשרת הימים האחרונים. הוא הבהיר, כי צה"ל ינקוט בצעדים שיבהירו לתושבים מעל לכל ספק, שישראל לא תרשה שתהליכים מריניים כאלה או אחרים יוכתבו במצב של אנדרלמוסיה בשטחים. לדבריו, יורמו היום כוחות נוספים של צבא לשטחים, אבל ציין, כי יישמרו הוראות הפתיחה באש ותישמר מדיניות של עונשים סלקטיביים, ולא קולקטיביים.

פצועים ברצועה

שני חיילי צה"ל נפצעו אתמול בהפרות־סדר במחנה הפליטים ג'באליה ובעיר עזה. עשרה צעירים, שנפצעו מיריות סיור צה"ל שהותקף, פונו לשני בתי־חולים בעזה. כמה עשרות צעירים נעצרו.

התנגשות בפיליפינים
(סוף מעמוד ראשון)

רנאטו אסיסטורגה, בן 19, אחד מ־26 הניצולים, אמר, כי הים היה מלא גופות והמצילים לא הספיקו למשות את כולם. "ראיתי גופות צפות של ילדים וזקנים. המצילים לא משו אותם. הם היו עסוקים בהצלת האנשים החיים", אמר ממיטתו בבית־חולים במאנילה.
ניצולים דיווחו על תנאי צפיפות נוראים במעבורת. "לא היה אור, לא היו חגורות־הצלה, איש לא נתן הוראות," סיפר ג'ילבר מאבוטול, נער בן 15, שנפגע בפניו ובזרועותיו. הוא סיפר, כי האסון אירע סמוך לשעה 10 בלילה. הוא התעורר מקריאות בהלה של נוסעים, שצעקו "אש". "קפצתי לים, שהיה אחוז להבות," סיפר הנער, שנאסף על־ידי אונית עוברת במקום. אימו ושתי אחיותיו נישאו כנראה.

תחקיר ליל הגלשנים
(סוף מעמוד ראשון)

במקביל הורה הפרקליט הצבאי הראשי להעמיד בפני בית דין צבאי את קצין המבצעים של החטיבה שהיה מפקד תורן באותו הלילה ואת הש"ג של המחנה. לדברי האלוף וילנאי "התחקיר תוכן בבשר החי".
בפגישה עם כתבים לענייני צבא שקיים אתמול האלוף וילנאי הוא הדגיש, כי האירוע במחנה הנח"ל לא מאפיין את צה"ל והוא חריג בתחומים רבים, בעיקר מבחינת ההתנהגות.
האלוף וילנאי שוחח במשך שבועיים עם עשרות מפקדים וחיילים בגזרת הצפון ועבר על עשרות דו"חות תחקיר החל מחודש מאי '85, העוסקים בהפסקת לקחים מאורעים שונים. "המסקנה החד־משמעית שלנו היא שהאירוע במחנה הנח"ל לא מלמד על המתרחש בצה"ל. חש"ג זה לא צה"ל — זו טעות לחשוב כך. בהתרשה ובאווירה בצבא לא השתנה דבר, החיילים עושים עבודה טובה בתנאים שהולכים ונעשים קשים יותר ויותר. ההתמודדות עם אויב שלא שוקל את הדרך הורה הולכת ונעשית קשה" — אמר.

חייל צד"ל ו־2 אנשי "חיזבאללה" נהרגו בהתקפה על שני מוצבי צד"ל

צה"ל סייע בהפגזות דרך נסיגתם של התוקפים ● לבנון: שבעה אזרחים נהרגו ו־13 נפצעו בהפגזות על כפרים שיעיים ● חייל צד"ל נהרג וחברו נפצע ממוקש, באזור שני המוצבים שהותקפו

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר", ואי.פי.

לפחות חמישה אנשי "חיזבאללה" נהרגו בהתקפה על שלושה מוצבי צד"ל על גבול רצועת הביטחון. אתמול בשעה ארבע בבוקר הסתערו עשרות אנשי חיזבאללה על שני מוצבי צד"ל ברכס עלי טאהר.
התוקפים ירו מצצות אר.פי.ג'י ואש מנשק קל, בסיוע הפגזות מרגמות מעורפם על אזור המוצבים. חיילי צד"ל הגיבו באש מכל כלי הנשק שבידם לעבר התוקפים. כמה מהתוקפים הצליחו להגיע עד ל־40 מטרים מתעלות המוצבים.
רבים מן התוקפים נפגעו וחבריהם החלו לסגת. חוליית רתק מאנשי "חיזבאללה" המשיכה להפגיז באש מרגמות כדי לחפות על נסיגת חבריהם.
מקורות מיוניפי"ל מסרו, ש־סוללות תותחים של צה"ל הפגיזו את דרך נסיגתם של התוקפים. בסריקות שנערכו בשעות הבוקר נימצאו גופותיהם של חמישה מהם, ולירן נשקם האישי ואמצעי לחימה רבים וסימני דם המעידים שהיו נפגעים נוספים.
תחנות השידור של "חיזבאללה" הודיעו, כי ההתקפה נערכה בתמיכה כ"התקוממות הפלשתינית" בשטחים. עוד נאמר בשידור, שאמבולנס שניסה לפנות נפגעים נפגע בפגז ישראלי.
גורמים צבאיים מסרו בתנובה, שכוח של צה"ל ירה בשבע בבוקר ופגע ברכב מחבלים שהתקרב אל אזור התקרית, ככל הנראה בניסיון להחיש תגבורת.
משטרת לבנון מסרה אתמול, כי 5 אזרחים ושני שוטרים נהרגו ו־13 אזרחים נפצעו בהפגזות צד"ל וצה"ל על העיירה נבטייה ו־6 כפרים שיעיים בדרום לבנון. צה"ל הכחיש אתמול, כי נטל חלק בהפגזה.
חייל צד"ל נהרג וחברו נפצע אתמול בשעות הצהריים, בעת שסיור של צד"ל עלה על מוקש באותו אזור בו התקיפו מחבלים בבוקר שני מוצבי צד"ל.

קנדי: השלום — לא במהומות אלא בהידברות

מאת דורית גפן, כתבת "על המשמר"

"יחסי ארה"ב־ישראל הם חזקים, יציבים ומתמשכים. ארה"ב רואה בישראל את ידידתה הוותיקה והקרובה ביותר באזור, שותפה בעולם של ספק ושינוי, וכשאנו צופים אל אתגר השלום עלינו לעשות בחירה נכונה" — אמר אמש הסנאטור אדוארד קנדי שהופיע בפורום ג'ין קירקפטריק באוניברסיטת תל־אביב.
הסנטור שהוזמן להשתתף בפורום ניצל את ההזדמנות לביקור קצר בישראל. באותו עניין שאלו "האם העמים באזור יכלו את הדור הזה כמו הדור הקודם בהמתנה ליציאת בניהם למלחמה, או שהשלום והצדק יושגו בסופו של דבר עבור כל העמים במזה"ת? יש לי אמונה כי העם בישראל יתמודד עם האתגר הזה כפי שהתמודד עם כל כך הרבה אתגרים אחרים בהיסטוריה, ויום אחד, בעתיד הקרוב, ישיגו את הניצחון הגדול מכל — הניצחון על המלחמה עצמה.

משפחתי מכירה את סבל האלימות

בראשית דבריו התייחס הסנאטור למצב בשטחים והביע את דאגתו לסובלים. הוא הזכיר כי הוא ומשפחתו מכירים מקרוב את סבל האלימות והטרגדיה שהיא מביאה. את השלום, אמר, צריך להשיג לא על־ידי מהומות אלא על־ידי הידברות. רק אם למנהיגים באזור יהיה אומץ לדבר זה עם זה ישירות כדי לסיים את האלימות, יגיע לשלום — אמר.
בהרצאתו שנשאה את הכותרת "מבט מהגבעה" התייחס קנדי לקווים המשותפים בין ארה"ב וישראל. הוא ציטט דברים של אחיו, הנשיא ג'ון קנדי, על המשותף ביכולתם של שני העמים להפריח את השממה.

הסנאטור אדוארד קנדי אתמול (צילום: מאיר פרטוש)

שמיר הגן על נתניהו

ראש הממשלה, יצחק שמיר, אשר הופיע בפורום קירקפטריק אתמול לפני־הצהרים, אמר כי אין הוא יודע אם ארה"ב החליטה להימנע מהטלת וטו על החלטת הגינוי לישראל במועצת הביטחון והוסיף, כי אם ארה"ב לא תסתייג באופן מפורש ומוחלט מהצעת הגינוי, היא תעודד בכך גורמים קיצוניים הפועלים באזורנו למען הפרת הסדר ופגיעה בישראל. בהתייחסו לפרסומים על כוונת משרד החוץ לנזוף בשגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו, שאמר כי במצרים מדכאים מהומות ביד קשה יותר מאשר בישראל, אמר שמיר, "אני רוצה לקוות שנתניהו לא יינזף. כולנו יודעים שהוא אולי הנציג החשוב ביותר, המצליח והמוזהר ביותר שלנו בזירה הבינלאומית, וצריך לעודד אותו ולחזק את ידיו." הוא הוסיף, אני מפקפק אם בעולם כולו יש מדינה שמחייבת את צבאה להיות כל־כך מאופק ומתחשב בחיי אדם.

לא לממשל צבאי

שמיר דחה על הסף את הצעתו של ח"כ קופמן מהליכוד, להטיל ממשל צבאי על ערביי ארץ־ישראל.
על שביתת האזרחים הערבים אתמול אמר שמיר, "מעשה כזה עלול לסכן את מה שהשיגו עד כה ומה שעשויים להשיג בעתיד. חייבים לבודד את הטרור מהרוב הרוומם של האוכלוסיה הערבית, המעוניין באורח חיים תקין ובפתרונות של שלום."
על ההצעות להרחיק את התקשורת מהשטחים אמר שמיר, "הביטחון והסדר קודמים למעמים לתדמית היפה. אנחנו נמשיך להשליט סדר גם אם יש בשטח צלמים וכתבים המסקרים כל פעולה, וגם אם לא ניתן לסמוך על אמצעי התקשורת שלא יבליטו את השלילה."

מטוס צרפתי התרסק

טורינו. — 16 גופות נתגלו בשרידיים החרוכים של מטוס חכור של חברת "אייר פראנס", שהתרסק אתמול בעיירה אייוון, בקירבת טורינו.
המטוס, טורבו־מדחפי מדגם "אמבראר", מתוצרת ברזיל, שבו היו 13 נוסעים ושלושה אנשי־צוות, הצליח ברגע האחרון להימנע מלפגוע במעון־נופש, שבו היו באותה שעה כמה עשרות ילדים. (ע"צ)

אברהם סופר מברר סיכויי הסדר בעיית טאבה במו"מ

קאהיר. — היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקני, אברהם סופר, מנהל השבוע שיחות במצרים ובישראל על הסיכויים להסדר באמצעות מו"מ לסכסוך טאבה — מסרו אתמול מקורות דיפלומטיים בקאהיר.
מטרת הבירורים של סופר היא לראות, אם ייתכן הסכם בטרם יפרסמו הבוררים את החלטתם, בשנה הבאה. נראה, כי סופר מבקש למנוע מכסוך, העלול לנבוע מפסיקה לטובת אחד הצדדים.
המקורות אמרו, כי סופר קיים שיחות בלתי־רשמיות עם נציגים מצריים ומשם יצא לישראל. (ע"י)

קוסיגה: אירועי השטחים — בגלל היעדר תקווה; יש לחדש תהליך השלום

נשיא איטליה סיים אתמול ביקור בן 4 ימים, בפגישה עם פרס

מאת כתבתנו המדינית בירושלים

נשיא איטליה, פרנצ'סקו קוסיגה, סיים אתמול ביקור בן ארבעה ימים בישראל שמחציתו הוקדשה לצליינות ומחציתו לפגישות מדיניות. אתמול נפגש הנשיא האיטלקי עם שר החוץ, שמעון פרס. קוסיגה אמר כי הנעשה בשטחים הוא ביטוי למועקה בשל היעדר תקווה מדינית, ויש לעשות מאמץ לחדש את תהליך השלום. זהו אינטרס של ישראל ושל תושבי השטחים.
קוסיגה אמר כי הוא רוחש ידידות עמוקה לישראל, והיה רוצה לראותה חיה בשלום, ומקדישה עצמה לבניין עתידה. איטליה, אמר הנשיא, מוכנה לסייע בקידום התהליך.
שר החוץ של איטליה, ג'וליו אנדריאוטי, אמר לפרס כי המאורעות בשטחים מבהירים שצריך לפעול לקידום תהליך השלום באמצעות ועידה בינלאומית. לדעת אנדריאוטי, צריכה בריה"מ לחדש את יחסיה עם ישראל ולכך אמר גם לסובייטים.
פרס אמר כי הוא שמח על ביקור הנשיא האיטלקי. אם היה הביקור מתבטל, היה קוסיגה הופך לכלי משחק בידי הקיצוניים. לדברי פרס הוסיף, כי עלינו להלחם בהרוח הקשיים בתהליך השלום.

עתירה לבג"ץ: לפרק את מחנה "אנסאר 2" ולהפסיק ההתעללות

שמונה מתושבי עזה קוראים בעתירה לבג"ץ להורות לשר הביטחון ולמפקד הצבאי של אזור עזה להפסיק את "ההתאכזרות וההיחס הבלתי אנושי לתושבי הרצועה". כמו כן מבקשים העותרים להורות על סגירתו של המתקן המכונה "אנסאר 2", שבו כלואים מפירי סדר מעזה.
לעתירה שהוגשה ע"י עו"ד פליציה לנגר מצורפים תצהירים שבהם מעלים העותרים טענות של התעללות ויחס משפיל מצד אנשי צה"ל ומשמר הגבול. בין היתר נאמר בתצהירים, כי חלק מהעותרים הוכו מכות נמרצות על לא עוול בכפם. חלקם טוענים שהוכו ביום חמישי האחרון, כשהיו מאושפזים לטיפול רפואי בבית החולים שיפא בעזה.
בעתירה נאמר עוד, כי במתקן המעצר נכלאים תושבים מעזה כשהם: "פצועים, זבי דם, מוכים ומושפלים, משוללים זכויות אנוש, אחוזי אימה, יושבים על האדמה שראשיהם מושפלים בין רגליהם".
לטענתם, חיילים יורים ללא הבחנה בשטחי הרצועה ובמחנות הפליטים וכך נפגעים תושבים חפים מפשע.
בעתירה נטען, כי פעולותיהם של חיילי צה"ל נוגדות את המשפט הבינלאומי ואת החוק בישראל, ועל כן על בג"ץ להתערב ולשים קץ להתאכזרות ולהתעללות בתושבים, שאינה משרתת שום מטרה, ושום שיקול ביטחוני אינו יכול להצדיק רמיסת כבוד האדם.
העתירה הועברה לעיון שופט תורן בבג"ץ וטרם ניתנה החלטה ראשונית. (עתי"ם)

שבעה נהרגו ו־1000 נפגעו מעשן רעיל ליד אלכסנדריה

התפוצצות במחסן צבאי פיזרה ענן עשן המשמש להסוואת תנועות צבא ● אלפים פונו מבתיהם

אלכסנדריה. — התפוצצות במחסן צבאי של חומרים כימיים, שאירעה אתמול ליד אלכסנדריה, גרמה למותם של שבעה ולפציעתם של יותר מאלף חיילים ואזרחים, שנפגעו משאיפת עשן רעיל סמיך שהיתמר ממקום האסון.
בהודעה רשמית נאמר, כי נוצרה ריאקציה כימית שפלטה עשן, המשמש להעלאת מסכי־עשן להסתרת תנועות־צבא. ענן העשן הרעיל חייב פינויים של אלפים מבתיהם, סביב המחסן.
המשטרה מסרה, כי לפחות 400 חיילים התמוטטו משאיפת העשן ופונו לבתי־החולים. עדי־ראייה מסרו על צי אמבולנסים ואוטובוסים, שהעבירו מאות אזרחים אל מחוץ לאזור. הפינוי נמשך שמונה שעות. בתי־ספר נסגרו ורופאים הוזעקו לבתי־החולים. (אי.פי, ע"ר, ע"צ)

עיתון בריטי: מצרים וארגנטינה מפתחות במשותף טיל לטווח ארוך

לונדון. — מצרים וארגנטינה משתפות פעולה בפיתוח טיל יבשתי לטווח ארוך — כתב העיתון "פיננשל טיימס" הלונדוני.
העיתון מציין שטיל מעין זה עלול לערער את מאזן־הכוחות במזה"ת.
בהסתמך על מקורות מהימנים בקאהיר, טוען העיתון, כי מצרים וארגנטינה פועלות במשותף זה חמש שנים, כדי לייצר טיל מונע בדלק מוצק, "קונדור 2", שטווח פעולתו כ־800 ק"מ. מצרים מעוניינת בפיתוח נשק מעין זה, נוכח העובדה, שבידי ישראל טילים מסוג "יריחו 2", שטווח פעולתם לפחות 750 ק"מ ושניתן לציידם בראש־חץ גרעיניים.
בריטניה חוששת מרכישת נשק מעין זה על־ידי ארגנטינה, מאחר שהטיל, שגם אותו אפשר לצייד בראש־חץ גרעיני, עלול לאיים על ביטחונם של איי פוקלנד, הנמצאים בריבונות בריטית.
"פיננשל טיימס" טוען, כי לדברי כמה מומחים מערביים, כבר ערכה מצרים ניסוי ירי של "קונדור 2".
לדברי העיתון, עומדת מצרים לייצר, תוך שיתוף־פעולה עם קוריאה הצפונית, גם כלי־נשק הדומה לטיל הטאקטי הסובייטי "סקאד־בי", שטווח הירי שלו 300 ק"מ. (ע"צ)

נוכחות 11 השגרירים הערבים בנאום האפיפיור — כנראה לפי תיאום מראש

מאת אהרון ניר, כתב "על המשמר" באיטליה

רומא. — סבורים, שנוכחות 11 השגרירים הערביים, המאומנים אצל הותיקן, בכיכר פטר הקדוש, בשעת נאום יום א' של האפיפיור, בו הוקיע בחריפות את "מעשי האלימות נגד האוכלוסיה הפלשתינית בארץ ש"בה נולד ישו", תואמה קודם עם האפיפיור עצמו.
המפגינים הערביים בכיכר פטר הקדוש נשאו כרזות גדולות, שקראו "לעצור את טבח העם הפלשתיני". בלט בין המפגינים הבישוף הילריון קאפוצ'י, אולם הרוח החיה בהפגנה היה נציג אש"ף ברומא, נימר חמאד, שאמר לעיתונאים כי הפלשתינים מרגישים עצמם בכיכר "כמו בבית".
השגרירים הערביים, יחד עם משלחת אש"ף, נפגשו למחרת ההפגנה עם הארכיהגמון הקתולי מונסיניור אכילס סילווסטריני, האחראי מטעם הכס הקדוש על יחסים עם מדינות.
השמאל האיטלקי מתעורר מתרדמתו הארוכה בעניין ישראל והבעיה הפלשתינית. גם הסוציאליסטים וגם הקומוניסטים דורשים לשלוח כוח או"ם לשטחים. קראקסי דרש אפילו לפעול בוושינגטון אצל רייגן, כדי לשכנעו לא להטיל וטו במועצת הביטחון על החלטת גינוי לישראל.
הבעייה הפלשתינית משמשת כעת מעין מאיץ ליוזמות משותפות של הקומוניסטים והסוציאליסטים, אחרי "ברוגז" חריף ביניהם קרוב ל־20 שנה. האחראי ליחסי־החוץ של המפלגה הקומוניסטית וראש מחלקת החוץ של המפלגה הסוציאליסטית חתמו על "מסמך משותף", הקורא להקמת קבוצה משותפת של פרלמנטרים להגנה על זכויות הפלשתינים.

לרנר הורשה לצאת מבריה"מ

מוסקווה. — אלכסנדר לרנר, בן 74, ממנהיגי ומוותיקי הסירוובניקים בבריה"מ, קיבל אתמול אשרת־יציאה, בעקבות מאבק של 17 שנים בקירוב.
בשיחה עם עתונאים מערביים, סיפר לרנר, כי גם בני־משפחתו הורשו לצאת, והוא מצפה בכליון עיניים לפגישה מחודשת עם בתו, שיצאה מבריה"מ ב־1973.
יחד עם לרנר יצאו בנו ולדימיר, מהנדס אלקטרוניקה, אשתו טאניה ובתם, בת השנתיים. עוד אמר, כי בכוונתו לצאת מבריה"מ בינואר 1988, להשתקע בישראל ואולי אף להמשיך לעסוק בעבודתו המדעית, בתחום הקיברנטיקה. (אי.פי.)

איראן: הרגנו יותר מאלף חיילים עיראקים בהתקפה באזור באצרה

עיראק טוענת, שכוחותיה הרגו יותר כ־2000 חיילי אויב בהדיפת ההתקפה האיראנית

ניקוסיה. — איראן טוענת, כי כוחותיה הרגו אתמול יותר אלף חיילים עיראקיים, ביום השני להתקפה החדשה, שנפתחה בגזרה המרכזית ובגזרה הדרומית של החזית.
לפי אותה הודעה, תפסו הכוחות האיראניים 30 קמ"ר של שטח איראני שנכבש בשעתו על־ידי העיראקים, ולפחות אלף חיילים עיראקים נהרגו ואחרים נפצעו או נשבו כנהר, לאחר שהמשו התקפות־נגד של צבא עיראק נהדפו.
לעומת זאת, טוענת עיראק, כי כוחותיה הרגו יותר מאלפיים חיילים איראנים, בעת שהדפו התקפה איראנית באיזור הביצה באזור באצרה. בהודעה העיראקית נאמר, כי הושמד ציוד איראני רב ונתפסו כמויות גדולות של כלי־נשק. מקורות בבאגדאד אמרו, כי ההתקפה האיראנית היא כנראה ניסיון לבדוק את כוחה של מערכת ההגנה העיראקית, במסגרת ההכנות למתקפה גדולה שנועדה להכריע את המלחמה, המתנהלת זה יותר משבע שנים. האיראנים טוענים, כי יותר משישה מיליון התגייסו להתקפה ומאות אלפים מתאמנים בחזית הדרומית, קילומטרים ספורים בלבד מזרחית לבאצרה.
אך דיפלומט המשרת בבגדאד אמר, כי האיראנים חסרים נשק ותחמושת. לדעתו, תידחה ההתקפה הגדולה עד פברואר. (ע"ר, ע"צ)

18 שנות מאסר ל־2 ישראלים שהורשעו ביוון בסחר־סמים

מאת ז'אן כהן, כתב "על המשמר" ביוון

אתונה. — שני אזרחים ישראליים, אוטארי דארטווילי ובת־זוגתו מאראגיס איאס, הורשעו ביום ו' על־ידי בית־משפט ביוון בסחר בסמים ונדונו ל־18 שנות מאסר כל אחד.
סייע לתביעה היוונית קצין משטרה ישראלי בכיר ממחלק הסמים, דוד (דודו) פרס.
שני הישראלים נעצרו באוקטובר אשתקד, כאשר נתגלו 5.5 ק"ג הרואין בבטנת מעילה של מאראגיס, כאשר ירדה מן האונית "ופיטר", בנמל אתונה. בעקבות חקירה קצרה, הורשו לה השוטרים לצאת לחופשי כדי להתחקות אחר צעדיה, והיא שקיבלה אותם לדארטווילי.
לדברי מקור משטרתי ישראלי, היו השניים קשורים ל־11 אנשים בישראל, שנתבו לקבל מידיהם כמויות הרואין, שמקורו בבלגיה ובתורכיה. מאראגיס טענה, כי לא ידעה שיש הרואין בבטנת מעילה. לדבריה, פנו אליה שני גברים דוברי עברית בתורכיה, וביקשוה לקחת את המעיל עימה ליוון, אשר לדארטווילי חברה, כי עלה לישראל מגרוזיה וכי היה עצור 20 שנה בבית־כלא סובייטי, באשמת רצח.
כששמעה את גזר־הדין, שבו גם נקנסו השניים ב־400 אלף דולר כל אחד, התעלפה מאראגיס.

ראש ממשלת האי דומיניקה הגיעה לבדה לביקור רשמי

מאת כתבתנו המדינית בירושלים

אורחי ישראל המבקשים לבקר באי דומיניקה שבקריביים, האיים הקאריביים, אינם זקוקים עוד להצטייד באשרה. הסכם לביטול האשרות נחתם אתמול בין ראש הממשלה, יצחק שמיר לבין ראש ממשלת דומיניקה, מרי יוג'ניה צ'ארלס, המבקרת בישראל.
צ'ארלס באה לביקור הרשמי כנסה, בלי יועצים, עוזרים או דוברים. היא חתמה גם הסכם תיירות עם ישראל. אמש סעדה על שולחנו של שמיר והיום תיפגש עם נשיא המדינה, חיים הרצוג, ועם שר החוץ שמעון פרס.

התאבד בקפיצה מקומה רביעית

מאת זהבה מרום, כתבת "על המשמר"

גבר בן 50 שם אתמול קץ לחייו בקפצו מהקומה הרביעית של בית ברחוב הרואה ברמת־גן. רופא מד"א שהגיע למקום קבע את מותו והמשטרה פתחה בחקירה.

ירד מחיר הנפט

לונדון. — מחיר הנפט בשוק החופשי ירד אתמול אל מתחת ל־15 דולר החבית, מחשש של גידול העודפים בשוק.
הירידות במחירי הנפט מקורן באי־יכולתה של אופ"ק להגיע להסכמה על מחיר־תקרה אחיד ועל מכסות־תפוקה של חברות הקארטל. בעקבות זאת, קיים חשש ששוק הנפט העולמי יוצף בכמויות נפט גדולות, שילחצו לירידת המחירים. (ע"ר)

דיפלומט ערבי נורה ונפצע באתונה

אתונה. — טרוריסט פתח אתמול באש על דיפלומט בכיר של הליגה הערבית באתונה ופצע אותו. הנפגע הוא מירחת נורי אל־חיאלי, בן 46, אזרח עיראקי, נספח של משלחת הליגה הערבית באתונה.
הוא נורה בידי אלמוני מזוין, כאשר נסע לעבודתו מביתו בפרבר העיר. נורו לעברו שבע יריות.
אל־חיאלי נפצע בכתפו. הוא מסר לרופאים שטיפלו בו, כי צעיר גבוה ששערו שחור ושלבש חולצה לבנה ירה בו מן המדרכה. ראיתי אותו שולף אקדח מכיסו הימני. ניסיתי להכניס למהלך אחורי, אולם הדבר לא עלה בידי והוא ירה בי ממרחק של 10 מטרים.
אל־חיאלי נהג בכוחות עצמו לבית־החולים, שם עבר ניתוח קצר ויצא מחייך.
הטרוריסט נמלט במכונית יחד עם שניים מחבריו, שחיכו לו. המשטרה פתחה בחקירה. (ע"ר)

משמאל לימין: לבצ'נקו טיטוב ומנרוב לפני ההמראה (צילום: אי.פי.)

3 קוסמונאוטים רוסים המריאו לתחנת החלל "מיר"

מוסקווה. — שלושה קוסמונאוטים סובייטיים המריאו אתמול ברכב החלל "סויוז" לתחנת החלל "מיר", החגה סביב כדור־הארץ. תהיה זו המשלחת השלישית לתחנת־החלל, והקוסמונאוטים ישהו בה תקופה ארוכה.
מפקד המשלחת הוא ולאדימיר טיטוב ועימו מהנדס הטיס מוסאחי מנרוב והמדען אנאטולי לבצ'נקו. המראת "סויוז" שודרה בטלוויזיה הסובייטית.
לפי התוכנית, אמורים הקוסמונאוטים להתחבר אל תחנת־החלל "מיר" מחר ולהחליף שם את הקוסמונאוט יורי רומננקו, שקבע שיא־סבילות חדש בחלל, ואת חברו אלכסנדר אלכסנדרוב. תחילה, יעבדו השלושה במשך שבוע יחד עם הצוות הנוכחי, שישוב לכדור־הארץ יחד עם לבצ'נקו.
"מיר" הוכנסה למסלול סביב כדור־הארץ בפברואר 1986. זוהי מעבדה ענקית, שלפי התוכנית תהיה מוקד לתחנת־חלל מאוישת קבועה סביב כדור־הארץ, הראשונה בעולם. הצוות הראשון שטס ל"מיר", בפברואר 1986, השאיר אותה ריקה, כאשר שב לכדור־הארץ, ביולי אותה שנה. התחנה נשארה בלתי־מאוישת עד לבואם של רומננקו ולאווייקין, שחזר בגלל בעיות רפואיות והוחלף על־ידי אלכסנדרוב. (ע"צ, ע"ר)

המורדים בניקרגואה: השתלטנו על שלוש ערים

טגוסיגאלפה. — המורדים האנטי־סאנדיניסטים בניקראגואה הודיעו אתמול, כי הצליחו להשתלט על שלוש ערי מכרות, ערב פתיחת שיחות־השלום עם הממשלה.
מקורות הקונטראס ציינו, כי כ־7000 לוחמים השתתפו במתקפה, שבעקבותיה השתלטו המורדים על הערים סאיונה, לה־רוזיטה ובונאנסקה, בחלק הצפוני־המזרחי של המדינה. עוד נאמר בהודעה, כי לפחות 100 מחיילי הממשלה נהרגו. (ע"ר)

מכה למתנגדי ההפלות — גלולת הפלה צרפתית

מאת אורנה יפה, כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. — גלולת־הפלה, שפיתח מדען צרפתי, תוכנס לשימוש במרכזי־הפלות בצרפת. הגלולה, ששמה המדעי "רו 486" והמכונה "הגלולה הצרפתית", מסוגלת להפסיק הריון של עד 49 ימים ללא שום כאבים או פעולה כירורגית. הגלולה תחולל מהפכה מהפלות וחיסכון בהפלות מלאכותיות מכאיבות, אך היא לא תופץ למכירה חופשית בבית־מרקחת, ועדת אתיקה מיוחדת קבעה, כי שיווק חופשי של הגלולה יהפוך הפלות לדבר של מה בכך. המשקע והכאבים הכרוכים בהפלות עדיין מרתיעים נשים מפני הפלות. צרפת, ששיעור הילודה בה זעום, זקוקה לילדים.
מתנגדי ההפלות הקתוליים והימין הקיצוני רואים בגלולה מכה קשה. הם אסרו עליה מלחמה.
ועדת האתיקה התירה שימוש בגלולה במרכזים מיוחדים להפלות. נשים שירצו להפיל באמצעות הגלולה יופנו לרופאים במרכזים.
אבי גלולת־הפלא הוא פרופסור אמיל בואיל, שאמר, כי היא משיגה תוצאות ב־100 אחוזים וחוסכת כאבים. הוא מחפש מתנדבות להמשך הניסויים.

מיה פארו, בת 42, ילדה בן ראשון לוודי אלן

ניו־יורק. — השחקנית מיה פארו ילדה בן ראשון לחברה, איש הקולנוע האמריקני וודי אלן — מסר אתמול "דיילי ניוז" הניו־יורקי.
ידידים של הזוג מסרו, כי התינוק נולד בשבת בניתוח קיסרי. משקלו 4.5 ק"ג ושמו סאצ'ל.
למיה פארו, בת 42, שמונה ילדים: ארבעה מנישואים קודמים וארבעה מאומצים. סאצ'ל, הוא ילדו הראשון של וודי אלן, בן 52.
העיתון מוסר גם השערות של ידידי הזוג לגבי שמו של התינוק. יתכן כי השם סאצ'ל ניתן לו לכבוד כוכב כדור־הבסיס סאצ'ל פייג', או לכבוד לואי ארמסטרונג, המכונה "סאצ'מו" וגם "סאצ'ל מאות'". וודי אלן, חובב ג'אז, מנגן מדי יום ב' בקלרנית, בפאב במנהטן. (ע"צ)

הבי.בי.סי התנצל על הדלפת נאומה של המלכה

מאת דפנה וודי, כתבת "על המשמר" בבריטניה

לונדון. — רשת הטלוויזיה של "בי.בי.סי." נאלצה אתמול להתנצל רשמית על הדלפת תוכן נאום חג־המולד המסורתי של המלכה.
במקביל, החלה חקירה פנימית כדי לברר, איך הגיע תוכן הנאום לדפי העיתונות חמישה ימים כמעט בטרם עת. בשלב קודם האשימו אנשי ה"בי.בי.סי" את העיתונאים שפירסמו את המידע, אך מאוחר יותר הודו, שהם נושאים באחריות.
זו הפעם הראשונה, שקטעים על נאום המלכה מתפרסמים מעל דפי העיתונות מראש. נושא הדיווח העיתונאי על הנעשה בארמון בקינגהאם מדאיג את בית המלוכה זה זמן מה.
העיתונאי, שהיה כנראה מקור הידיעה, אמר לעמיתיו, בשיחות פרטיות, כי סיפר על תוכן הנאום בארוחת־צהריים פרטית. הוא בטוח שאין לו סיבה לחשוש שמישהו יפטר אותו בגלל המידע.

על היום

22.12.87

מאת ארנון יפה, פאריס

פה אין ספק, בעיני הצרפתים מה שמתחולל בשטחים אינו אלא מרי עממי פלשתיני נגד הכיבוש הישראלי. התקוממות קלאסית. הם מנוסים מאלג'יריה. מעגל האלימות, דיכויה הברוטלי וחוזר חלילה, מוגשים ישר אל הסלונים מעל מסכי הטלוויזיה. הם מפורשים במשקפים חוסר־מוצא פוליטי. לפלשתינים אין מה להפסיד. לישראלים אין תשובה אחרת מאשר כוח. ישראל לא מציעה לפלשתינים בשטחים מאומה פרט להיות נשלטים תחת מרותה. ומדוע ישתקו?

הצרפתים מציעים לישראל להכיר בזכות הפלשתינים להגדרה עצמית ולפתוח בשיחות עם אש"ף — אמצעי יחיד שישים קץ ויחסוך שפיכות דמים. ככאלה שסבלו ממשקע המלחמות הקולוניאליות שלהם, הם מציעים לישראל ליטול יוזמה לפני שיכפו עליה. המהומות הבלתי־פוסקות נתקבלו פה כסימן לסוף עידן הכיבוש. לפחות הכיבוש הקל. עכשיו תיאלץ ישראל לבחור בין שתי אפשרויות גרועות לה אחת מן השניה: שחרור השטחים או דיכוי מאסיבי אלים. לא מעריכים פה כי היא יכולה לנהל דיכוי קשה לאורך זמן. מדיניות הכוח מוגבלת מאוד. מתקבלת, כסימן לחולשה. במאריס עדיין מעריכים את הישראלים כמי שלא יכולים ולא מוכנים לנהל מדיניות דיכוי קשה, אף כי מציגים אותנו בכלי התקשורת כנוהגים באכזריות כלפי ילדים ונשים. אך האכזריות אינה מספיקה לנהל שלטון כיבוש נוקשה. לשם כך זקוקה ישראל לתמיכה פוליטית. מאגר תמיכה זה אוזל והולך. אפילו הידידים מזועזעים. התדמית בשפל.

אולי לטווח בינוני תוכל לשלוט טכנית במצב. יהיה קצת שקט אך המחיר יהיה יקר. ישראל תופיע כפנים ודרשות כדמות דרום־אפריקה. מה שבתכלית הניגוד לאידיאלים של יישותם נוסדה. ישראל מוצגת כנתונה בבידוד גובר. הנשיא רייגן כבר נוזף. האירופים מכינים סנקציות. אפילו מעצמה כבריה"מ מתקשה לקיים כיבוש באפגניסטן, קל וחומר ישראל. מן השעה בה האוכלוסיה מתקוממת, נגמר הכיבוש הנוח. אישים צרפתים ידידי ישראל אמרו, כי הדיכוי הברוטלי מסכן את בטחון ישראל עצמה. המרי הוא הוכחה כי אי־אפשר להנציח משטר כיבוש. גם קשה להצדיק אותו. עידן שלטון עמים על עמים חלף, העולם לא מסכים לכיבושים בכלל, כל שכן מיהודים. מרי קלייר מנדס פראנס, אלמנתו של ראש ממשלת צרפת לשעבר, המקורבת לנשיא מיטראן, קראה לישראל כהודעה מיוחדת להכיר בזכויות העם הפלשתיני להגדרה עצמית ולפתוח מיד בשיחות עם נציגיו, כולל אש"ף, כדי לשים קץ לשפיכות הדמים. היא אמרה: „שלילת זכות הפלשתינים להגדרה עצמית מסכנת את בטחונה ושלמותה של ישראל עצמה". עד כה, התגובה הצרפתית מתונה יחסית. עדיין אין ליבוי יצרים כמו בשעת מלחמת לבנון. אך זה מתחיל.

נגמר הכיבוש הנוח

בתקשורת הצרפתית רואים חיילים בישראל מתנכלים לנשים וילדים בשטחים ● „ליברסיון": ישראל חזקה מתמיד — אך התולעת בתוך הפרי ● צרפת משיאה לנו עצות על סמך תקופת הקולוניות. אין חכם כבעל ניסיון

בינתיים, אין הפגנות אנטי־ישראליות. הממשלה משמיעה מדי יום הבעות דאגה. שיראק תיאר את המצב בשטחים כ„חמור מאוד". הוא מסר כי הבחין בסכנה בפגישתו עם הנכבדים הפלשתינים בירושלים. „הם אמרו כי אנו מאבדים כל שליטה על הנוער. הצעירים נוטים למצוא נחמה למצוקה באיסלם". אך עדיין דיבר על ישראל כידידה ועל פתרון בוועידה בינלאומית. שיראק ניצל את המהומות כהזדמנות לפייס את העולם הערבי אחרי העיסקות עם איראן בכמה מחוות כלפי אש"ף.

נציג אש"ף, איברהים סוס, מככב אותנו מעל מסכי הטלוויזיה „קלגסים". הכתבות ממחישות את האשמותיו. תחת כותרות ראשיות „דיכוי בשטחים הכבושים, הרג מפגינים פלשתינים", מופיעים צילומים בהם נראים חיילים ישראלים גוררים, בועטים וחונקים צעירים פלשתינים. כל הצילומים בחתימת אחר הולנדר, שנראה צלם מומחה לתפישת סצינות אלימות. העיתונים מדגישים כי ישראל חלשה מרי פוליטית ומוסרית לנהל כיבוש מרכא. ליברסיון כתב: „המלך ערום. ישראל חזקה מתמיד אך התולעת בתוך הפרי. הסכנה מתגלית מכפנים".

כולם סבורים כי אל לישראל לטפח אשליות. שר החוץ ז'אן ברנר ריימונר אמור לפגוש השבוע את ראש אש"ף יאסר ערפאת בטוניס. ראש הממשלה שיראק ביטל את האיסור על שריו לפגוש את ערפאת. תוך כמה ימים איבדה ישראל את מעמדה פה. משווים אותנו יותר לדרום־אפריקה. מחשבה שמבשרת חרם. היחסים הטובים עם אירופה בסכנה. דיפלומטים ישראלים מצפים שאם המהומות יימשכו, מצב ישראל יהיה קשה. היא תיקלע לבידוד. הלחצים עלינו יהודקו. האירופים עלולים להטיל סנקציות. שגריר ישראל, סופר, שלא מפסיק להופיע בערוצי הטלוויזיה והרדיו, עומל לטשטש את חומרת המצב. בתחנת הרדיו „פרנס אנטר" הוא תיאר את המהומות כ„מערבון". הוא גורס כי הישראלים אינם יורים אלא כדורי פקקים. הוא מאשים את אש"ף שמשסה נשים וטף כבשר־תותחים, על מנת לסבל הסדר. אבל בטלוויזיה רואים ישראלי לבוש אזרחית יורה כדורים חיים אל עבר נערים פלשתיניים בעזה, בלי שיהיה בסכנה.

ערוצי הטלוויזיה מדווחים בנימה רגשנית על הרג ילדים פלשתינים חסרי הגנה, על התעללות בפצועים, הכאת רופאים בבתי־חולים בעזה. כתבי הטלוויזיה נראים מדווחים מתוך קבוצת נשים פלשתיניות מיללות לתוך המצלמה. כלי התקשורת מדווחים על 200 הרוגים — על־פי הנתונים של אש"ף. חיילים ישראלים מוצגים כקלגסים. העיתונים כותבים כי ישראל נקלעה למצב דרום־אפריקני של חוסר מוצא פוליטי ודמוגראפי, המלכה מעגל אלימות ודיכוי. במצב זה מוצגת ישראל מפסידה מראש. „ליברסיון" כתב במאמר מערכת כי „בקרוב לא יהיו בידי כוחות הבטחון הישראלים די כדורים כדי למחוק את מיידי האבנים הפלשתינים, משום שהם יהיו כה רבים". הכרות ההודהות של האפיפיור עם הקורבנות הפלשתינים „בארץ בה נולד ישו", בדיוק ערב חג המולד, מחממת פה את האווירה. הקהילה היהודית מזועזעת. היא שקועה במבוכה.

האינטלקטואלים היהודים עמלים לבנות ליהדות תדמית הומאניסטית, אתית, [illegible] לגויים. זה אמצעי לתפוש מקום ומעמד בחברה הצרפתית. אך ישראל הורסת תדמית יפה זו במחי אחד כל כמה שנים. היהודים מלאי תסכול. לא יודעים איך להגיב. [illegible] צריך לצפות ליחסים מתוחים בין היהודים לישראל. הנהגת הקהילה פירסמה הודעה המגנה את הקיצונים משני הצדדים.

תוהים פה כיצד תיחלץ ישראל מהשטחים הבוערים. איש לא מאמין שתפנה אותם. „נובל אובזרווטר" מייחס לממשלה הישראלית תוכנית להלום בפעולה צבאית בסוריה על מנת לשים קץ למרי. לכבות את האש בשטחים בהצתה במקום אחר. זה לא יעזור.

צופים בפאריס כי סוף הכיבוש, כפי שנוהל עד כה, נגמר. „לה מונד" מצטט „סופר פלשתיני ראוה שחרי" בלי לדעת שסופר זה אינו אלא סופר ישראלי שהתחפש לפלשתיני, האומר „כמה קל לשלוט על עמי". זה לא היה נכון אף פעם, אך „הצעירים הפלשתינים מאסו בשליטה הישראלית. הם לא פוחדים לנהל התנגדות בכוח. כל מאמצי הדיכוי לא יועילו עוד לשמור על השלום העברי."

תושבי טירה בדקת־דומיה לזכר קורבנות המהומות בשטחים, אתמול (צילום: בועז לניר)

לא חיים בחלל ריק

ערביי ישראל — בין נאמנות למדינה ולאחיהם בגדה

מאת יהודה צור

בקרב תושבי הכפרים הערביים בגליל יש הסבורים כי האזורים היהודיים במדינת ישראל אינם מבינים את העוצמה הרגשית הטמונה בשביתת ערביי ישראל שהתקיימה אתמול.

ערבים בגליל מוחים נגד מה שהם מכנים אי־הבנה בסיסית של היהודים לגבי תחושתם. בעוד שסמוך להם פוגעים באחיהם, בני עמם — מאשימים אותם היהודים מיד בהתרגנות, בבגידה וכשירות לאש"ף.

עלי חיידרי, מזכיר מועצת סכנין, בן 42, הוא אחד מאלה שאינם מתביישים לומר כי בכל ימות השנה הם אזרחים נאמנים למדינה ויחד עם זאת בנים נאמנים לעם הערבי בכלל ולפלשתינים בפרט. „אנחנו רואים בטלוויזיה מדי יום כמשך שבועיים, שהורגים את אחינו בשטחים ובוודאי שאיש לא יכול לצפות שנעבור על כך לסדר היום. יש כאן עניין ברגשות של בני־אדם, וכמובן, שכערבי־ישראלי נאמן לחוקיה של המדינה אני חש גם השתייכות לעם הערבי, גם אם הוא מתגורר ברצועה ובגדה. אינני מתבייש לומר שאני מרגיש אזרח ישראלי לכל דבר, אך יחד עם זאת חשוב לי מה מתרחש בקרב ערביי השטחים".

לדברי עלי חיידרי, בישראל אין חשים גם את רגש הלאומנות ההולך וגואה עם חלוף השנים ואשר נותן אותותיו גם בעתות משבר, כפי שהתרחש בסברה ושתילה. „ייתכן שאפשר היה להכריז על צעדי מחאה אחרים בלי להגיע לשביתה כללית, אולם דווקא אותו רגש לאומנות המועם בשנים האחרונות ביתר־תוקף אצל הערבים הישראלים, הסיר מכשולים מדרכם של תומכי השביתה בקרב ראשי הישובים הערביים. אני יודע שחלק מן המנהיגות הערבית חששה מהכרזת השביתה ומכל המשתמע ממנה ביחסים עם היהודים. אולם בעוד פחות משנה יתקיימו בחירות, והשביתה היא כבר כיום חלק ממערכת בחירות זאת. צליל הבחירות ערב לאוזניהם של ראשי הרשויות והם הבינו היטב שעדיף לתמוך בשביתה בכל מחיר."

חיידרי דוחה בתוקף את ההתקפות מצד גורמים ממלכתיים ומפלגתיים על עצם הכרזת השביתה. „אפילו יהודים בתל־אביב הפגינו נגד המתרחש בשטחים, ובציע כוונת מבקשים מהערבים לא להפגין מאומה" [illegible] עלי חיידרי [illegible] וכל זאת, מנתק הולך ומתרחב בין התושבים היהודים והערבים במדינת ישראל, כאשר השביתה הנוכחית היא רמז למה שעתיד להתרחש.

גם הרופא חושש

רוטא, תושב אחד הכפרים הערביים בגליל, אשר [illegible] השלים את לימודיו בארץ סבור שהסכנה לניתוק היחסים בין יהודים וערבים תגבר והלך כל עוד המצב בשטחים יימשך. „הייתי [illegible] הבנתי טוב יותר דווקא את מצבם של היהודים. אולם כאשר חזרתי, הפרספקטיבה של שהותי שם עזרה לי להבין שהסכנה ליחסים בין יהודים וערבי בישראל לא נובעת מהיותם אזרחים ממדרגה שניה, אלא ממצבם בשטחים. הערבים בישראל לא יוכלו [illegible] כלפי המדינה כל עוד בשטחים הורגים ופוגעים באחיהם. בישראל לא מבינים שהערבים הישראלים לא חיים בחלל ריק. [illegible] להביא הביתה משכורת [illegible] להפוך לאזרח ישראלי [illegible]. אולם גם אם ישיגו זאת, כל עוד בשטחים ובגדה תישאר בעינה ללא שום פתרון הנראה באופק [illegible] יפלו קורבנות נוספים ולעולם [illegible] ירצו או לא ירצו — לא תהיה ברירה [illegible] להזדהות יותר ויותר עם מאבקם של [illegible] השטחים לקבל עצמאות."

על הפרק

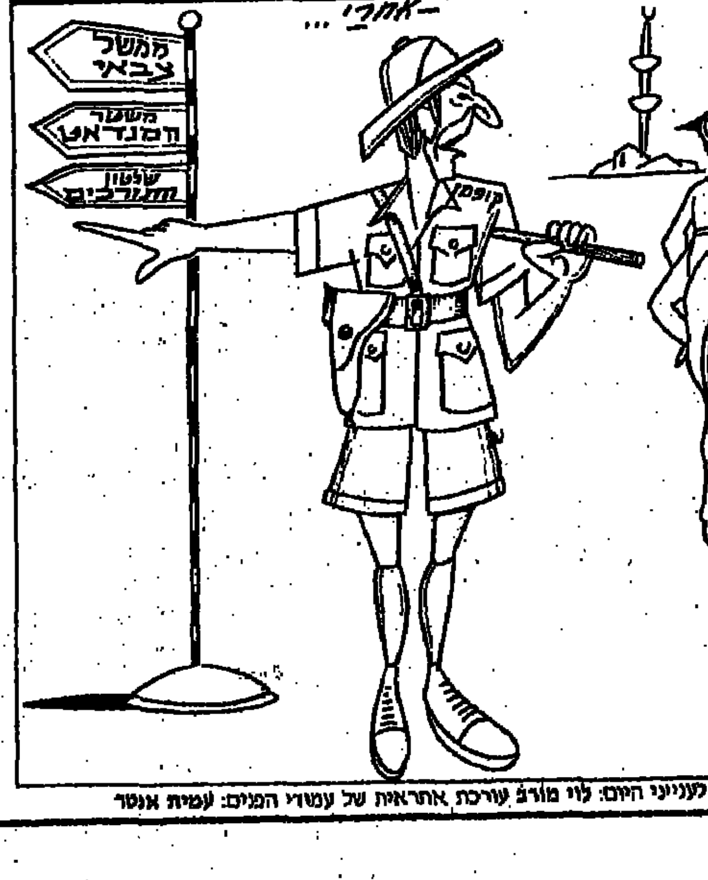

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב. עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אוטר

המיליונים זורמים „אל המעיין"

„פצצה" ותיקה

ראשי המועצות המקומיות לא הופתעו מה„חשיפה" של אלי לנדאו. כמעט כולם מתקצבים מוסדות־דת מכספי המועצה. חלק עושים זאת בשמחה

מאת שלי יחימוביץ'

כשאלי לנדאו, ראש עיריית הרצליה, זרק את הפצצה שלו ו„חשף" את העובדה שמנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי, איש ש"ס, מתקצב מועצות מקומיות בתנאי שיעבירו כספים למוסדות דתיים — גיחכו ראשי המועצות המקומיות. הנוהל הזה מוכר וידוע וכמעט בכל המועצות המקומיות השלימו איתו בבחינת רע הכרחי. איש לא חשב לרגע שיש כאן סנסציה. יותר מזה, ראשי מועצות שהעניין קצת הפריע להם אפילו גילו, לצורך השקטת המצפון, את ההגיון שבדבר. הדתיים החרדים בעירייה משלמים מיסים? משלמים. משתמשים בשירותי התרבות של העירייה — משתמשים. אז מגיע להם משהו? מגיע. אם ככה, הכל בסדר.

יש ראשי מועצות בדרום שמסרבים לדבר על העניין. מי שדבריהם יובאו להלן, הם דווקא אלה שאין להם הרבה להסתיר. ראש מועצת אופקים, יחיאל בנטוב, אומר שהמועצה המקומית מעבירה כספים לישיבת אופקים וכך היא עושה הרבה שנים. ככה זה, וזהו. „כמו שמתקצבים בית־ספר, כך מתקצבים גם ישיבה", אומר בנטוב. היו פעמים שממשרד הפנים באו דרישות יותר בוטות כאשר למוסדות דת בעיירה, אבל מליאת המועצה התנגדה. אז היה למערך רוב, והרוב הזה הטיל וטו. כיום, כשהתהפך הגלגל והרוב נתון כבר שבועיים בידי הסיעות הדתיות, תאושר מן הסתם כל דרישה מסוג זה של משרד הפנים.

גם אצל בייגה שוחט, ראש מועצת ערד, זה לא סוד. הכל גלוי. המועצה מעבירה כספים לחסידי גור בעיירה ולאולפנא של בני־עקיבא. כל השנים, הוא אומר, היתה הנחייה לתמוך במוסדות קיימים. מועצת ערד מתקצבת אותם, כפי שהיא מתקצבת מוסדות חילוניים, כמו מכון זוג'ס לעולים חדשים ובית מזור לחולי אסטמה. אף פעם לא אויימנו, אומר בייגה. *זה פשוט חלק מן המשחק.*

ראש מועצה אחר, החפץ בעילום שמו, אומר: „כל אמות המידה בעניין הזה לא ברורות. מעולם לא העזתי לנסות ולסרב למשרד הפנים. ולכן אף פעם לא הרגשתי בלחץ. אני יודע שאם מחר אחליט שאני לא מעביר, יגידו לי — ארוני, הגומה, אסור לך."

בנתיבות לא צריך אפילו לטרוח ולשוחח עם ראש המועצה, יוסף אבו. המקומון „קרן אור" מדווח בחגיגיות, קבל עם ועולם, על חנוכת פעוטון־יום של עמותת „אל־המעיין".

המקומון מדווח כי במעמד סגן שר העבודה והרווחה, חבר הכנסת הרב רפאל פנחסי שליטא, ראש ישיבת הנגב הרב ישכר מאיר שליטא, הממונה על אגף החינוך והרווחה, חבר המועצה אליהו פרס... נחנך הפעוטון „אל המעיין".

בדברי ברכתו אמר מנכ"ל „אל המעיין", כי שיתוף־הפעולה הפורה של אנשי נתיבות הביא למעמד מכובד זה... סגן השר הרב רפאל פנחסי שיבח את הרב ישכר מאיר שליטא... כי הרב הקים מערכת חינוך לתפארת, החל מפעוטון ועד לכולל־אברכים, כאשר בתווך חדר, ישיבה קטנה, תיכון תורני וישיבה גבוהה."

„אל המעיין" היא בעצם ש"ס. אריה דרעי הוא בעצם ש"ס. אין צורך להתאמץ ולחפש מאיפה מגיע הכסף. ושימו לב למינוח „מערכת החינוך", מפי סגן השר. מערכת החינוך הרשמית, עד כמה שהודעת משגת, היא *המערכת הממלכתית.* האם כולל־אברכים צריך להיות מתוקצב בכספי מועצה מקומית? כן, מסתבר כשהמועצה מקבלת את תקציביה ממשרד הפנים; כן, כאשר שמשרד הפנים ה־ש"ס, ולפני כן היה מפד"ל. שחיתות? מה פתאום. סתם מנגנון בירוקרטי פתלתל, שכל מי שיש לו יד ורגל בראש הפירמידה המנגנונית הזו — יכול לצפצף על כל העולם ולעשות מה שמתחשק לו.

היותם מעדיפים שמשרד הפנים יהיה בידי המתקרמת? בידי המערך? בידי התחייה? אפשר להמר על כך, שגם אז הכל ייראה מאוד מאוד דומה.

אלי לנדאו „הילד הרע של השלטון המקומי"

אריה דרעי, לא מתלכלך

גם ש"ס נוגסת

מי שמחזיק בתיק הפנים — שולט בשלטון המקומי. ש"ס, כמו קודמותיה, ממהרת לנגוס בעוגה ■ השיטה: מענקים לכיסוי גרעונות המועצה, תמורת כספים לתנועת „אל המעיין" ■ בש"ס מכחישים הפעלת לחצים

מאת אשר שילוני

בעיקרון, ההתנפלות הכללית על הרב אריה דרעי, מנכ"ל משרד הפנים, עושה עוול לאיש ולתנועת ש"ס. לא הם המציאו את השיטה. הרב פרץ לא היה פורץ הגדר הראשון באי שמירת האתיקה הכספית. פרץ ודרעי הם בסך הכל תלמידים חרוצים של קודמיהם בתפקיד: אנשי אגודת ישראל, ששלטו ושולטים על ועדת הכספים של הכנסת, ואנשי המפד"ל ששלטו על משרד הפנים ועשו בו כבתוך נחלתם המפלגתית־מפלגתית.

לא בכדי קובל אלי לנדאו, ראש עיריית הרצליה, שאומר כי ה„אפרסק" (תיק החקירה בשם „אפרסק") של בורג הפך לתפוח רקוב של דרעי. הרבנים פרץ ודרעי עומדים בראש תנועה שפרצה בסערה לשוק הרכינ. הם צריכים למהר ולכנות את תנועתם. אם לא עכשיו, כאשר התיק והכסף בידם, אימתי?

אלי לנדאו „הילד הרע של השלטון המקומי" — על הטוב והרע שבהגדרה זו — מעז לצאת בגלוי בהאשמה, שמשרד הפנים מפעיל לחץ על הרשויות המקומיות לתמוך במוסדות דת וחינוך השייכים לתנועת „אל המעיין". לנדאו טוען, כי מנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי, פועל בשיטה מתוחכמת, באמצעות פקידיו הבכירים. הוא מציע לתת לרשויות מקומיות, הנתונות במצוקה כספית, מענקים לכיסוי הגרעונות בתנאי שיפרישו כספים לתנועת „אל המעיין". לנדאו אף נוקב בשמות אותם ראשי הרשויות המקומיות. ראשי הרשויות המקומיות, בשיחה ל„מעריב", מכחישים מכל וכל הפעלת לחצים עליהם.

„ללא התניה"

שאול עמור, ראש מועצת מגדל העמק: משרד הפנים כיסה למני שנתיים את גרעונות המועצה, אך עשה זאת ללא התנייה. נכון, אנו מפרישים כספים למוסדות אל המעיין, אך בתנאי שאנו מקבלים מהם דו"חות ביצוע ופעולות שאנו דורשים משאר גופים תורניים וחינוכיים. מעולם לא קיבלתי פניה ישירה בנושא ממשרד הפנים, אך ייתכן שנעשתה פניה עקיפה לחברי המועצה. שמעתי שפניות כאלה נעשו למועצות אחרות (ההדגשה שלי — א.ש.)

ראש עיריית יבנה, יהודה ברוס, דוחה כל טענה בדבר הפעלת לחצים ואומר שמנכ"ל דרעי פעל רבות לכסות את גרעון המועצה בסך 3.5 מיליוני שקלים. הוא עשה זאת גם בניגוד לדעת משרד האוצר ועל כך קיבל אזרחות כבוד של יבנה.

הגדולים נשארים נקיים

לא, לא היה לחץ ישיר של דרעי על ראש הרשות המקומית, היה — אולי — לחץ בלתי ישיר של פקידי דרעי על פקידי שאול עמור ופקידי יגאל יוסף. אין שום סיבה שה„גדולים" יתלכלכו. על מי יוכלו להטיל את האשמה?

למבקר המדינה לשעבר, עו"ד יצחק טוניק, דעה אחרת בנושא. בדו"ח הביקורת על השלטון המקומי 1986 אומר מבקר המדינה: „בנוסף לתמיכות שהרשויות המקומיות נתנו למוסדות מתקציביהן, הורים משרד הפנים כספים למתן תמיכות מיוחדות למוסדות אשר משרד הפנים עצמו קבע. כמקור לכספים אלה שימש חלק מהתקציב של משרד הפנים, שהועד לאיזון התקציבים של כלל הרשויות המקומיות. בדרך זו העביר המשרד למוסדות, באמצעות הרשויות המקומיות, בשנת הכספים 1984 שלושת רבעי מיליארד שקלים ובשנת 1985 3.5 מיליארד שקלים (בשנה זו נכנס הרב פרץ לתפקידו כשר הפנים — א.ש.) כשחלק גדול מהכספים נועד למוסדות דת, חינוך ותרבות תורניים."

טוניק מוסיף ברוח: „מכיוון שהתמיכות אלה ניתנו למוסדות על־ידי משרד הפנים, באמצעות הרשויות המקומיות, לא קיים לגביהן הליך הטיפול המחייב במתן תמיכות, על כל הנובע מכך, לא במשרד הפנים ולא ברשויות המקומיות, שדרכן הועברו התמיכות. משרד הפנים נתן בכך את ידו לאי־קיום הוראותיו, שמטרתן היתה להבטיח שהתמיכות למוסדות יינתנו על בסיס קריטריונים מוגדרים ושווים, שייקבעו על־ידי הרשויות המקומיות עצמן..."

הנה נתון מרהים על היקף ההזרמה למוסדות תורניים, מתקציבי „מענק לאיזון", שמשרד הפנים נתן לרשויות המקומיות: ב־1983 — 350 מיליון שקלים, ב־1984 — 750 מיליון שקלים, ב־1985 — 3,500 מיליון שקלים, מזה קיבלו מוסדות דת, חינוך ותרבות תורניים 3,100 מיליון שקלים (88.6%) וכל יתר המוסדות (מעונות נעמ"ת, יד שרה, מוסדות אם וילד, אגודות ספורט, בתי תרבות מועדוני נוער, ספריות ומרכזים קהילתיים) 400 מיליון שקלים, שהם 11.4 אחוז מכלל התמיכות.

האפיק הישיר

יש לזכור, שמדובר בהעברה ישירה של כספים באמצעות הרשויות המקומיות, אולם יש אפיק העברה נרחב ישיר מהרשות המקומית למוסדות שמשרד הפנים חפץ ביקרם. פעולה זו נעשית על־פי משקלן היחסי של הסיעות השונות ברשות המקומית.

כך, למשל, הקציבה עיריית בני־ברק ב־1984 תמיכות למוסדות בסך 827 מיליון שקלים, רק על פי המלצת נציגי הסיעות על בסיס משקלן היחסי — ומה הוא משקלן היחסי של הסיעות החרדיות בעיר זו — ידוע לכל.

עם הקמתה של תנועת ש"ס והצלחתה בבחירות לכנסת 1984, היא החליטה להגיע לקהל היעד שלה, הציבור הספרדי הדתי, באמצעות הקמת מתנ"סים ש"סיים בכל הרשויות המקומיות. מדובר ב־200 מתנ"סים של „אל המעיין" לפעילות תורנית־חברתית ש"סית. מקורות במשרד הפנים נוקבים ב־130 מתנ"סים.

„לא התלוננו"

דוברת משרד הפנים, טובה אלינסון, אף היא לא שמעה על לחצים שמשרד הפנים מפעיל על רשויות מקומיות. „שום ראש עיר, פרט לאלי לנדאו, לא התלונן על לחצים. משרד הפנים מבקיר רק לעיריות רשימות מוסדות מומלצים לתמיכות ורק לאחר שהעיריות מאשרות מעבירים גם כספים למוסדות דת". על תנועת „אל המעיין" לא שמעה הדוברת והיא לא מוכנה להתייחס לכך.

גם דובר מרכז השלטון המקומי, דן בן־כנען, לא מוכן להתייחס להצהרותיו של אלי לנדאו „זה עניין אישי. אשר לעצם העניין, מדובר בשלב זה בהצהרות שלא נבדקו. אם יהיו דברים כגון, נגיב."

ובכך, איש לא לוחץ, איש לא נלחץ, איש לא מוכן להגיב על הנושא. וככל זאת, כל ראש עיר חורק שיניים, משום שמכריחים אותו, במקל נועם ובמקל חובלין, להזרים כספים למעיינות מפוקפקים, מוסדות קיימים או פיקטיביים, בעירו ומוצצה לה, ובלבד שיזכה לכמה טיפות מאותם מעיינות — שפע של משרד הפנים.

שווה בשווה — ומפלה

חצור סוערת ● לפני כחודשיים הושבתו הלימודים בבתי־הספר המקומיים שם, במחאה על הזנחת המבנים המשרתים כ־2500 תלמידים. ● לאחר שקיבלו את הכסף נודע לפתע לתושבים, כי מוסדות תורניים בחצור זכו לסכום זהה, בשעה שמספר הלומדים בהם מגיע לעשרות בלבד

מאת יהודה צור

מיליוני השקלים המוזרמים על־ידי משרד הפנים באמצעות העמותה „אל המעיין" למוסדות חינוך רבים בארץ, הפועלים למען רוממות דת ישראל, מגיעים גם לישובי הגליל.

אמנם, חצור הגלילית סוערת בימים אלה בגלל 200 אלף שקל בלבד, אך ייתכן שסיפור המעשה, במציאות המיקרוסקופית של חצור, מהווה דוגמה למקרו של מיליונים רבים הזורמים למוסדות דתיים ברחבי הארץ.

לפני כמה חודשים, עם פתיחת שנת הלימודים הנוכחית, השביתו ועדי ההורים של חצור את הלימודים בבתי־הספר המקומיים, בהם לומדים כ־2500 תלמידים, במחאה על הזנחת המבנים המשרתים את התלמידים. מבנים אשר בוודאי עבר זמנם והם זקוקים בדחיפות, אם לא להחלפתם המהירה, אזי לשיפוץ ולשיפור. למראה הגנים המוזנחים, בתי־הספר ללא אביזרי עזר חינוכיים וארגזי החול הריקים מחול, נקטו ההורים בצעד השביתה ורק לאחר שידולים והבטחות לרוב מטעם משרד החינוך חודשו הלימודים.

כעבור זמן אכן הזרים משרד החינוך כ־200 אלף שקל לשיפור תנאי מוסדות החינוך במקום, אך לפני שבועיים התברר לפתע לתושבי חצור, שסכום דומה חולק על־ידי המועצה המקומית: 200 אלף שקל מקופת משרד הפנים הגיעו לחצור, וחולקו כולם בין חצי תריסר מוסדות תורניים. הרוחות סערו בעיקר בקרב הורי התלמידים שזמן קצר לפני כן שבתו, ואשר לפתע התברר להם, שללא שביתות וללא מחאות מצליחים מוסדות תורניים שמספר התלמידים הלומדים בהם קטן בהרבה מזה של מוסדות החינוך הממלכתיים בעיירה, לקבל כספים.

שמעון אסרף, יו"ר ועד ההורים בחצור, מתרעם: „אני לא מתלונן על־כך שמוסדות תורניים מקבלים כסף. אם הם מצליחים להשיג כספים מן המדינה, שיבושם להם. אולם מרגיז אותי שהם מקבלים סכום דומה לזה שמקבלים אלפי תלמידים מהחינוך הממלכתי ואני מרגיש, הממלכתי, כולל החינוך הדתי. לא ייתכן שבזמן שבתי־הספר בעיירה זועקים לשיפור מינימלי, מקבלים מוסדות תורניים, שבחלקם לומדים אולי רק כמה עשרות איש, סכומים של רבבות שקלים. נכון שזה לא מיליונים. אך בשביל עיירה כמו חצור, שנזקקת לכמה עשרות אלפי שקלים לגורם תורני, בו לומדים הכי הרבה כמה עשרות מבוגרים בשעות הערב, וסכום דומה ניתן לבית־ספר, בו לומדים קרוב לאלף תלמידים, אז הלב זועק על האי־צדק".

יעקב טיילר, מוותיקי חצור, מדבר על מה שהוא מכנה — השתלטות של חוגים חרדיים בעיירה: „הזרמת כספים אשר חייבים היו להגיע ליעדים אחרים, אך על־פי צו משרד הפנים, בהסכם עם המועצה המקומית, הם הגיעו למוסדות דתיים שספק אם מצדיקים את קיומם.

יורם קמיסר, מנהל „אגודת הגליל", מוסד תורני אשר תושבי העיירה קובלים על הזרמת כספים ציבוריים אליו, דוחה בתוקף את כל הביקורת המוטחת כלפיו. „בשנה שעברה עברו דרכנו כ־15000 תלמידים. אנחנו מהווים גם בית־ספר תורני, מוסר ישיבתי וגם אכסניה לקבוצות תלמידים מחו"ל הבאות לסמינרים של תקופות קצובות בישראל. הודות לי הגיעו והתיישבו בחצור כמה עולים מארה"ב. לדעתי, צדק משרד הפנים שהפנה אלינו כספים שמגיעים לנו כדין".

עם פתיחת שנת הלימודים, בצנעה וללא פירסומים מיותרים, פתחה עמותת „אל המעיין" מוסד תורני, בשרשרת המוסדות שלה בקריית־שמונה. אולם גם כאן, בצנעה וללא פרסומים מיותרים קרא תיגר אולי בפעם הראשונה בתולדות הגליל, ראש רשות מקומית על עמותה רבת־עוצמה. העירייה תבעה לדין את הסניף המקומי של „אל המעיין", כי לדברי דובר העירייה „הם לא ביקשו רשיון ככל מוסד חינוכי אחר ובנוסף לכך, המבנה בו מתקיימים הלימודים לא קיבל היתר מן המועצה".

פרופסור אזרן, ראש עיריית קריית־שמונה אינו מבקש להבליט את מאבקו נגד המוסד התורני המקומי. „הכל, אין כאן שום קשר עם המאבק שמנהלים ראשי עיר אחרים נגד חלוקת הכספים של משרד הפנים. אני לא רוצה לקשור את שני הדברים. אני ראש עיר הרוצה שיכבדו את החוק והחליכים. קם בעיר מוסד תורני שלא קיבל אישור על־כך, ולכן בלי שום קשר למישור הארצי, תבענו אותו לדין".

בית מאובטח בירושלים

ב־15.12.87 חנך שר התעשייה והמסחר אריאל שרון את „ביתו" החדש, בלב ירושלים המזרחית, כאשר 300 שוטרים מופקדים על בטחונו האישי. אנו התושבים מטה רואים בהקמת בית לשר שרון בלב שטח כבוש התגרות חמורה בעם הפלשתיני, התגרות העלולה להוביל להרג חיי אדם נוספים. צעד זה הוא כתקיעת סכין בגב השלום וכוון לחיי אדם באשר הם.

כאזרחים משלמי מיסים בישראל, איננו רוצים להיות שותפים מאונס למעשה שפל זה. אנו קוראים לממשלה לא לשלוח שוטרים להבטחת „ביתו" החדש של השר, וע"י כך לא לתת יד להחמרת המצב באיזור.

נטע סולודמבר, נחום אקירמן, אורית קינן, ארז לוי, מיכאל חומת, נתן גררה, עופרה מזרחי, שי גוטסמן, נירית טריסון, שלי שיר, לבנה חכים, טלי גביש, הגר גרטי, דני שיק, יפה גבריש, דגנית אבישי, רינה מוס, כרמית דורון, אסנת קוט, רות לרין, רגן אבישי, סימה לוי, הגר קיט, עמוס לוין

גם טרומפלדור

קריאת „על המשמר" מדי יום מדאיגה אותי יותר ויותר. דפי העיתון, ובמיוחד המאמרים והתגובות, מלאים סלידה והתנערות מכל הקשור במפעל הציוני. הקריקטורות מזעזעות בהצגתן את היהודי כתוקפן מטורף וכלל אין התייחסות ליהודי המותקף והמתגונן (סליחה שניצחנו), או לערבי הרוצח בגרון.

כמה טוב שהיינו טפשיים מאותם שוחרי השלום והדמוקרטיה בשנות ה־30' וה־40'. אחרת היינו כבר שומעים על הרשעים מבית־אלפא ותל־יוסף, היורים בלי הרף על הכפריים השלווים במורדות הגלבוע, על המתנחלים שהתעקשו להתיישב בלב אוכלוסיה עויינת באילון וביחיעם ונדרשו קורבנות רבים להרגעת הכפריים. רק הסופר ארתור קסטלר חשף אותנו כ„גנבים בלילה", אך מאנשי־שלומנו לא שמענו ביקורת על טרומפלדור, שהקדיש אפילו את יומו האחרון להריגת ערבים מחלסה השכנה. לא ראינו קריקטורות על השתנצים מנגבה, שמנעו מזון ומים מחיל הסיוע המצרי ו„טירדו" את הסביבה משכניהם.

אלה הרגשות בעקבות קריאת העיתון וקשה להבין מה קרה לאנשי א"י העובדת, התנועה שבנתה את הארץ והנהיגה את העלייה, ההתיישבות והביטחון. היום הם גורמים לקריאה — „אתם תמשיכו לשרוק ואנחנו נבנה את הארץ"!

אנשי „על המשמר" חייבים להבין כי את הצדק לא ניתן לעוות. תוקפן הוא תוקפן, ויש להכותו. מתגונן הוא מתגונן, ויש לסייע בידו. דם שנשפך הוא אדום, אצל כולם, ואסור להיות כרדני בניתיים. לא ראיתי מחאה על הריגת עשרות נערות ערביות בידי קרוביהן למען כבוד המשפחה. לא קראתי גינוי הריגת למעלה ממאה מצרים בעת הרגעת תושבי העיר אסיוט במעלה הנילוס. לא הבחנו בתרעומות על הריגת כאלף טאמילים ע"י כוח השלום ההודי בסרילנקה. האם השתיקה היתה שם כשרה? האם משום שלעיתונאים לא ניתנה כניסה?

ברוך תירוש, תל־אביב

והרי התחזית

המידע המטאורולוגי ב„על המשמר" מצומצם ביותר: כמה מספרים יבשים וזהו. המתעניין במידע של השירות המטאורולוגי ולא חשוב שהוא תמיד מתאמת, נאלץ לפנות לעיתונים אחרים. בעיתונים יומיים וגם עיתוני ערב אפשר למצוא סקירות מקיפות, כמעט יום־יום כחודש. „על המשמר" הוא עיתון התנועה הקיבוצית ועינייני החקלאות והדאגה לגשם הם ראשית היום־יומות של הקוראים, הצמאים למידע בתחום זה.

ניתן להקשיב את הריבה, ולו על ידי צמצום אינפורמציה על אנטי שוף הרצח, ולמצוא מקום לסקירה אקלימית בחודה ולשחרר את הקורא מפנייה לעיתונים אחרים.

יעקב מלישה, מרחביה

איך־איך־איך

איך־איך־איך נכשלתם כדבר כוהו בראשו(!) מדור המכתבים שלכם מיום 20 בדצמבר, בכותרת מגודלת בת שלוש (!) שורות, במקום ובצורה המיוחדים למכתב החשוב של היום, הדפסתם מכתב בחתימת עוזי עמיר. במכתב זה, שכותרתו „המתכון המוטעה של פרס", נאמר כי „פרס אינו בוחל בשום אמצעי כדי להחליש את ישראל" ונאמר גם, כי בהצעתו לפרזו את רצועת עזה הוא „ציין שאין כל צורך בהתיישבות יהודים (שם) והעלה ע"י כך את המתח עוד יותר". ולכן הוא (פרס) „גורם נזק לישראל בעולם" וגם „משניא את עצמו על הישראלי המצוי".

— כך ב„על המשמר"! המתח עולה מפני שפרס אמר שאין צורך בהתנחלויות ברצועת עזה?

רגעו! אל תתפרצו לדלת פתוחה. אני יודע ומסכים שצריך לתת מקום גם ל„דעה אחרת".

טפטופי פטפוט

בתגובה לרשימת כתבכם מוטי בסוק במדורו „טפטופי כנסת" („על המשמר", 18.12.87), אני דוחה מכל וכל את הספקולציות והניסיון לייחס לשר המשטרה זלזול בכנסת או עצלות. אילו הכתב „המכובד" היה טורח לעשות שיעורי־בית ובודק מה בעצם קרה, היה נמנע פרסום רשימה מגמתית וזדונית זו, שבין „העובדות" המובאות בה ובין המציאות אין כל קשר.

עובדתית, אכן היה עיכוב חודשעמי במסירת מספר תשובות לשאילתות של חברי־כנסת, כתוצאה מחוסר תשומת־לב העוזר הפרלמנטרי של שר המשטרה, ולא מכל ספקולציה אחרת אותה מנסה הכתב לייחס. אם הכתב היה בודק, גם במזכירות הכנסת, היה בוודאי מגלה כי שר המשטרה ולשכתו נוהגים להשיב בזמן על שאילתות ועל כל הפניות האחרות של הכנסת. למרות זאת, מצא שר המשטרה לנכון לכתוב מכתב התנצלות לחברי הכנסת אשר התשובות אליהם התעכבו, כך שבוודאי אין זה מראה על זלזול או עצלות אלא ההיפך הגמור.

אשר למכתב ההתנצלות, ברצוני להדגיש כי הוא איננו טופס סטנדרטי בלשכת השר, כפי שהכתב מיהר לקבוע. ואם בהתייחסות לפניות אנו עוסקים, הריני שמח להפנות תשומת לב הכתב והקוראים לדו"ח שהתפרסם באותו יום ב„מעריב", „סופשבוע" (18.12.87), בו השר ברלב נמצא במקום הראשון בין שרי הממשלה מבחינת התייחסות לפניות הציבור, והדבר לבטח יכול ללמד על תשומת הלב הניתנת לפניות הציבור בכלל והכנסת בפרט.

לא נותר לי אלא להצטער על פרסום רשימה זו ואולי זה המקום להציע, להחליף את כותרת הרשימה מ„טפטופי כנסת" ל„פטפוטי כתב בכנסת".

נחום שקד,
דובר משרד המשטרה

פתיחות, יעני, וכל זה. אבל הרי כולנו יודעים מאיפה צומחות הרגליים. ואנחנו מכירים את „התוגים הלאומיים" שיושבים ומפברקים מכתבים למערכת ושולחים אותם בסיטונות (גם ל„על המשמר", כן, גם ל„על המשמר"), בהנחה שחלק מהם יודפס.

אז אולי יש באמת בירושלים אדם ששמו עוזי עמיר. אולי הוא באמת כתב ושלח את המכתב הזה. ואפשר מפעם לפעם להדפיס מכתב כזה, ואולי אפילו צריך, כדי שיידעו הקוראים עם מה ועם מי יש לנו עסק. אבל כך, בהבלטה כזאת, בראש המדור?

כן, פאשלות כאלו נופלות גם במערכות הטובות ביותר. אבל עוד קצת זהירות לא תזיק.

דוד שוחם, תל אביב

הערת המערכת:

הקורא דוד שחם שאל, והשיב. „רשות הקורא" פתוח לכל דעה, וללא „מינון". אשר לפיברוק מכתבים, מלאכה זו איננה, לצערנו, נחלת „התוגים הלאומיים" בלבד.

לחדש את „הורים נגד שתיקה"

כאשר ערכו שרון, שמיר וחבר מרעיהם את מסיבת נר ראשון של חנוכה ברובע המוסלמי, נספרו ברצועת עזה חמש גוויות של צעירים פלשתינים שנקטלו באש כוחותינו. ראש הממשלה אמר באותה המסיבה, כי איננו מתרגש מגינוי האירועים ע"י גורמי חוץ, ומשתמע מכאן כי הוא אינו מתרגש גם מן האירועים עצמם. ליתר ביטחון, הוא מהרהר בעניין נקיטת השיטה הדרום־אפריקנית הברוקה — פשוט להרחיק את כלי התקשורת מזירת האירועים, ואז גם אלה, שנוטים להתרגש יוכלו לעבור לסדר היום.

נראה לי, איפוא, כי הגיע הזמן לחדש את תנועת „הורים נגד שתיקה". המצעים שנהרגים בנקשותיהם של בני 20־19־18 הפותחים באש לכיוון אזרחים לא חמושים, חמורים לא פחות מפצעים מסוכנים שותתי דם. אנחנו, שערכנו שתיים, שלוש, ארבע מלחמות ישראל, והגנו על קיומה ועל בטחונה של מדינת ישראל עצמאית ודמוקרטית, לא ניתן להפוך את בנינו לרוצחים־שלא־באשמתם בסמטאות איך־מצא של ג'בליה, בלאטה ודהיישה.

הורים לבנים בשירות סדיר וכאלה שבניהם יתגייסו בשנים הקרובות, חייבים להתארגן ולהרים קול זעקה — לא לשתיקה די לכיבוש ולקטל ההדדי המטורף!

דוד דסטר, שריגים

צירוף מקרים

ועידת המיסגה בנושא פירוק הנשק הגרעיני הסתיימה. בתום המיסגה אמר גורבצ'וב: „צעד ראשון לעולם חופשי מאימה גרעינית" („על המשמר", 9.12.87). אינני מתכוון לנקוט עמדה לגבי מרדכי ואנונו, שמשפטו מתנהל בעצם ימים אלה. אולם האם אין כאן יותר מסתם צירוף מקרים?

דורון מסקטור, מרחביה

יצחק שור

הכל (לא) נשאר במשפחה

גילוי עריות אינו נדיר, כפי שהיינו רוצים להאמין. אבות שלא הגיעו לסיפוק — מסיבה כלשהי — מנצלים את בנותיהם, והבנות: „והרי הוא אבא שלי. מותר לו לעשות כרצונו". ביום עיון שנערך בשבוע שעבר במכללת דוד ילין הגיעו להסכמה שיש להפסיק להתכחש לעובדות

השירות הפסיכולוגי־ייעוצי (שפ"י) במשרד החינוך והתרבות החליט להתמודד עם נושא תקיפתם של ילדים מבחינה מינית, בידי זרים ובתוך המשפחה. ביוזמת הפסיכולוג המחוזי של ירושלים, ראובן אש, והיועצת הבכירה במחוז שפרה קריגר, נערך בשבוע שעבר (17.12.87) במכללת דוד ילין יום עיון לפסיכולוגים וליועצים בנושא זה. בין המשתתפים בדיונים שררה תמימות דעים, כי הגיע הזמן להפסיק להתכחש לעובדות. מדי שנה נמסרים לשירות המבחן לנוער או למשטרה 1247 דווחיות על מעשים של תקיפה מינית, מתוכם 26 מקרים של אונס ילדות. בשני מקרים, נפגעו אברי מין של ילדות בנות שנה־שנתיים.

ככל שידברו יותר על נושא זה כך תתחדד מודעותם של אנשי השירותים החברתיים־חינוכיים ותקטן יכולתם של הורים להמשיך ולנצל את ילדיהם מבחינה מינית. עתה ברור: יש קשר בין הכאת ילדים באכזריות בידי הוריהם לבין ניצולם המיני של הילדים. מורים, עובדים סוציאליים, אחיות ורופאים רואים ויודעים הרבה, אך לא תמיד הם מוסרים לעצמם דין־וחשבון מפוכח על משמעות המידע שבידיהם. ככל שתגדל המודעות הציבורית, כן יצטמצם בידוד הילדים המוכים והמנוצלים מבחינה מינית, וכן תגדל יכולת החברה לגונן על הפגועים ביותר.

האם יתכן הדבר, שאב ימעל בתפקידו כהורה, יעבור על הטאבו של החברה והדת ויקיים יחסי מין עם בתו? התורן בתחנה לעזרה ראשונה נפשית (ער"ן) בירושלים סירב להאמין, כי השיחות הטלפוניות שקיבל מבטאות מציאות ולא דמיון חולני. אבל מנהל התחנה, משה קרון, האמין ועוד איך. ביום העיון תיאר קרון תופעה של פגיעת אב בבנותיו, בזו אחר זו, שעה שהאם שיתפה פעולה עם האב.

„אבא עושה לי כל מיני דברים"

המשפחה הזאת היתה ממש „זקוקה" לשעיר לעזאזל. את התפקיד מילאה הבת הקטנה, שסיפקה את צרכיו המיניים של האב. אבל כאשר הגיעה הילדה לבית־הספר התחילה הסביבה לחשוד שמשהו איננו כשורה. אולי היא פצתה את פיה, ואולי חברותיה התחילו להבין את המתרחש. מכל מקום, האב שחרר אותה מן התפקיד ומצא קורבן אחר: אחותה הקטנה ממנה.

כמעט תמיד באה הפנייה האנונימית לער"ן באיחור של שנים אחדות. במקרה אחר מנתח חיילת, שביקשה עזרה נפשית משום שלא יכלה לקיים יחסים עם החבר שלה, בשל דברים שאירעו בינה לבין אביה בילדותה. לידיעת אנשי ער"ן מגיעות ידיעות על מקרים, שבהם אח מנצל את אחותו, ורמזים על יחסים בין אחיות בוגרות לבנים.

יו"ר האגודה להגנת הילד (א.ל.י.) ד"ר חניתה צימרין משמשת חוקרת ילדים והורים במקרים של ניצול מיני, וממליצה לפני רשויות החוק כיצד להתמודד עם הפשע. „אבא מתעסק איתי ועושה לי כל מיני דברים", התלוננה בת שלוש וחצי. הוכחות לא היו. הפעוטה סיפרה שכל בוקר אבא מצחצח לה שיניים, ואחר־כך הוא שולח אותה לגן.

חניתה צימרין לא ויתרה. היא חיפשה דרך לדובב את הילדה באופן לא מילולי, ונתנה לה שתי „בובות אנטומיות", אחת של גבר ואחת של אשה, עם אברי מין. „עכשיו תראי לי מה אבא עשה לך", אמרה חניתה צימרין לילדה. הילדה לקחה את אבר המין של הבובה הגבר והכניסה לאבר המין של הבובה האשה: „הנה כך אבא מצחצח לי שיניים כל בוקר".

ישנם גם אבות שופעי דאגה, כמו, למשל, אותו אב שדיווח לאגודה להגנת הילד, כי הוא מתעסק עם בתו. זה בסדר גמור, הוא סבור, שהרי הוא אביה מולידה והילדה שייכת לו. — „ולשם מה התקשרת?" שאלו אנשי האגודה. „רציתי לדעת אם כתוצאה מן היחסים קיימת סכנה שבתי תיכנס להריון".

אחר התלונן כי בתו בת החמש מצטרפת אליו לאמבטיה ומשחקת באבר המין שלו. היא כל־כך מתוקה וסקסית, השתפך האב. שנים אחדות לאחר־מכן הפכו „המשחקים" הללו ליחסי מין מלאים. „מדוע אינך מפסיק?" שאלו אנשי האגודה להגנת הילד. „משום שאם אני מפסיק בתי יורדת בלימודים" — השיב האב.

קשר השתיקה

מה מתרחש במשפחה שבה נעשה מעשה של גילוי עריות? ד"ר חניתה צימרין: במשפחה כזאת מתחולל שיבוש מערכות כללי. החברה מתירה ומעודדת יחסים בין בעל לאשתו, אך כאשר האם איננה מקיימת יחסים או שאיננה נהנית מהם, היא עלולה לעודד את האב למצוא לה תחליף בתוך המשפחה, עם אחת מבנותיהם. כך הופך האב, ממי שמגונן על בתו למי שפוגע בתומתה. האם יודעת על־כך תמיד. בתוך המשפחה נשמר מעתה סוד נורא ולכן מוטב שהמשפחה תתרחק מזרים, ותנתק את קשריה עם החברה, ככל שניתן.

האב המקיים יחסים עם בנותיו סובל, כמעט תמיד, מאישיות חלשה, נטולת סמכות. הוא צריך להוכיח לעצמו ולזולתו כי הוא השולט. את „גבריותו" מפגין אותו אדם כלפי החלשים יותר במשפחה. תחילה הוא משדר גירויים מיניים לבתו המיועדת לשמש כקורבן. מאוחר יותר עשוייה, לומר הבת: „אני לא רציתי. אבל הגוף שלי נהנה."

אותה בת מקבלת חדר פרטי, שעה שיתר אחיה ואחיותיה חיים בצפיפות. היא נהנית מבגדים חדשים, ומתשומת־לב אינטימית של האב. הבת יודעת, כי בלבה טמון סוד נורא, וכי יש בידה כוח „לפוצץ" את המשפחה. מן הצד השני אומרת הילדה בלבה: „והרי הוא אבא שלי. מותר לו לעשות מה שהוא רוצה. חובתי לציית".

הבת מפתחת בקרבה רגשות אשמה: „אני שונאת מה שהוא עושה לי, אך אני גם נהנית. לכן מגיע לי להיות נענשת וזה לא כל־כך רחוק מלהיות נאנסת". בו־זמנית כועסת הבת על אמה: „מה היא חשבה לעצמה שהוא שוכב לי, כאשר הוא נועל את הדלת ומשאיר אותה בחוץ?" או: „נכון, אבא שלי מופרע על כל הראש. אבל איפה היתה אמא שלי בכל אותן שנים שהוא עשה לי את זה?"

יש שקשר השתיקה מופר כאשר האב מרגיש שהבת מסוגלת לברוח או לדבר. במקרה כזה הוא מתחיל להתעסק עם האחות הקטנה. „מילא, שהוא עשה לי את זה, והרס לי את החיים, אבל אני לא אתן לו להרוס את חיי אחותי הקטנה" — אומרת הבת הבכירה.

בוקר אחר מטלפנת האם ל„אגודה להגנת הילד" ומשחקת את התפקיד של מי שגילתה את אמריקה. כאן נכנסת המשטרה לפעולה ועוצרת את האב. ימים אחדים לאחר מכן פונה האם לעובדת הסוציאלית ומבקשת: „תחזירו לי את בעלי. אני רוצה לשקם את המשפחה. אם תכניסו אותו למאסר, מי יפרנס אותנו?"

המשפחה מוזמנת לחקירה קלקטינית. „פתאום" נוצרת קואליציה בין האב לאשתו נגד הבת „הסוררת": „היא סתם העלילה. לא היו דברים מעולם." כאשר יצא האב וכאשר הוצצה התפרץ האב: „את רואה מה עשית לנו?" (— לא חשוב מה שאני עשיתי לך. את אשמה, כי גילית את הסוד הנורא והרסת את כל המשפחה).

ואכן, במקרה אחר „שלחה" בת את אביה למאסר של חמש שנים משום שאנס אותה. כאשר השתחרר האב הוא אנס את בתו כעונש על כך ששלחה אותו למאסר.

מאסר או טיפול

הדילמה העומדת לפני האנשים העוסקים במקרים של גילוי עריות היא קשה: האם עליהם לטפל במי שהם רוצים להעניש? האם עדיף מאסר והרס כלכלי של המשפחה על פני טיפול? האם להוציא את הילדה הנפגעת מן המשפחה, כאילו היתה היא הפושעת, או אולי עדיף להוציא מן הבית את האב ולשלוח אותו לכלא?

השירות הפסיכולוגי־ייעוצי של משרד החינוך חילק בין באי יום העיון קובץ מאמרים העוסק „בתקיפת ילדים על רקע מיני". חוברת זאת מצטרפת לספרים הבאים: ★ יחסים אסורים במשפחה מאת יהודה רימרמן, הוצ' צ'ריקובר 1985 ★ איזון עדין מאת עפרה אילון, הוצ' ספריית פועלים 1983 ★ ילדים מוכים מאת חניתה צימרין, הוצאת ספרית 1985 ★ קליידוסקופ משפחתי מאת סלבדור מנוחין, הוצאת ספריית פועלים 1987.

הסתדרות פוליטית

מועצת הסתדרות המורים החליטה השבוע לתבוע ממשרד החינוך לאסור קיום עמותות הורים אשר מעסיקות מורים במוסדות החינוך, ולהעביר את הטיפול בהעסקת מורים לידי הרשויות המקומיות.

המועצה תבעה מן הממשלה להקצות משאבים לשם טיפוח אוכלוסיות חלשות, החזרת השעות לתקנים המקוצצים, הקטנת הצפיפות בכיתות והשוואת החינוך הערבי ליהודי, בתחומים כמו מבנים, הכנת תכניות לימודים והקמת מערך חינוכי מסייע.

מועצת הסתדרות המורים קיבלה גם החלטה פוליטית, הקוראת לממשלה להחזיר את השקט והסדר בשטחים תוך מניעת פגיעה בחיי אדם. ההתרחשויות בשטחים מוכיחות את חיוניותו של מו"מ מדיני, שרק באמצעותו ניתן יהיה לפתור את בעיות השלום באזור.

התמקצעות קיבוצית

„אורנים", בית־ספר לחינוך של התנועה הקיבוצית, יפתח בשנת הלימודים הבאה מסלול להכשרת מורים לבתי־ספר מקצועיים במקצועות המחשבים והאלקטרוניקה. מכללת „אורנים" מצוידת במעבדת מחשבים גדולה. רשת החינוך המקצועית של ההסתדרות, „עמל", תשתף פעולה עם „אורנים" בפיתוח המסלול החדש.

מנהל המכללה, ד"ר עמוס הדס, אמר, כי שני שליש מן התוכנית יוקדשו ללימודי מדעים כמו מתמטיקה, פיסיקה וכימיה, וכן ללימודי החינוך. שליש מזמן התלמידים יוקדש ללימוד המקצועי הצר בתחום ההתמחות. והדגש במסלול זה הוא בכך, שבוגריו מכוונים לעבר החינוך המקצועי.

סנונית אחת

בסיוע תנועת „הנוער המוסיקלי" ערכה אמנית הנבל עדינה הרעוו, בשבוע שעבר, קונצרט מונחה לתלמידות אולפנא תיכונית דתית במבשרת ציון. היתה זו פגישה ראשונה של רוב הבנות עם הנבל, ואולי גם עם המוסיקה הקלאסית.

האקוסטיקה לא היתה משובחת, אבל האווירה החינוכית היתה נאותה. המורות, ובמיוחד המנהלת, גילו התעניינות עמוקה בקונצרט והרביקו את התלמידות בקשבן הדרוך. לכמה מן הבנות היה זה שיעור בלתי מחייב של „כיף", אבל רובן תפסו את המוסיקה כאורח רגשי וקוגניטיבי גם יחד. כוחו של הנבל גדול ביצירת אווירה חלומית, עתירת ריגושים ומלכי רוח.

עדינה הרעוו הגישה קטעים מתוך יצירות מאת באך, דוסק, דביוסי, גורידי ואחרים. המגוון הציג תקופות וסגנונות שונים, החל מן הבארוק, דרך הקלאסיקה והרומנטיקה ועד למוסיקה בת זמננו. ההסברים שנתנה האמנית לכל יצירה מיקמו אותה בתוך ההיסטוריה של המוסיקה, ובנו גשר מילולי בין שפת המוסיקה המופשטת, לבין יכולת התפיסה של התלמידות.

חלק מן הקונצרט הקדישה עדינה הרעוו להכרת הכלי ותכונותיו: היא הציגה סוגי מיתרים שונים, ממתכת ומגידים של בעלי חיים, הצביעה על אורכם השונה, אשר קובע את גובה הצליל, והראתה את שבע הדוושות, אשר מאפשרות לנגנית להפיק דיאזים ובמולים. הנבל הוא בעל מנעד של שש וחצי אוקטבות, מסגרת הכלי המפוארת משמשת גם כתיבת תהודה.

אף כי סנונית אחת איננה מביאה את האביב, הרי שמגישות אחרות כמו זאת שנערכה בין הנבלנית עדינה הרעוו לבין תלמידות התיכון הדתי, תורמות למוסיקה הקלאסית, בקרב נוער שהיה זר לה לחלוטין.

מגישה ראשונה עם נבל

מטען חלול

מאת אבי בניהו

יצאה הרצועה מן השק

„היתה לנו דילמה קשה היכן לפטרל. אם הלכנו ברחוב הסמוך למחנה היינו חוטפים אבנים, רק ביחידה שלנו נפצעו 15 חיילים..." (צילום מאיר פרטוש)

חודש דצמבר ברצועת עזה הזכיר לאנשי מילואים את התקופה הסוערת והמעמטית של שהות צה"ל בלבנון. בשבוע שעבר השתחררה קבוצה גדולה של אנשי מילואים שחוו בשירות המילואים האחרון את המאבק וההתמודדות מול הפרות הסדר והאלימות הנמשכות זה למעלה משבועיים.

„מטען חלול" בחר להביא הפעם את עדותו של קצין במילואים, המתאר את שעבר עליו ועל פקודיו בימים הללו. בן־שיחי נתון עדיין תחת הרשמים הקשים אותם עבר, והוא מדבר בהתרגשות כמי שגילה אולי בפעם הראשונה את מחירו של הכיבוש בן־עשרים השנה.

„בעצם די שקשקנו לקראת שירות המילואים הזה. כבר אז היה מן רקע של מתיחות. ברור היה לנו שאנו נכנסים לרצועה לתקופה סוערת. תאור התהליכים והמשמעותיים בקרב הקבוצות השונות, עיין הג'יהאד האיסלאמי המתחזק והולך, והמחות, הדקירות במרכז העיר. למעשה, לא חלפו שבועיים ללא רצח או אירוע חבלני, אך לא הכל פורסם בתקשורת. אבל לפני המילואים, בהכנה, למדנו את העניין באופן יסודי. חלק מהגדוד שלנו היה מופקד על מחנה ג'יבאליה, שהוא מחנה הפליטים הגדול ביותר בשטחים ובתוכו כ־55 אלף איש בצפיפות הגבוהה בעולם. היה ברור לנו שבג'יבאליה יש אי־שקט המגיע עד־לידי תלמידי הכיתות הגבוהות והתבטא בעיקר בידוי אבנים, בהנפת דגלי אש"ף, אבל לא הגיע לאלימות קשה.

היה לנו מוכן, שניצוץ אחד קטן מדליק כאן את כל הרצועה.

ביום שלישי, כ"8 בדצמבר, היתה תאונת דרכים בה ניספו ארבעה מתושבי הרצועה. בכל האזור פשטה לפתע שמועה, כי התאונה מכוונת וכי הנהג הוא אחיו של שלמה סקל, שנרצח ברצועה ימים ספורים קודם לכן. לא בטוח שזוהי הסיבה לתחילת ההמהומות, או שהן היו פורצות גם בלי התאונה, אבל הן פרצו. חשוב מאוד להדגיש שני דברים: כל הפעילות האלימה של הרחוב ברצועת עזה היתה מכוונת נגד הצבא בלבד, אף לא פעם אחת תקפו את אנשי המינהל האזרחי, את עובדי מע"צ או משרדי הממשלה. לא היתה כל התנכלות לרכבים אזרחיים נכרים או למתיישבי גוש קטיף, הם הלכו רק על הצבא בשטח, על מאחזים, סיורים וזה אפיין מאוד את עשרת הימים האחרונים.

מאפיין שני, שצריך להדגיש, הוא שלא נעשה, לידיעתי, כל שימוש בנשק חם. הם ניסו את כל האבנים, את כל הזיקוקים והצמיגים, אבל לא ירו בנשק חם משתי אפשרויות: או שאין להם נשק חם או שלא רצו להתחיל עם זה מדיעה ברורה, כי זה היה גורר שינוי במדיניות של הצבא, שינוי שיהיה להם לרועץ.

לשגע את הצבא

בכל המהומות נראה, שלא היתה שליטה מרכזית. אנחנו ניצבים ברצועת עזה מול חזית רחבה מאוד, לדעתי, עם מנהיגות חדשה ואמיצה המשתלטת בנקל על הרחובות והמחנות. לא יכולת לומר, שיש מולך ארגון עם מטה. יש ברצועה ארגונים שונים שפעלו בנפרד ולהערכתי בימים האחרונים יצרנו ברית של כל הגופים הללו נגד הצבא, כך למשל נוצר שיתוף פעולה בין הפת"ח לבין הג'יהד האיסלאמי.

הם לא נבהלים מפצועים והרוגים, אדרבא, זה רק גורם להסתה יתרה. היו שם הרבה מאוד גילויים של אומץ לב מצירים. זה מדהים. הם גם השתמשו בשיטות חדשות, כך למשל היו תולים בעיקר במחנה ג'יבאליה חוטי תיל בין הרחובות והסמטאות.

ב־9 בדצמבר היה יום קשה יותר. ההתפרעויות בג'יבאליה התגברו ואנו הוצאנו לרחובות מול המחנה מספר נגמ"שים. חשבנו שנגמ"ש מול המחנה זה גורם מרתיע, אבל הנגמ"שים עוררו יותר כעס והיוו גורם מתסיס.

המוטו שלהם היה — הפרות סדר בניסיון להרוך את הצבא בבסיסיו. הם לא יצאו לעבודה בישראל בעיקר מפחד ארגוני הטרור, אלה איימו, הסיתו והציבו מחסומים, כדי לשבש את היציאה לישראל.

סדר „קבלת שבת"

אני לא יודע מה זה מרי אזרחי, אבל החנויות היו סגורות כמה ימים, בתי־הספר לא פעלו, כל חיי השיגרה שובשו, או איך בדיוק קוראים לזה?

אני יכול לקבוע, שהיו מקרים שלצה"ל לא היתה שליטה על הצירים. אנשים פחדו לנסוע וביקשו ליווי של הצבא.

ביום שישי בלילה קיבלנו פקודה מאלוף הפיקוד לעשות סדר ברחובות, ולנקות אותם מכל הצמיגים, האבנים ויתר המחסומים, קראנו לזה בהלצה „קבלת שבת". זה נראה יופי. כעבור דקות אחדות, קצת אחר חצות, היו הרחובות שוב מלאים בצמיגים בוערים ובמחסומים.

יכולת לראות אלפי אנשים בכל הגילאים יוצאים לרחובות. נתקלנו גם באוכלוסיה די פאסיבית שלאחר ההחמרה במדיניות ובעקבות התנהגותם של חלק מחיילי צה"ל הפכה לאקטיבית, ויצאה לרחוב. עבור הארגונים זה הישג אדיר. השליטה ברחוב היתה בפירוש שלהם.

הארגונים והמתפרעים התמקדו בשלושה מוקדים: במסגדים, בבתי־החולים ובבתי־הספר. גם בימי העוצר, שהיו בג'יבאליה, אפשר המפקד המקומי לתושבים ללכת ולהתפלל במסגד. אומרים, שזה החלק ההומני שבו. היה להם צורך להיפגש לאחר שעות העוצר והיה ברור שפתאום הולכים יותר אנשים להתפלל מאשר בימים שבשגרה.

בית חולים כמבצר

בתי־החולים היו מוקדי התארגנות בעיקר בשל העובדה שמשם יוצאות הלוויות ולשם מובאים הפצועים. סביב בית־החולים „שיפא" למשל, יש חומה גדולה המהווה מחסה ובבית יש הרבה מאוד חדרים המשמשים כמקום מסתור. יום אחד ההתפרעויות במקום הגיעו לשיא. קשה לי להשתמש במונחים צבאיים באשר לעזה, אבל בפירוש התארגנו למתקפה. לכדנו 40 חבר"ה מהמסיתים. לי היה מקרה אחר, ובו גיליתי צעיר שהיה מוכן עם בקבוק תבערה. החבר'ה האלה לא נתנו לבית־החולים לתפקד והפכו אותו למבצר. גם בית־הספר לאחים הפך למוקד הסתה.

מערכת הדיווח של הצבא בימי המהומות ברצועה היתה לקויה. יש עדויות חלקיות וצריך היה לחקור עוד הרבה.

חודש דצמבר ברצועת עזה דמה לשהות בלבנון — עדותו של קצין במילואים שחווה את הפרות הסדר והאלימות ■ מחיר הכיבוש

לדעתי, היו גם ידיות של גורמים אזרחיים, לפחות במקרה אחד ראיתי את זה בעיניים. היו גם כנראה, מקרים של ירי בתוך המחנות לצורכי חיסול חשבונות בינם לבין עצמם.

„יצרו" לוויות לצורך הסתה

צריך להבין, שלוויה עבורם זה דבר אידיאלי. לוויה כזו מרכזת וקובצת מאוד אנשים ומהווה מכשיר הסתה. לחיה זה מקום טוב לצאת ממנו לפעילות המוגית. לדעתי, לצורך העניין הם „יצרו" לוויות. היתה תופעה של גניבת גופות ועד עכשיו לא ברור לנו מי נקבר, ואיפה? הם לקחו את הגופות על אלונקות אל תוך המחנה בג'יבאליה, רצים איתן בין הסמטאות וסוחפים אלפים ברחובות. תבין, ג'יבאליה זה מחנה בגודל הקיבוץ שלך עם יותר מ־55 אלף איש, בתוך רגע נסחף ההמון לרתעבות.

היתה לנו דילמה קשה היכן לפטרל. אם הלכנו ברחוב הסמוך למחנה היינו חוטפים אבנים, רק ביחידה שלנו נפצעו 15 חיילים במהלך הימים הללו. אם היינו הולכים בתוך הסמטאות, אזי היתה הסכנה שיחטפו לנו חייל או נשק. בשריקה אחת יוצאים שם אלפים. במקרה כזה נשקפת לך סכנה ואתה חייב להגיב בירי באוויר או מתחת לרגליים. הם לא מפחדים. פעם אחת יצא לי לירות למישהו מתחת לרגליים, הם עמדו שם, כפתח המסמכה וצעקו לי בעברית — „תלמד לטווח", יש להם העברית העסקית של מגרשי הכדורגל.

אני רק חייב לציין בנושא זה את האלוף יצחק מרדכי, הוא שקול ומתון וצריך לשבח אותו. הוא היה חד־משמעי מאוד בהוראות הפתיחה באש, אבל הוא לא היה כל הזמן בשטח וקרו דברים.

לסדירים יש הרגשה קשה ביותר

אני יוצא משירות המילואים הזה בהרגשה קשה מאוד. הצבא לא יכול לתת תשובה במקום מערכת פוליטית. יש גבול לכמה זמן שנוכל להחזיק את הרצועה. ככל שהמחלוקת הפוליטית ברמה גבוהה יותר אז החייל הבודד יהיה מוקף המון מוסת יותר.

לחיילים הסדירים בכלל יש הרגשה קשה, ילדים שהם שלושה חודשים בצבא ושאינם מוכנים נפשית ופיזית נזרקים לסיטואציה כזו. זו בעיה אמיתית. החיילים הללו צריכים לעבור מאימון ידי על אויב אל מול אדם שהוא פשוט שונא אותך, מישיר אליך מבט, יורק עליך ומשפיל אותך. המעבר הזה הוא קשה וההכנה לא תמיד נכונה.

יש בעיה במירווח שבין שימוש בגאז מדמיע לידי בנשק חם.

אין לצבא גם תורה להתמודדות מול מצבים כאלה. הגדוד שלנו, למשל, אף פעם לא אומן לפיזור הפגנות. צה"ל חייב לחשוב על זה. בינתיים זה עולה לנו בזמן, בכוונות ובנפגעים.

אווירה של אש וחוסר אונים

אתה שואל, אם פחדנו, ודאי שיש פחד. פוחדים להיקלע לתוך המון מוסת. יש פחד מחפצים שעפים באוויר, אתה לא מצפה ופתאום אתה בזעזוע מהאבן. או מבקבוק התבערה. האווירה היא של אש, צעקות של הזקנות, תחושה של חוסר אונים, ואתה בסך־הכל לא רוצה לירות ועם זאת הירי באוויר משחרר אותך מתחושת הפחד ומהלחץ.

כשסיימנו את שירות המילואים היתה לחברה התחושה כמו של יציאה מלבנון. מחסום „אריה" היה בפירוש משהו כמו „ראש הניקרה", אתה מגיע ל„יד־מרדכי" ופתאום שקט — עולם אחר, אנשים מחייכים, כוס קפה, בדיוק אותה תחושה של היציאה מלבנון.

בשירות המילואים שלנו נתגלו תופעות קשות וליקויים. והחיילים והמפקדים בגדוד מצפים שמפקדי הצבא ידונו ויעסקו בנושאים שהעלנו לפניהם ולא קיבלנו תשובות. אנחנו מקווים שזה יטופל ויפתר. מסרנו את הדברים למפקד העוצבה ולאלוף הפיקוד, ובינתיים אנו סומכים עליהם שיטפלו".

„לחיילים הסדירים בכלל יש הרגשה קשה... שלושה חודשים בצבא ואינם מוכנים נפשית ופיזית — נזרקים לסיטואציה כזו." (צילום: מאיר פרטוש)

היערות הטבעיים נכרתים ללא אבחנה. בתוספת בצורת – הסכנה גדולה

מצעד שלום להצלת הסביבה

עקירת היערות בהודו מעוררת התנגדות בקרב אקולוגים. הקוראים: הצילו את הרי הגאט המערביים

מאת ד. ק. ג'ושי ניו־דלהי

מצעד שלום רגלי, לאורך 1,600 הקימ' של שרשרת הרי גאט המערביים ודרך ג'ונגלים עבותים, החל ב־1 בנובמבר כדי להתריע על הסכנה הנשקפת למערכת האקולוגית כתוצאה מניצול ללא אבחנה של אוצרות טבע.

המצעד הארוך, שיימשך שלושה חודשים, נתמך על־ידי 150 ארגונים להגנת הסביבה בחמש ממדינות הודו — טאמילנאדו, קארנאטאקה, קראלה, גואה ומאהאראשטרה — אשר כהן עוברת אחת משרשרות ההרים העתיקות ביותר בתת־היבשת. הוא נפתח בעת־ובעונה־אחת משני קצות הרי הגאט: בנאוואפור שבמאהאראשטרה, ובקניאקומארי שבטאמילנאדו. שתי הקבוצות ייפגשו בגואה, ב־29 בינואר 1988, ומשם יצעדו במשותף לפאנג'י, מקום־שם יסתיים המצעד, מ־1 בפברואר 1988 ועד ל־3 בו.

צועדי „הצילו את הרי גאט המערביים", שהשמיעו ססמות בנוסח „ג'ונגל באצ'ו, מאנאב באצ'ו" (שמרו על הג'ונגל, הצילו את בני־האדם) זכו לקבלת פנים נלהבת מצד כפריים ואנשי שבטים, האביונים והמקופחים שהם הנפגעים העיקריים מתמורות האדם. הם סירבו לנטוע עצי אקאליפטוס ומינים אחרים, ונוטעים רק עצים מקומיים.

התסיסה בין הארגונים לשמירת הסביבה, שמספרם הולך וגדל, משקפת את התרעומת הגוברת בהודו על כריתת העצים ללא אבחנה, על הפרוייקטים הענקיים להפקת חשמל מכוח המים, על כורי הכוח הגרעיניים ועל תעשיית העץ המתרחבת, שהופכים את סביבתם לאיזור מוכה בצורות.

קראלה וגואה, שתי המדינות שזוכות כדרך־כלל למשקעים רבים, נפגעו בשנים האחרונות מבצורות, דבר המתפרש כאות אזהרה.

תנועת צ'יפקו (חיבוק עצים) של שוכני ההימאלאיה באוטאר פראדש, נתנה השראה לתושבי הדרום, ומתנדבי „אפיקו" בקארנאטאקה נכנסו ב־8 בספטמבר אשתקד ליערות סאלקאני, וחיבקו באורח סמלי את העצים אשר סומנו לכריתה.

להרי הגאט יערות ירוקים כל ימות השנה, באיזור מוסק עץ טיק, עץ הבנה, עץ ורד ועץ ברזל. שיחי במבוק מכל המינים משגשגים כאן. אך כריתת היערות גרמה להקטנת המעטה הירוק ל־30 אחוז בלבד מגודלו המקורי. והמינימום הדרוש הוא יותר מ־60 אחוז.

הידרדרות האיזון האקולוגי בעקבות הקטנת מעטה היערות הביאה להכחדתם של כמה מיני חיות וצמחים.

לדברי האקולוגים, גם היערנות המדעית תרמה להידרדרות האיזון האקולוגי בהרי הגאט. נעקרו שטחים נרחבים של חורש טבעי כדי לנטוע עצי טיק ואקאליפטוס. כתוצאה מכך, נעלמו היערות הטבעיים.

הצועדים, ביניהם מדענים, יבקשו אצל הכפריים ואנשי השבטים מידע על מי שתיה, דלק ביתי, שיטות חקלאיות, גידול בעלי חיים, אוצרות טבע, חיות־בר וציפורים, נדידת בני־אדם לשם חיפוש עבודה, נטיעת מיני עצים זרים וגננות.

גם הממשלה אינה אדישה לסכנות הנשקפות למערכת האקולוגית של הרי גאט. היא פתחה בתוכנית מעשית לחקר הפיתוח האקולוגי כדי להפיק יידע טכנולוגי שיושם על תוכניות פעולה בשטח, למען שמירת האיזון האקולוגי והבאת ברכת הפיתוח לתושבי הרי גאט המערביים.

עתה מבצעים 74 תוכניות בכמה תחומים בעלי עדיפות, כגון שימוש בקרקע ביחס לכושרה, האינטראקציה בין בני־אדם ויערות, פיתוח מקורות דלק, מספוא ומים, פיתוח תעשייתי והשלכותיו, שימור מקורות ביולוגיים ופיתוחם, ישובי אדם ורווחת השבטים, מודעות לסביבה ושיתוף־פעולה.

שלוש מבין 33 הצעות אושרו למימון: פיתוח אקולוגי של מאנגרי־ווסא נבחרים באגני הנהרות ברתי־אפהאנאשיני, תגובת הצמחים על שני מכרות חרשים והתוכניות־חלוץ להחזרת הגיוון הביולוגי באחד האזורים הקריטיים של הרי גאט המערביים.

הממשלה כבר השלימה שבעה פרויקטים: על השתנות הנהרות בעקבות התערבות האדם; מחקר אקולוגי השוואתי על אזורים שבהם נעקרו, ואלה שבהם נטעו יערות; מחקר על ההשפעה הכלכלית והאקולוגית של תוכנית פיתוח שבמסגרתה נעקרו יערות בעמק הנהר אמבין השפעת כריתת עצים על המערכת האקולוגית בכמה אזורים של קראלה; שיקום הסביבה באחד האזורים השבטיים, מחקר הצמחיה בחורשות קדושות והשפעת תוכניות פיתוח על אוכלוסיה התלויה ביער.

העובדה שבני השבטים באזורים שבהם עוברים הצועדים, מקדמים את פניהם בריקודים מסורתיים ובהכנסת אורחים המסורתית שלהם, מצביעה על ממדי הפגיעה בהם על־ידי הידרדרות המערכת האקולוגית בהרי גאט המערביים.

כשלון הצעצועים

ככל שנה, הכינו יצרני צעצועים משני עברי האוקיאנוס צעצועים חדשים ומתוחכמים לרגל חג המולד. אבל השנה הם נחלו אכזבה, וכמה מהצעצועים החדישים אינם נמכרים כלל. בין הצעצועים האלה, בובה מדברת בשם ג'ולי שמחירה מאה דולר, המפוטמת באבזורי אלקטרוניקה. ג'ולי לא רק מדברת, אלא גם שומעת ומגיבה, אבל הילדים לא אוהבים אותה. גם בובה מתוצרת „מרטל", הגדלה תוך כדי המשחק בה, ו„בובת כרוב" חדישה, גם היא מדברת, נותרו על המדפים. כישלון חרוץ נחל נולן בושנל, ממציא ה„אטארי", שבנה השנה את „המשחק הממוחשב ביותר", שבו שתי עמדות פיקוד המוליכות כלי רכב שיורים זה בזה קרני „לייזר" אינפרה־אדומות. מחירו של הצעצוע — 245 דולר.

לדעת מומחים לתעשיית הצעצועים, נכשל הדור החדש של צעצועים מתוחכמים כיוון שהתנגש במחסום של מחיריו הגבוהים, וגם בגלל הנסיונות לחקות ו„לשפר" הצלחות של שנים קודמות.

צ'ארלס תומך

יורש העצר הבריטי הנסיך צ'ארלס תומך בהגדלת הסיוע הממשלתי ל„הוטול", עיצוב מהפכני של מיתקן לשילוח לוויינים. הנסיך הצהיר, כי בריטניה עלולה להפסיד את התפישה המוהירה בתחום החלל הנתונה בידיה לטובת אינטרסים זרים.

פיתוחו של ה„הוטול", שמאפשר המראה ונחיתה אופקית של לוויינים, עשוי להסתכם בכ־7 מיליארד דולר. ה„הוטול" אמור להקטין את עלות המראות, על ידי שימוש במנוע חדשני, שיאפשר ללוויינים המראה ממסלול האצה כמו מטוסים, במקום באמצעות רקטה, כמקובל היום.

תה וסוכר

יצרנית הסוכר והתה הבריטית, „טייט אנד לייל", חתמה על הסכם עם סין לאריזה ולשיווק משותף של תה. בפרויקט המשותף הושקעו קרוב למיליון דולר. החברה גם מחפשת דרכים להשתלב במפעלים לזיקוק סוכר בסין, ולהקים מפעלים של תה במקומות שונים באסיה.

הקבוצה האנגלו־סינית, שהוקמה לפני שישה חודשים מנהלת גם חוות לגידול תה במאלזיה, סאראווק וסאבה. הקבוצה חתמה על הסכמים לפרוייקט משותף בבורמה, והו אחד הפרוייקטים הזרים הראשונים במדינה זאת.

הפרוייקט הבורמזי נועד לסייע בחידוש מטע של תה במחוז קארן.

מטרו תורכי

ארגון המזון והחקלאות של האו"ם קובע, כי רעב ואובדן חיים שוב צפויים באתיופיה וכי ב־45 מדינות מתפתחות צפוי מחסור במזון. מדו"ח שהוציא הארגון בשבוע שעבר עולה, שתפוקת הדגנים במדינות המתפתחות תהיה השנה נמוכה ב־15% לעומת אשתקד, ותושביהן יזדקקו לתרומות של 4.6 טונות מזון. עד כה התקבלו רק 900 אלף טונות.

צעדים בניו־זילנד

ממשלת ניו־זילנד עומדת להפעיל חבילה של צעדים כלכליים מהפכניים, ובכלל זה קביעת שיעור אחיד למס־הכנסה, שיהיה בסביבות 30%. כן כוללת התכנית קיצוצים במיסים המוטלים על חברות, קיצוצים במכסים, מכירת נכסים של המדינה ושימוש בכספים שיתקבלו לשם פרעון חובה החיצון של ניו־זילנד והסרת הפיקוח הממשלתי מתעשיית התקשורת.

יותר קרייזלרים

יצרנית המכוניות האמריקנית קרייזלר צופה כי בשנת 1988 יחול גידול של 70% בייצוא של מכוניות שהיא מייצרת. כמחצית מהמכוניות המיוצאות יהיו ג'יפים. קרייזלר תנצל את חולשת הדולר כדי להיכנס מחדש לשוק האירופי, אותו הפסידה בסוף שנות ה־70 כשעמדה על סף פשיטת־רגל. קרייזלר תמכור דגמי מיני־ואן, להיברון, דודג' לנסר, שדו אי.אס. ודייטונה שלבי זי במערב־גרמניה, הולנד, אוסטריה שווייץ, בלגיה ולוקסמבורג. כן מתכוונת החברה להרחיב בשנים הבאות את מספר המדינות האירופיות שהיא משווקת להן.

דגנים לבריה"מ

הקהילייה האירופית החליטה לסכם בסכום של 230 מיליון דולר מכירת 1.4 טון דגנים לבריה"מ — כצעד האחרון במאבק המתחולל בין הקהילייה האירופית לבין ארה"ב על השוק הסובייטי. במסגרת העיסקה החדשה ישלמו הסובייטים רק 59 דולר לטונה כוסמת ו־69 דולר לטונה חיטה, כלומר רבע מהמחיר שהקהילייה הבטיחה לשלם למגדלים.

חטא ועונשו

מועצת הקהילייה האירופית תובעת לבטל את זכויות המסחר המיוחדות שניתנו לקוריאה בשוקי אירופה, כצעד תגמול על סירובה של קוריאה להעניק ליצואנים של הקהילייה, הגנה מפני חיקויים. הצעתה של בריסל היא שדרום קוריאה תפסיד את הזכות שהוענקה לה לשווק באירופה ללא מכס, במסגרת ההעדפות שניתנות למדינות מתפתחות.

צעד זה, שהוא החמור ביותר בסידרה של סכסוכים עם סיאול, נתמך במיוחד על־ידי צרפת ובריטניה.

מימון בחירות

ממשלת צרפת עומדת להציג בפני מושב מיוחד של הפרלמנט, שיתקיים בחודש הבא, הצעת חוק למימון מפלגות. צפוי שההצעה תהיה לחוק מחייב עוד לפני הבחירות הבאות לנשיאות צרפת, שיתקיימו באביב הבא.

ההחלטה לחוקק חוק למימון מפלגות באה בעקבות מחלוקת הגוברת והולכת בעניין הדרך הנאותה לגיוס כספים עבור מפלגות פוליטיות, וסידרה של שערוריות והאשמות בדבר קרנות סודיות המשמשות לצורך מימון בחירות.

תאום בשיווק

חברת התעופה הבריטית, בריטיש איירוויס, חתמה על הסכם למיזוג השיווק עם יונייטד איירליינס, החברה האמריקנית המכנה את עצמה „הגדולה ביותר בעולם החופשי". שתי החברות יתאמו ביניהן את לוח הטיסות ואת תוכניות השיווק, יציעו תעריפים משותפים וישתמשו במסופים משותפים בארבע ערים, בארצות־הברית.

ציפיות וספקנות

המשחק הגדול בימים אלה באיסטנבול הוא הניחוש: מי תהיה החברה הממשלתית הראשונה שתימכר לסקטור הפרטי. ראש ממשלת טורקיה, טורגוט אוזאל, נישא על גל הצלחתו הסוחפת בבחירות, מקדם תוכנית שנויה במחלוקת, למכירה לציבור של מניות התאגידים ממשלתיים.

גלגלי הבורסה

נמשכו העליות המתונות

בשוק המניות נמשכה אתמול מגמה של ביקושים ועליות שערים עד 4 אחוזים במניות החוטשיות. למניות הבנקים שבהסדר הופיעו עודפי ביקוש בהיקף של כ־3.9 מיליון ש"ח, אשר אוזנו תוך עליות שערים קלות עד 0.5 אחוזים.

במהלך המסחר נרשמו עליות שערים ב־232 מניות וניירות ערך המרים, לעומתם ירדו 40 מניות ו־162 מניות נוספות נסחרו ללא שינוי בשער.

היקף הפעילות במניות המשיך לגדול אתמול והסתכם בכ־15 מיליון ש"ח, בתוכם 3.2 מיליון ש"ח במניות הבנקים שבהסדר.

מגמה של עליות והתרחבות מעגל המשקיעים, שציינה את המסחר ביום הראשון השבוע, נמשך גם אתמול. עם זאת, העליות שנרשמו אתמול במרבית המניות ובמדד הכולל של השוק היו מתונות יותר, בשל מגמת המימוש מצד מקורבים שהחלה להסתמן במהלך המסחר. בלטו במיוחד מכירות מצד המשקיעים הפועלים באמצעות בנק כללי, ומנגד המשיכו נציגי חברת בטוחה לרכוש מניות. נציגי הקרנות נטו בדרך כלל למתן את העליות על־ידי מכירות ועליות שער מתונות.

המסחר במשתנים התנהל באווירה חיובית ובמרבית המניות נרשמו עליות שערים של כ־1 אחוז. הפעילות הרבה ביותר נרשמה במניות „כלל תעשיות", שעלו בשיעור מתון של 0.75 אחוזים במחזור גדול של כ־848 אלף ש"ח. כן נרשמה פעילות ערה במניות „החברה לישראל", שעלו ב־1.25% במחזור של כ־442 אלף ש"ח, ובמניות „אלרון", שעלו בשיעור גבוה יחסית של 3 אחוזים במחזור של כ־345 אלף ש"ח.

כס"ח נסחרו במהלך המסחר 316 עיסקאות, תוך מחזור כולל של 4.9 מיליון ש"ח, ומדד המשתנים עלה בשיעור מתון של 0.99 אחוז.

בין המניות הנסחרות במסחר הרב־צדדי בלטו במיוחד מניות חברת „לומיר", בהן נמשכו ביקושי־ענק בעקבות מאבק שליטה שמתנהל בחברה. למניות „לומיר 1" נרשם ביקוש בסך יותר מ־450 אלף ש"ח ושערן עלה בשיעור חד במיוחד, של כ־63 אחוז ואילו מניות „לומיר 5" עלו כ־10 אחוזים. בין המניות הנוספות שבהן נרשמו עליות שערים חדות היו גם מניות חברת „ציקלון", שעלו בין 10 עד 12.5 אחוז לאחר שהחברה פרסמה לפני כשבוע תוצאות עסקיות טובות. למניות „לכידי אשקלון" נרשם אתמול ביקוש גדול ושערן עלה כ־8.7 אחוזים, לאחר ששלשום פירסמה החברה דו"חות שהצביעו על מעבר מהפסד לרווח גדול. מנגד נרשמו אתמול ירידות שערים חדות של כ־12 אחוז באופציות של חברות „דלק חיפושי נפט" ו„שמר", וירידה של 10 אחוז במניות „קונסורטיום 0.5".

בשוק אגרות החוב נרשמה בדרך כלל מגמה מעורבת עם תנודות מתונות באגרות הצמודות למדד, ואילו באיגרות הצמודות לדולר נרשמו עליות שערים עד 1 אחוז. בנק ישראל הנפיק אתמול שתי סדרות חדשות של אג"ח, ל־6 ול־15 שנה. להנפקה, שהיתה בהיקף של 50 מיליון ש"ח, נרשמו ביקושים של 138 מיליון ש"ח והמחירים שנקבעו במיכרז היו 100 אחוז לאגרות „שיגא" לשש שנים ו־97 אחוז לאיגרות „גליל" ל־15 שנה.

איכות הסביבה

■ בקרית הפלדה של בור (מפעלי פלדה מאוחדים) בעכו החלה בימים אלה לפעול מערכת חדישה לניקוי וסינון הגאזים והאבק הנפלטים מתנור ההתכה של הפלדה, בהשקעה של 1.5 מיליון דולר. המערכת מבטיחה שכמות האבק והגאזים הנפלטים מהתנור לא תעלה על המותר על־פי התקן הישראלי לאיכות הסביבה. הצורך בהגנה זו נעשה חיוני בשנים האחרונות באיזור התעשייתי הגדול של מפרץ חיפה ועכו, בגלל הזנחה רבה בנושא הקיימת מצד מפעלים שונים.

פילפל

ובהזדמנות זאת...

מאת שלמה פרנקל

לא להאמין, אבל השבוע יהיו כל שרי ממשלת ישראל בארץ. מעניין איך תצליח המדינה לתפקד כאשר שר התיירות מוניח את תפקידו ואינו עסוק בבדיקת השווקים באיסלנד, שר החוץ מוניח את תפקידו ואינו מסביר את המדיניות בשטחים בבירות אירופה, ודווקא בשעה קשה שכזאת, שר התעשייה והמסחר אינו נמצא במזרח אירופה כדי לפתוח שווקים חדשים לתעשייה הישראלית, ואפילו השר גדעון פת, שהוא כידוע שר ה... ה... לא חשוב — כולם כאן.

קיימות שתי השערות מדוע דווקא עכשיו נמצאים כל השרים בישראל. האחת, בגלל מסיבות ראש השנה האזרחית. אין זה סוד שמסיבות הסילווסטר הכי טובות נערכות בישראל. אחרי הכל, צריך לזכור שהחגיגה הזאת נערכת ביום השנה לטקס ברית המילה שנערך כמנהג לישו.

האפשרות השנייה היא, שכל השרים נמצאים פה עכשיו בגלל התקציב. ראוי לזכור כי מלבד כל ההגדרות והמטרות של התקציב, הנוגעות לכלל אזרחי המדינה, יש עוד עניין קטן, חלוקת התקציב היא גם חלוקת השלל בין השרים. בכל מיני סעיפים קטנים ומחורים בתקציבי המשרדים השונים, כמו „רזרבות", „הוצאות יוצאות מן הכלל", „לשכת השר", „מוסדות שלא למטרות רווח" וכן הלאה, מסתתרים כמה עשרות מיליוני שקלים שצורת הוצאתם המדוייקת נתונה להכרעתו של כל שר ושר.

הסעיפים האלה הם המעניינים ביותר את השרים. בן הסעיפים האלה [illegible] הפוליטי, ומן הסעיפים האלה יזכה להם מקומם בכנסת הבאה — ואולי בעוד [illegible] תקציב, גם בממשלה הבאה. הסעיפים הקטנים האלה הם המאפשרים לשרים [illegible] מיני חברי מרכז במפלגותיהם לסיורים מחו"ל וסיורים בשרות, [illegible] בריאות. הם המאפשרים לשרים לעסוק במילות חסדים למשפחות [illegible] מרכז, או של חברים של חברי מרכז. הם המאפשרים [illegible] ומרכזים תיבוניים, או להקל על מפעלים אחרים, אגודים [illegible] תמורה מנסל הריבית הגלוי.

בקיצור, אלה התקציבים [illegible]

התאחדות התעשיינים:

תחזיות האוצר ל־88 אופטימיות מדי

הערכות האוצר לגבי התפתחות האינדיקטורים הכלכליים ל־1988, כפי שהתפרסמו במסגרת הצעת התקציב, נראות אופטימיות מדי, לאור ההתפתחויות הצפויות לשנה הבאה ובהתחשב בתנאי המשק העולמי — קובעת המחלקה לניתוח כלכלי בהתאחדות התעשיינים.

מנהל המחלקה, שאולי כצנלסון, אומר שקיימים מספר גורמים העלולים לחבור יחד ולערער את הערכות האוצר לשנה הבאה: המשך העלייה בשכר הריאלי, כתוצאה מהסכמי העבודה שנחתמו בסקטור הציבורי בסוף השנה ובגלל חוק שכר מינימום, שיחייב העלאה ניכרת במדרגות השכר התחתונות באפריל 88. לדבריו, כתוצאה מכך עלולה עליית השכר במשק להגיע בשנה הבאה לכ־6 אחוזים ויותר — ללא השפעה אפשרית של הסכמי השכר החדשים שייחתמו במהלך 88. גורם נוסף שמציינים כלכלני ההתאחדות הוא הגידול המשמעותי בהחזר מלוות חובה, שנתפש על־ידי הציבור כתוספת להכנסה הפנויה.

כצנלסון טוען עוד, כי ההתפתחויות במשק העולמי — היחלשות הדולר, משבר הבורסות והקיצוץ הצפוי בתקציב האמריקני — ישפיעו על המשק הישראלי, ובתנאים כאלה עשויה להתפתח ירידה משמעותית בהיקף הסחר העולמי שתפגע ביצוא הישראלי, כולל היצוא לאירופה. לדבריו, המיתון שעשוי להתפתח במחצית השנייה של 88 בארה"ב יפגע בהעברות החד־צדדיות הפרטיות לישראל ובגיוס ה„בונדס".

כלכלני התאחדות התעשיינים צופים, כי הגורמים האלה יביאו להמשך העלייה בצריכה הפרטית עד לשיעור של 6 אחוזים, בניגוד להערכת האוצר לעלייה של 3.5 אחוזים. לטענתם, גם הצריכה הציבורית תעלה בשיעור גבוה מהערכות האוצר. „העלייה בשיעורי הריבית, יחד עם הירידה ברווחיות היצוא כתוצאה מעליית השכר הריאלי, יגרמו הקטנה בכדאיות ההשקעות בנכסים קבועים. הערכת האוצר לגידול בהשקעות של 5.5 אחוזים נראית אופטימית מדי ונראה שהעלייה לא תסתכם אפילו במחצית משיעור זה", טוענים בהתאחדות התעשיינים.

להערכת כלכלני ההתאחדות, הבעיות המרכזיות של המשק בשנה הבאה תהיינה המשך העלייה בגרעון המסחרי בכ־300 מיליון דולר, ועלייה בשיעור האבטלה בהשוואה ל־87.

אודי נחשון

„תוכנית האוצר — חיסול רשות הנמלים"

„הצעת משרד האוצר, להעביר מרשות הנמלים 720 מיליון ש"ח תוך שלוש שנים, נוגדת את חוק רשות הנמלים ופירושה המעשי הוא חיסולה של הרשות כתאגיד מקצועי" — כך הגיב אתמול מנכ"ל רשות הנמלים, שאול רניאל, על הצעת האוצר שהועלתה במהלך ישיבת הממשלה, לפיה על רשות הנמלים יהיה להעביר לאוצר 720 מיליון שקלים בתוך שלוש שנים.

מנכ"ל הרשות הביע תמיהה על שהצעה כה מרחיקת־לכת הוגשה לממשלה ללא כל בדיקה ודיון מוקדם עם הנהלת הרשות. לדבריו, מדובר בכספים שנגבו מהמשתמשים השונים כדי להבטיח את פיתוחם של הנמלים בעתיד, ורובם מופקדים אצל החשב הכללי. „הצעת האוצר עושה פלסתר הצעה קודמת של הממשלה, בדבר שילובה של רכבת ישראל עם הרשות, כדי להאיץ את פיתוחה. אלו הן תכניות שיהוו מהפך תחבורתי, ובלי מנוף כספי שיסייע לתחילתו של תהליך ההבראה והפיתוח של הרכבת אין אפשרות להגשימן".

רניאל ציין עוד, כי רוח חוק רשות הנמלים קובעת שעודפים שאינם ייעודיים יופנו להוזלת תעריפי הרשות, והיא אכן פעלה לשם כך בעבר, ופועלת בהווה. „בשום פנים אין לראות בכספי רשות הנמלים מערכת גביית מיסים ממשלתית", הדגיש מנכ"ל הרשות.

יו"ר מועצת המנהלים של רשות הנמלים, צבי קינן, קרא לדיון דחוף של מליאת הרשות כדי למחות על הצעת האוצר ולפעול לסיכולה. נודע, כי מנכ"ל הרשות ויו"ר מועצת המנהלים ביקשו לקיים פגישה דחופה עם ראש הממשלה, על מנת להביע בפניו את התנגדותם להצעת האוצר.

קובי מנדל, יואב אביב

הוועדה המייעצת של בנק ישראל:

דרוש קיצוץ גדול יותר בתקציב

הוועדה המייעצת של בנק ישראל קוראת לממשלה להחליט על קיצוץ גבוה יותר בתקציב מזה הנקוב בהצעת משרד האוצר. בהודעה מיוחדת שפרסמה הוועדה נמסר, כי לאחר שקיימה דיון בנושא ושמעה את סקירת הנגיד החליט יו"ר הוועדה, הרב שלמה לורינץ, כי עמדת הוועדה תובא לידיעת הממשלה ותפורסם גם לידיעת הציבור.

נגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו, שסקר לפני הוועדה המייעצת את עיקרי התקציב המוצע והשלכותיו, הדגיש כי לדעתו יש לבצע קיצוץ עמוק יותר בתקציב המדינה מזה המוצע, במיוחד נוכח הפרעון הגדול של מלוות חובה, שיסתכם בשנה הקרובה בכ־1.5 מיליארד ש"ח וישפיע על הגדלת הגרעון בתקציב. ברונו הוסיף, כי מאליו מובן שהקיצוץ המוצע ע"י האוצר הוא מינימום הכרחי לשמירת תהליך היציבות במשק. כל הריגה מגבע בתהליך זה, תגביר את האינפלציה תרע מצב מאזן התשלומים ותשבש מעבר המשק לשלב הצמיחה.

הח"כ לורינץ עמד על החיוניות שבקבלת החלטה על תקציב שהיקף הקיצוץ בהוצאות בו גדול מזה שהוצע. הוא הדגיש, כי גרעון גדול מהמתוכנן בתקציב יחייב את הממשלה לגייס כספים בהיקף גדול יותר מהציבור, דבר שיביא בהכרח לעליית שער הריבית, בניגוד לתהליך הרצוי של ירידת הריבית במשק.

לורינץ וחברי הוועדה המייעצת יצאו בקריאה לממשלה ולכל מגזרי המשק, לפעול לאישור וביצוע תקציב שימנע הגדלת הגרעון מעבר לרמה ששררה בשנה התקציבית הנוכחית, ואף להקטינו.

גוברת ההתחרות על הפקדונות

בימים האחרונים התגברה התחרות בין הבנקים על גיוס פקדונות שקליים לטווח של שלושה חודשים. הבנק הבינלאומי הצטרף לתחרות, מציע ריבית של 21 אחוז לשנה לפקדונות של 100 אלף ש"ח ומעלה שיופקדו לשלושה חודשים. פקדונות בסכומים שבין 50 ל־100 אלף ש"ח לתקופה זהה יזכו בריבית של 20 אחוז לשנה.

לתחרות הצטרף גם בנק הבנייה, המציע ריבית שנתית בשיעור של עד 23.2 אחוז על פקדונות לשישה חודשים. פקדונות לתקופה של שבועיים יזכו בבנק הבנייה בריבית של 20.8 אחוז לשנה.

גורמים בנקאיים מותחים ביקורת על התפתחות התחרות בתחום זה, וטוענים כי במקום להוריד את הריבית לטווח ארוך מעלים אותה הבנקים „מתחת לשולחן". דבר מראה שעדיין אין להם הערכות ברורות מה יהיה בעתיד.

בבנקים מציינים עוד, כי בשלב זה לא הביאה התחרות על הפקדונות השקליים לטווח ארוך לגידול בהיקף הכולל של הפקדונות, שנע בין 8 ל־8.5 מיליארד ש"ח.

גורמים בנקאיים פנו לראשי בנק ישראל בבקשה לבטל את שיטת המכרזים ולהבטיח את יציבות המערכת, על־ידי הקטנת הוצת הנזילות ב־300 מיליון ש"ח. בבנקים טוענים עוד, כי יצירת המדרגה הנוספת בהלוואות המוניטריות, בריבית של 35 אחוז, לא תשנה את המצב כיוון ש„מבחינה פסיכולוגית 35 אחוז ו־50 אחוז הם אותו דבר".

א.ג.

העורך הכלכלי: צבי טימור

במוסף הכלכלי של „על המשמר" שיופיע בסוף דצמבר

שר האוצר נסים: הורדת הריבית — לא ביום אחד

והיחס לעובדים ולשתף את העובד החושב במכלול התהליך.

יש לי תכנית להוריד את הריבית. היא אינה בתיום, אבל כדי להשיג זאת צריך לקצץ את תקציב המדינה הרבה יותר ממה שניתן. המסתת להקטנת האינפלציה, ליצירת תנאים לצמיחה, לכל תהליך של הבראת המשק ולשינוי מיבני, הוא קיצוץ התקציב — אומר שר האוצר משה נסים בראיון ל„על המשמר", שיתפרסם במלואו במוסף הכלכלי.

אנחנו צריכים השנה למחזר 18 מיליארד שקל חובות — קרן וריבית, אמר השר, וצריכים לגייס ב־88/89 הון נטו, לאחר שב־87/88 היה עודף של 1.8 מיליארד ש"ח שלא מיחזרנו. השנה אי־אפשר לעשות זאת. בשנה הבאה יש לגייס הון נטו, כלומר לא יותר שום מירווח לסקטור העסקי.

אמינות קודמת לכל

עוד אמר השר: לא אציע קיצוץ בביטחון. היתה הבנה ביני לבין רבין, ואצלי כל דבר שנגמר בהבנה או בהסכם הוא קודש, אף אחד לא יניע אותי להפר הבנה או הסכם. אמינות קודמת לכל דבר אחר שבעולם. לכן לא אציע קיצוץ בביטחון. אין זה אומר שהמערך לא יציעו קיצוץ בביטחון, כדי להימלט מאי־גביית תשלומים לבריאות, אמר משה נסים.

דוד גולומב: תסריטים אפשריים

דוד גולומב, ראש אגף התכנון ב„כור", מתאר שני תסריטים אפשריים לעשור הקרוב בחברת העובדים. על־פי התסריט האחד, כל הנהלת של „כור" וכל חברה עסקית אחרת בחברת העובדים תפנה לשוק ההון בארץ או בחו"ל ותגייס את ההון הדרוש לה. דרך זו תגרום, מצד אחד, החלשתן וחיסולן של אותן חברות שאינן מסוגלות לגייס הון כזה ומצד שני איבוד השליטה, ולאחר מכן איבוד ההשפעה של חברת העובדים על החברות הבנות שלה.

על־פי התסריט השני, יוקמו מכשירים וכלים מרכזיים לגיוס הון עצמי מאותם מקורות עצמם. כלים אלה, אם דרך הקמת חברות השקעה והנפקתן לציבור ואם דרך הנפקת „כור תעשיות" עצמה, יגייסו הון בארץ ובחו"ל וישקיעו אותו באחריותן במפעלי חברת העובדים, תוך דאגה למתן תשואה נאותה למשקיע או למלווה.

אחד מיעדי הפעולה העיקריים והחשובים ביותר של חברות השקעה אלה חייב להיות הקהילייה העסקית היהודית בעולם בכלל ובארה"ב בפרט, טוען גולומב. על־פי תסריט זה, תמצא עצמה חברת העובדים ערוכה לתחילת הצמיחה במשק הישראלי ב־1991.

הפערים החברתיים הוכפלו

הפערים הכלכליים בישראל הוכפלו בעשר השנים האחרונות. אולי לא במקרה, אין נתונים ברורים אלא רק עד 1985. אבל אם ב־77 היו הפערים בין העשירון התחתון לעליון 1 ל־6, הם היום כנראה 1 ל־12 — טוען צבי כסה.

לדבריו, החברה הישראלית לכודה זה 40 שנה בקונספציה של שכר נמוך לעובדים, ושכר נמוך הופך את ערך העבודה לנמוך, בולם קידמה טכנולוגית, בולם חינוך לטכנולוגיה ומצמצם את הסיכוי לניהול טוב.

לדעת כסה, הפיתרון הוא בהעמדת כללי הערכה שיחזירו את הבכורה לטכנולוגיה על פני ההון, ופירוש הדבר שאת מרבית כספי הסיוע מחו"ל יש לייעד לא להשקעות־סרק ציבוריות או פרטיות, אלא להשקעות בטכנולוגיה. זו גם הדרך לצמצם את הקיטוב והפערים בחברה הישראלית.

הפועל היוצא הוא אסטרטגיה כלכלית וחברתית אחרת — לאחד את מדיניות הרווחה עם מדיניות העבודה, לשנות את תרבות הניהול

חולשות ומכות

לחברת העובדים ישנן שלוש חולשות מבניות, ובהעדר עדיפות של משימות לאומיות, ותמיכה ממשלתית, נזרקה המערכת למים הקרים והסוערים של התחרות העסקית בשוק הפתוח — אומר פרופ' חיים בן־שחר.

לדבריו, החולשות המבניות של חברת העובדים הן: חוסר איזון בין מפעלים המספקים מוצרי צריכה, שהם במיעוט, לבין מפעלים בתחומי הבניין והמתכת; רמת התעסוקה במפעלים נשארה גבוהה למרות הצמצום בהזמנות, ולא בוצעה התאמה של רמת כוח האדם; המערכת לא פיתחה מיומנות בתחום הניהולי של עולם המעסיקים המודרני, בעיקר בתחום השיווק.

פרופ' בן־שחר קובע, כי חברת העובדים ספגה שלוש מכות: אובדן שוק החשתית והבנייה, בגלל הפסקת הצמיחה הכלכלית; אובדן התמיכה הממשלתית באמצעות תקציבי הפיתוח, ופיתוח שוק צריכה מקומי ממנו נהנו בעיקר אחרים.

מבזקים כלכליים

דולר או מדד

■ לשכת רואי החשבון בישראל קיימה ביום א' דיון ציבורי במתן אופציות לדיווח דולרי במקום הדיווח המדדי. הדוברים השמיעו את השגותיהם על ההצעה של לשכת רואי החשבון לשינוי הקריטריונים לפיהם ניתן יהיה להמשיך לערוך דינים וחשבונות בהתאמה לדולר.

שותפות מלאה

■ הסכם שותפות מלא הושג בין רשת „הקראוס" לבין אגודת הרצליה־רמת השרון, בעלת 11 סופרמרקטים בהרצליה, רמת השרון וכפר שמריהו. ההסכם מגדיר, כי החל ב־1 לינואר 88 תפעלנה שתי הרשתות במרכזיות מסודרת ותפעוליות זהה, תוך שמירה על העצמאות המוסדית של כל אחת מהאגודות. מנכ"ל השותפות יכהן דב קלמנר והיו"ר שלה יהיה מנכ"ל ה„קראוס", בני גאון. דוברת ה„קראוס" מסרה, כי ההסכם קיבל את ברכת ועדי העובדים של שתי האגודות. היקף הפעילות של „קראוס" יגיע השנה לכ־400 מיליון דולר והיקף הפעילות של אגודת הרצליה — רמת השרון יסתכם בכ־30 מיליון דולר. ההסכם משלים את התפרסות רשת ה„קראוס" מזכרון יעקב עד ירושלים.

הגבלות יבוא

■ משרד התעשייה והמסחר החליט לצמצם בהדרגה יבוא של גפות לייצור נעלי ספורט ממדינות בדרום־מזרח אסיה. בעקבות ההגבלות על יבוא נעלי ספורט לישראל ממדינות דרום־מזרח אסיה, החלו יצרנים לייבא ארצה גפות וחלקי הנעלה ולהרכיבם בארץ. יבוא זה נעשה ממדינות במזרח אסיה המסרבות לקיים מסחר הדדי עם ישראל ומטילות, במקרים מסויימים, הגבלות על יבוא של מוצרים מישראל. בעקבות תלונת התעשיינים המקומיים, כי יבוא חלקי הנעלה פוגע בתעשייה המקומית, החליט משרד התמ"ס להגביל את היבוא ולהכניסו לרשימת הפריטים החייבים ברישוי.

ההיטל יבוטל

■ משרד התעשייה והמסחר החליט לפטור את יצואני הבשר המעובד מההיטל על בשר בקר קפוא, בתמ"ס אומרים, כי צעד זה נועד לעודד הגדלת יצוא מוצרי בשר בקר מישראל. יצוא מוצרי הענף יסתכם השנה בכ־48 מיליון דולר והוא כולל בעיקר מוצרי מזון ועופות; עיקר היצוא מופנה למדינות אירופה. כיום מוטל היטל בשיעור העולה על 50 אחוז על בשר בקר קפוא. ביטול ההיטל על יבוא לשם יצוא יהווה צעד נוסף ומשמעותי במאמצי התמ"ס להגברת יצוא הענף.

מרכז עסקים

■ בנק הפועלים מקים מרכז עסקים חדש לעצמאים ולבעלי עסקים, שיטפל בצרכים הבנקאיים של המגזר העסקי, תוך קיום קשר ופעילות משותפת עם הארגונים המייצגים מגזר זה. המרכז החדש יטפל בחבילות מימון לבעלי עסקים ויקיים סדנאות וימי עיון בנושאים בנקאיים ואחרים העשויים לסייע להם בקידום עסקיהם. מרכז העסקים, שהוקם בכיכר דיזנגוף בתל־אביב, יתחיל לפעול ב־29 בדצמבר.

תוכנה לקניה

■ בית התוכנה „אשרי" מכר זיכיון אנגלית של מערכת הבקרה וההנדסה שלו לאחת מחברות הבנייה והעבודות הציבוריות הגדולות בקניה. המערכת מתוכננת לניהול ובקרה של אתרי הבנייה והעבודות שמבצעת החברה בכל מדינה זו. עד היום הותקנה מערכת „אשרי" בכ־100 חברות בנייה, קבלנות ועבודות עפר

בעריכת עלינא תורי

מה חדש?

ד'ארבי כפול 6

מאת עופר ניר

סרנס טרנט ד'ארבי, יוציא את התקליטון החדש שלו, בשש גירסאות שונות, התקליטון „חתום את שמך" לקוח מתוך אלבומו של ד'ארבי. חברת התקליטים של הזמר מציעה למעריציו, בין השאר, תקליטון בעטיפה הנפתחת למוסטר ענק שלו, גירסת 12 אינץ' הכוללת גם ביצועים חיים שלו ללהיטים של „האבנים המתגלגלות" וכן תקליטון תמונה, פיקצ'ר־דיסק מה שנקרא.

ד'ארבי הוא אחד מאמניה הבולטים של חברת סי.בי.אס. בשנה האחרונה והוא, לצד שלושה כוכבים נוספים שלה, יזכה לכבוד גדול ויוצאדופן: אלבומו ייצא על־גבי קומפקט דיסק בהטבעת תמונה, קומפקט־פיקצ'ר־דיסק. התהליך הזה כמובן, מייקר את הוצאות ההפקה, אבל אם החברה מסתכנת, סימן שהיא מאמינה, כי תזכה לרווח על ההשקעה.

נוסף לאלבומו של ד'ארבי, תוציא סי.בי.אס. באותו פורמט את „רע" של מייקל ג'קסון, „אמונה" של ג'ורג' מייקל ו„מנהרת האהבה" של ברוס ספרינגסטין. בנוסף, ובכך שבנו לתחילת הידיעה, ייצא גם התקליטון החדש של טרנס טרנט ד'ארבי בקומפקט־פיקצ'ר־דיסק ויהפוך, מן הסתם, לפריט אספנים מבוקש.

טרנס טרנט ד'ארבי

* * *

אמנים נגד איידס

חודש מאי 88' יהיה מוקדש, רובו ככולו, לפעילות של זמרים, להקות ואמנים אחרים, לגיוס כספים למען חולי האיידס ועבור קרנות מחקר. שיאו של חודש עמוס אירועים זה, במופע שיתקיים ב־29 במאי, יום האיידס הבינלאומי. המופע יתקיים בלונדון, בפינסברי פארק וייתכן שיועבר בשידור חי, באמצעות לווין, לרחבי העולם, נוסח „הלייב אייד" ביולי 85'.

הקומיקאי מל סמית והזמרת קים ווילד, הקליטו גירסה משלהם, שכל ההכנסות ממנה הם קודש לארגוני צדקה באנגליה, ללהיט „רוקינג סביב עץ חג־המולד" מה יכול להיות יותר תמים מזה? מסתבר שסרטון הווידיאו עורר ביקורת חריפה מצד הורים, שצפו בו יחד עם ילדיהם וראו כיצד מציץ סמית השמנצ'יק מתוך מקרר מלא וגדוש. ההורים טוענים, ובצדק, שזה עלול לעודד ילדים שובבים לחקות אותו ומכאן, קצרה הדרך לאסון. מפיקי הסרטון הסכימו והסצינה הזאת תקוצץ או תרוכך בצורה משמעותית...

הצד השלישי של התקליט

קולה של פפסי...

מאת עופר ניר

היה להן קו זינוק שאין לזמרות רבות אחרות, יש להן ניסיון מצטבר, שגם זמרים ותיקים, וחמש שנים במקצוע זה ותק ניכר, יכולים להתקנא בו. הם יכולים, היום, לעלות על במת איצטדיון הומה אדם ולא להתרגש הם כבר מכירים את המשחק, אמנם, קצת מן הצד, קצת מרוחקים מן המיקרופון שבמרכזו ובכל זאת, קרוב־קרוב לכוכבים „פפסי ושירלי" עושות היום בעצמן, מה שעשו קודם כמלוות של „וואם", ג'ורג' מייקל ואנדרו ריג'ילי.

והן גם יודעות, מפוכחות, שיש להן עוד הרבה הרבה להתאמץ, עד שיעמדו באותה ליגה כמו מייקל, מבחינת הפרסום העולמי והכסף הגדול. עם זאת בליגת הנשים, סליחה על הביטוי המאצ'אוסטי, הן תופסות מקום טוב באמצע, עדיין לא בדירוג העולמי, אבל גם אנגליה היא חלק נכבד מאוד של תעשיית הפופ העולמית. בקבוצת הזמרות והלהקות ובין שמות כמו מל וקים, קים ווילד, ניקי גראהם, ואחרות — יש להן מקום טוב.

שמתם לב שהשמות היותר מוכרים, אנני לנוקס וכריסי הינד, נעלמו מן הרשימה? בצדק, הן בליגה משלהן. בהגדרה גסה מאוד, הן „רוק" לעומת זמרות ה„פופ" בקבוצה הקודמת. הדימוי הגברי־שוביניסטי מצייר זמרת פופ בתור יצור חלש מכל הבחינות, בלונדי (לרוב), מטופש, חסר דיעה משלה, בובה בידי מפיקים והבוסים בחברת התקליטים, קולב מוזמר ל„פפסי ושירלי" מוכרים כל הדימויים האלה, עוד כאשר היו זמרות הליווי של „וואם" וגם כאשר החלו בקריירה סולנית, עם פירוק הצמד „כשיצאנו לקריירה עצמאית שמענו לא מעט תגובות בנוסח: איזה יופי, בנות, הטון היה מתנשא, מעט מאוד אנשים האמינו בנו, מבחינתם, ההצלחה של הלהיט הראשון שלנו 'כאב לב', היתה הלם מוחלט," אומרת שירלי.

את ההצלחה שלהן הן תולות, בצניעות, בגורם אחר, אך מכריע. „ההצלחה של מדונה," טוענת פפסי. „היא שהחלה לגלגל את העסק קדימה, באה וזמרת מן הרחוב והיא עשתה להיטי ריקודים יוצאים מן הכלל, ייתכן שהקול שלה אינו הקול הכי טוב בעולם, אבל איזו אישיות יש לה: אני מניחה, שחברות התקליטים ניסו לרכב על הגל הזה וכיום, יש לזמרות סיכוי רב יותר מאי־פעם להצליח."

שלא תבינו אותן לא נכון. הן אינן טוענות, חס ושלום, שהצלחה היא עניין של מין נכון. „הצלחה נובעת מתוך עצמך, מבפנים," שירלי אומרת. „אני אומרת לעצמי: אני שרה, כי אני אוהבת את זה. אם תאמרי לעצמך, אני אשה ולכן, אני רוצה להצליח בתחום הזה, הרי שתצטיירי, בעיני עצמך, כמטומטמת מושלמת." והיא לא. וגם החברה שלה רחוקות מלהיות מטומטמות ו/או בובות חסרות אישיות משלהן. „אנחנו לא כוכבות פופ," אומרת פפסי. „אנחנו רואות את עצמנו כנשות־קריירה. נקודה."

הקריירה של פפסי (דמקין) ושירלי (הולימן) החלה, כאמור, בתקופת „וואם", שירלי היתה עם הצמד מראשית דרכו, חברת ילדות של ג'ורג' ואנדרו, פפסי הצטרפה בהמשך, במקומה של די.סילי שהפכה בעצמה לזמרת סולנית. שתיהן בנות 28 לפני שפנו לקריירה הזאת, ניסו את כוחן בעבודות שונות ומשונות. שירלי היתה מדריכת רכיבה על סוסים ועבדה גם כפועלת־בניין, לידיעת כל מאצ'ו... פפסי עבדה כזבנית, סוכנת נסיעות ועוד ועוד. לאחר ש„וואם" התפרקו, החליטו שתי הבנות, המגדירות עצמן כחברות טובות גם מחוץ לקריירה, להמשיך יחד, הלהיט הראשון היה, כזכור, „כאב־לב" ואחריו באו נוספים כ„להתראות, נכרי" ו„אינך יכול לתת לי אהבה". עכשיו ראה אור אלבומן הראשון, „הכל בסדר עכשיו".

הכל בסדר עכשיו, מבחינתן, הן מסודרות, מה שנקרא, מכל הבחינות. הן קשורות לחברת אופנה, המוציאה לשוק דגמים ייחודיים הנושאים את שמן. הן גם מדגמנות את הבגדים מה שנותר, מבחינתן, לאחר הכסף, זה הכבוד. פפסי ושירלי היו רוצות בהכרה מצד הביקורת, לקרוא איזו מילה טובה אחת עליהן. „אני משוכנעת, שאם היינו עדיין צמד נשים אלמוני, הנאבק על הצלחתו במועדונים קטנים ופאבים עלובים, היינו זוכות לכמה כתבות אוהדות," אומרת שירלי בהשלמה.

הנה, בנות, קיבלתן. „פפסי ושירלי", פופ פשוט וקליט מאוד, לא מסובך ולא מורכב ולא אמנותי ולא בטוח. לשמוע, לרקוד, לשכוח, לא רציני, כמובן הכי לא מתנשא.

פפסי ושירלי — פופ פשוט וקליט

תקליט

הכל־טוב מקארטני

„כל המיטב" — פול מקארטני (סי.בי.אס)

את התקליט הזה יקבלו בחוץ־לארץ בתור מתנה לכריסמס ולראש־השנה. אצלנו, אפשר להעניק אותו בכל עת, כמעט לכל אחד, כמעט בכל גיל, פול מקארטני, שכבר מזמן לא צריך להוסיף לשמו את התואר „אקס־חיפושית", כאילו שלא יודעים מקארטני, אימפריה כלכלית של איש אחד. מקארטני, כישרון אדיר לכתוב שירים, שהם פופ במיטבו. אם לנון לקח את הזעם ועשה ממנו מכשיר להדפסת תקליטים וכסף, הרי שכלי העבודה העיקריים של פול מקארטני הם הנועם, החן, הנינוחות, בחור טוב, בקיצור.

התקליט הכפול של הבחור הטוב, מקארטני, כולל את כל הלהיטים הגדולים שלו, לבד ועם להקת „כנפיים" ועם כוכבים אורחים, מייקל ג'קסון שר איתו את „אמרי, אמרי, אמרי" וסטיבי וונדר את „הבנה ושנהב".

אין כאן סדר כרונולוגי כלשהו וקשה לומר, שמרגישים בעריכה קפדנית, הלהיטים נזרקו לתוך צדדי התקליט כמין בלגאן חינני שבעצם לא מפריע לאף אחד. אפשר להתחיל בכל קטע, לרדת בכל קטע שנרצה ולחזור אל התקליט, מתי שנרצה, הוא יחכה לנו ויש לי הרגשה, שילווה אותנו לעוד הרבה שעות האזנה, בלתי מחייבת, כביף.

אפשר לשמוע כאן את „להקה במנוסה", אולי הלהיט הגדול ביותר שלו עם להקת „כנפיים": את הלהיט הגדול ביותר של מקארטני כסולו, „צוקי קינטאייר", שמצטייר בגוון רך ועדפיליו, עממי כזה, מתוק כזה: את שיר הנושא מתוך סרט בונד „חיה ותן למות": את שירי האהבה שלו כמו: „אהבתי" ו„שירי אהבה מטופשים" ואת שירי־הכמעט־נונסנס כמו „ירח סי." ו„כמעט מגיע": את מקארטני האופטימי־עד־כדי־גיחוך ציני, השר את „חליל השלום" ו„כולנו עומדים יחד".

בתוך האוסף הזה כלולים גם השירים שלא נכללו כאן, כדי שלא לקלקל את העטיפה הנאה והשווה לכל. לא רצו להרגיז (מי? מקארטני או חברת התקליטים שלו) ולכן, אין כאן זכר לשירים שעוררו בעיות כמו: „היי היי היי" (רמז לסמים) ו„החזירו את אירלנד לאירים" (פוליטיקה), והיכן השכות המקסימה — „למרי היתה כבשה קטנה", שנעלמה מן האוסף הזה? בקיצור, תקליט נפלא, אבל לא שלם. עם זאת, גם מה שיש, שווה לשמוע ולזמזם.

ע. נ.

תקליטים

שורשים איריים

מאת יוסי ונונו

קלאנאד „סיריוס" הדפסה מקומית איסטרוניקס.

בתקליטיה הקודמים של שרה מרייה בראנן, סולנית קלאנאד, אפשר היה לשמוע את ההשפעות של המוסיקה האירית, בצליל, בעיבוד, בהפקה ואפילו בשפה. ובראנן שרה בקלטית עתיקה) ב„סיריוס" זה הולך לאיבוד לטובת הרוק.

בדרך מהמוסיקה האירית לרוק איבדו קלאנאד את מה שייחד אותם. כנראה, שקשה להתקיים כלהקה שהצליל האירי דומיננטי בה. קלאנאד הופכים ב„סיריוס" לעוד להקת רוק, וכלהקת רוק שמשלבת מוסיקה אירית הם טובים או עושים את זה טוב יותר מהרבה להקות אחרות שמנסות לשלב רגאי, מוסיקה הודית או אפריקנית. אם זה טוב כשלעצמו, אני לא בטוח.

„סיריוס" הוא תקליט סביר, לא יותר מזה. הדמות הדומיננטית בקלאנאד היא הסולנית בראנן עם קול חזק, מלא עוצמה, מיוחד. הנגינה של שאר חברי הרכב טובה, ניכר שזהו הרכב מגובש. יש עבודה יפה עם קולות ופה ושם הבריקות בהפקה כמו בקטע „טבע שני" עם שימוש נכון בכלי מיתר. אלה שסך הכל סובל התקליט מעודף הפקה, הצליל נפוח מדי, עמוס. הקטע „משהו להאמין בו" הוא דוגמא לאיך לא להפיק שיר.

הקטע הטוב בתקליט הוא „טפש לבך", שבו אפשר לשמוע את השורשים האיריים במלוא העוצמה, עם יופי של תפוף ושילוב קולות. אם כל התקליט היה הולך בכיוון של „טפש לבך" הוא היה אולי טוב יותר או מיוחד יותר, אבל סביר להניח שהיה סובל מבעיות מכירה. הדילמה נפתרה לטובת מצעדי המכירות, כמה זה.

שורה אחרונה: אפשר לקנות, לא חייבים.

בארי חולה אהבה

בארי וויט

בארי וויט „הלילה הנכון", הדפסה מקומית הליקון.

זוכרים את בארי וויט, הזמר כבד הגוף, עם הקול הלוהט שכל מילה שלישית בשירים שלו היתה אהבה או קשורה אליה באיזשהו אופן, זוכרים? בכל אופן הוא חזר והאהבה עדיין בראש מעייניו, בחור עיקבי.

וויט חוזר אחרי שלוש שנות היעדרות. מאחוריו 101 אלבומי זהב: וכך לפחות מציינים בחברת התקליטים שמדפיסה אותו. 20 להיטי זהב ו־10 להיטי פלטינה. עוד מציינים, שבתקליט הנוכחי חוזר וויט על נוסחאות הפלא שלו ומי אני שאיתווכח. נוסחאות הפלא, צריך לציין, עשו אותו עשיר. אז למה להשתנות? וויט עושה מאמץ אמיתי להתעדכן בדרך־כלל מצליח, הרפקה עכשווית, גם הצליל. זה עדיין לא הופך את התקליט למוצלח אבל יותר נקודות על המאמץ.

יש ב„לילה הנכון" ניסיון למזג כמה סגנונות, מראפ דרך רגאי ועד לדיסקו שוויט כל־כך מצטיין בו. וויט לא באמת מתאמץ לערב בין סגנונות הוא פשוט מקשט את צליל ה„סואול" הבסיסי בכל הבא ליד. שיהיה. אם לא יועיל למחות לא יזיק. אגב מלבד נגינה בקלידים, תופים ובאס עיצב וויט גם את קונספציות העטיפה!

עניין משונה הוא קטעי ההפסקה שוויט זורע בסוף צד א' ובאמצע צד ב', מעין אתנחתא של 15 שניות עם גיטרה בצליל לאטיני, תהרגו אותי אם אני מבין למה.

להיטים פוטנציאליים „SHO Right" „אני מוכן לאהבה" ו„תלוקה".

לסיכום: למרות כל ההסתייגויות „הלילה הנכון" הוא תקליט מסיבות אידאלי. אפשר להשתולל איתו, להיצמד בבלדות הסקסיות, להתאהב, לרקוד, לכבות את האור ולהתמכר ללחישות של וויט, כשהמסיבה נגמרת, אפשר לזרוק את וויט הצידה עד למסיבה הבאה, לזה הוא נועד.

י. ו.

נו, מילא...

„פראי" יוריתמיקס, הדפסה מקומית, איסטרוניקס.

ושוב חוזרת לה אותה נוסחת פלאים. דייב סטיוארט כותב, לנוקס מקנה צורה, שרה וקול נפלא צריך להודות, והתוצאה: זבל לעוס היטב, נוח לעיכול שאחרי כך־זוכר מכירות ואני מתכוון להרבה כך־זוכר...) ייללם.

למה בכל זאת הצמד הזה מצליח כל כך? את התשובה צריך לחפש אצל הצרכנים. מי שינסה למצוא את התשובה בכשרונותיהם של סטיוארט ולנוקס, יחפש במקום הלא נכון. ואגב, כתבתי שיש לה קול נהדר?

ב„פראי" מגישים היוריתמיקס דייסה לעוסה היטב של רוק, קצת כאסה, בתוספת צליל אלקטרוני כאילו חדשני. הכל קליט, נורא קליט, חס־וחלילה שהמאזינים יצטרכו להתאמץ.

הטכסטים, סיפור בפני עצמו: דוגמא: „יש לי מאהב ביפן". הוא ממשיך שלי, אני מתקשרת אליו [illegible] אנחנו יכולים לדבר על מזג־האוויר". „אני זוכר לכם את [illegible] לתקליט [illegible] לנוקס החליפה את שיער הגזוז שלה בפאה בלונדית,

מרחה את השפתיים בהרבה אודם ובטקסט החיה האורוניה לבשה שמלה בנוסח שנות ה־50 וזה אולי השינוי המשמעותי ביותר שהיוריתמיקס הביאו בתקליט הנוכחי.

אין מה לעשות, לנוקס היא מקסימה, המכירות הטובה ביותר של עצמה. התקליט הזה ילווה, קרוב לוודאי, בסרטוני וידאו כאילו אמנותיים, עם הרבה מבטים ושתיקות והרבה לנוקס.

בראיונות שהשניים יעניקו לעיתונות, בנוסף כמובן, היא תדבר על החיים הקשים, תנסה להשאר כאילו מסתורית בלתי מושגת. הכל כל־כך צפוי, כל־כך משעמם שאפשר להתנגש בעבודה שבצעו השניים. „פראי" יעלה אבק, עד אז יש פוטנציאל „להיט" ל„בשתובן" „אני צריכה גבר" ו„לדעתי" היא זקוקה בהחלט דווקא לכותב טקסטים... נו, עזיר.

בשנה הבאה כבר לטקסטים חדש של היוריתמיקס. מעניין איך לנוקס תיראה בפוסטרים?

י. ו.

בעריכת צביה בן־שלום

מועצת ארגוני נשים משתלבת בחגיגות ה־40

מועצת ארגוני נשים בישראל שהיא ארגון גג המאגד את תנועות הנשים בישראל — יוזמת שלושה אירועים יוצאי דופן לקראת שנת ה־40 למדינה.

האירוע הפותח הוא יום עיון ראשון מסוגו (ועל־כן חגיגי) שיתקיים ב־24.12, ויעסוק במעין ספירת מלאי של אירגוני הנשים בארץ, ובחשיבה משותפת לקראת העתיד. כל יושבת ראש תרצה את ה„אני מאמין" של האירגון בראשו היא עומדת — בתקווה שהדברים שייאמרו וחילופי הדעות בעיקבותיהם — יהוו תפנית לחידוש והתחדשות.

האירוע השני יתרחש ביום העצמאות, ובו יחולקו אותות לנשים מצטיינות במקצועות השונים. אין מדובר בפרסים כספיים, אלא באות כבוד והוקרה לנשים שהגיעו להישגים מרשימים בתחום עיסוקן. בפעם האחרונה חולקו אותות כאלה לפני 10 שנים, כשבין הזוכות: פנינה זלצמן, פרופ' ברכה רמות, אנה טיכו, רעיה אפשטיין ועוד.

האירוע השלישי — הגדול והמורכב שבכולם, יתקיים ב־25 באפריל 88', והוא יפגיש לראשונה מנהיגות יהודיות מכל העולם למשך שלושה ימים. הכנס הזה יעסוק בשלושה נושאים מרכזיים: ● דמותה של המנהיגה היהודית. ● הזהות היהודית — ערבות הדדית, חינוך, עמידה מול אנטישמיות. ● האתגר הציוני — מחוייבות התפוצות ומרכזיותה של ישראל.

מצפים לבואן של כ־300 נשים לכנס.

מועצת אירגוני נשים בישראל, נוסדה לפני 35 שנה ביוזמתו של משה שרת ומכונסים בה: נעמת, ויצו, אמונה, נשים ליברליות, נשים אקדמאיות, בנות־ברית, סורופטומיסטיות, משפטניות והדסה, ולהם למעלה ממיליון חברות. במועצה 35 נשים, ושמונה נשיאות — ביניהן: רות תקוע יו"ר ויצו, הרבנית אילה גליקסברג מאמונה, שריקה הרמלין, נציגת נעמת, ויו"ר האירגון מיכל זמורה כהן, המשמשת בתפקידה מטעם ויצו.

המועצה מתרכזת בעיקר בפעילות חוץ, ומעט מאוד — בעיתות חרום בלבד — בעשייה מקומית. היא מייצגת את האשה הישראלית, המאורגנת במועצת הנשים הבינ"ל שליד האו"ם ובמועצה הבינ"ל של נשים יהודיות — כשבשני המוסדות הללו לנציגות הישראליות עמדות בכירות בעלות משמעות.

רחל שלו

מעון הדר יוסף

לנר ראשון של חנוכה נחנך בהדר יוסף, מעון יום של נעמת ת"א־יפו. המעון, שהיה בעבר מועדון שכונתי, הוקם לפני כ־15 שנה, שופץ למעון בן שתי כיתות המיועד ל־70 ילדים בגיל הרך למרות שמועצת פועלי תל־אביב ניסתה למנוע את פתיחתו וטענה לחזקה עליו. במסגרת השיפוצים נבנה מטבח חדש, שרותים לילדים והוכן ציוד מתאים לילדים. השיפוצים מומנו על־ידי שתי משפחות תורמים: שלמה וסבינה בז'בינסקי, אשר תרמו את כספם לזכר הוריהם שנספו בשואה והגברת ארלה יוריס, אשר תרמה את כספה לזכר שני ילדיה הקטנים שנספו בשואה.

היה טקס פתיחה, אבל בלי חבטחה של המשטרה כמו אצל שרון ובלי תקשורת: טוב שהצלם אילן אוסנדרייבר, היה שם.

עיצוב 88: צעיר ומקצועי

בתערוכת „עיצוב 88" משתתפות 56 חברות מהטובות בנושא התכנון ועיצוב הבית. „עיצוב המוצר אינו מטבע לשון המצביע על אסטטיקה בלבד — אמר רם כהן, הממונה על איזה ועיצוב במשרד התעשיה והמסחר. זוהי טכניקה אמנותית הנלמדת באקדמיה לעיצוב במשך 4 שנים."

הרושם הראשון שהמבקר בתערוכה מקבל הוא שהכל נעשה בידי מומחים בעלי ידע בטכנולוגיה מתקדמת, המסוגלים לעמוד בכל תחרות הן בשוק המקומי והן בשוק הבינלאומי. המבקר בתערוכה עומד מלא התפעלות לא רק על רעיונותיהם של המעצבים, שרוב רובם צעירים, תלמידי בתי־ספר ישראליים לעיצוב, טכנולוגיה ואמנות.

היפה הוא הגימור. הצעירים, אשר מעצבים כל־כית, החל בשעון עד לכיסא מריטציה, קולב לבגדים או שולחן המוצגים בביתן של: קו, ערוץ בעיצוב בע"מ, בהנהלת נירית אורן, משתמשים בחומרים פשוטים ביותר, ואיחוד הגימור, העליוות והשימושיות של המוצר, ממש נפלא. כמו כן יש את רהיטי „צנובר".

קולב לבגדים „קו"

המעצב: בני טאוב, תוצרת קיבוץ יד חנה. כל פריט מלאכת מחשבת של עבודת־יד. הרהיטים כמובן, יקרים יותר מהרבה רהיטים אחרים. האיד והמה מדברים בעד עצמם.

ביתן, שלבטח ימשוך אליו את כל אוהבי הטבע, הוא של עדני גולדשטיין — „עד מורקות בע"מ". שם מציגים מפלי מים קלי־משקל, סידורי סלעים, צמחים ומורקות. קשה מאוד גם להיפרד מביתנה של טובה כרמון אשר מציגה זכוכית ויטראז'ים, משטחי שולחן מזכוכית, קירות הפרדה, חלונות וקישוטי זכוכית לדלתות, צנצנות ואגרטלי פרחים. הכל בעיצוב יד ולפי הטעם והמידות של כל מזמין. „קיטש של תחילת המאה ה־20", אבל יפה להפליא. טובה כרמון למדה את מלאכת הויטראז'ים בבית־הספר לאמנות „בצלאל" ובית־ספר מיוחד למלאכת מחשבת בניו־יורק.

קטע מוויטרז' של טובה כרמון

הפריטים יקרים מאוד (כמו רוב המוצגים בתערוכה), אבל מייפים כל חדר, בית או גינה. אגרטלים — 300 ש"ח עד 80 ש"ח. ויטראז'ים: 300־150 דולר למטר מרובע.

חידושים מרחיקי לכת מוצאים בכל מה ששייך לתאורה, שטיחים וטפטים. רהיטים וכלי בית שונים כגון „תופסן מפיות, מסגרות צילום ועוד, אפשר למצוא אצל „פרגט פלסטי", אשר משתמשים בחומר פרספקס, שקוף וצבעוני.

במהלך עשרת ימי התצוגה ייערך יום עיון בו ירצו ארכיטקטים, אנשי מדע, מעצבים וסוציולוג. יחלקו פרסים לביתן המצטיין ולבחירת המוצרים המעוצבים היטב. התערוכה תינעל ב־26 בדצמבר.

חיה יוסף

עובדים ומצטיינים

מאיר ניסני, תלמיד בכיתה י"ב בבית־ספר המקצועי „מרכז חינוך אורט" בכפר־סבא, שעבר שנה במפעל הבנייה של הקיבוץ הארצי ועבר ללמוד נגרות ורהיטים בבית־הספר, זכה בתעודה, בשי ובתואר „נער עובד מצטיין 1987" במסגרת פרוייקט „שילוב. תלמידים בתעשייה". הפרוייקט מתנהל ביוזמת בתי־הספר המקצועיים משרד החינוך, בשיתוף עם האגף לאיגוד מקצועי אירגון והכשרה והסתדרות הנוער הלומד והעובד.

התלמידים הלומדים מקצוע, מתמחים יומיים בשבוע במפעלים, בבתי־מלאכה, במשרדים, בבנקים ובעיריות, ובמספרות במקום מגוריהם או בישוב בו הם לומדים — במגמות: מסגרות, מכונאות רכב, נגרות, פקידות וספרות.

טקס הנוער העובד המצטיין התקיים לאחרונה במועצת פועלי רעננה, בחסות „ידיעות אחרונות", בנוכחות מקבלי התעודות מישובי מרחב הצפון, רכזי הנוער העובד והלומד ונציג המעסיקים, שמואל גולשטיין, ראש עיריית רעננה, בנימין וולטוביץ, מזכיר מועצת הפועלים, אברהם יקיא וכן מנחה הערב, יחיאל דהרי, המשמש כמזכיר מרחב הדרום. נציג האגף לאיגוד מקצועי, ישראל בן יהודה, ונציג „ידיעות אחרונות", משה שטייר, הגישו לנערים שי. את ברכת הסתדרות הנוער הלומד והעובד לאירוע הביא מזכ"ל התנועה, תגי מרום.

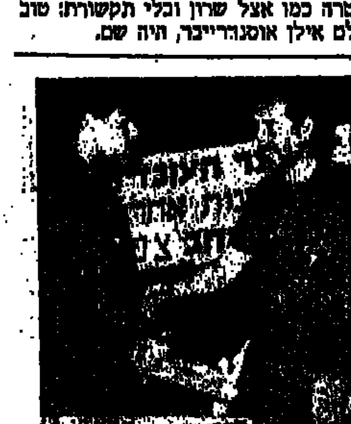

בתצלום: מזכ"ל התנועה, (מימין) מקבל בהערכה את מאיר ניסני שייצג את השרון.

כתבה וצילמה: חנה נדל

יד־הנפץ קשישא התגלח בתער

כאשר תהיה לנו טלוויזיה מסחרית אין ספק שבאחד מסרטוני הפרסומת הראשונים שישודרו בה יופיע ויקטור קיים, חייכן ואלגנטי, יתגלח למשעי ויכריז בעברית טובה, אם כי עם מיבטא אמריקני, שהוא אהב להתגלח במכונת־גילוח רמינגטון ולכן קנה את החברה. על משפט זה, או בעל משמעות דומה, הוא חוזר בכל סרטוני הפרסומת שהוא מופיע בהם, והוא מופיע כמעט בכל הפרסומות למוצרי רמינגטון שלו. הוא אומר את הטקסט בכל השפות. נהנה מהסידור. איש נאה, דומה במקצת לג'ורג' ספר (בבנצ'ק, צוות לעניין) סיפור של הצלחה.

זוכרים שאצל קרל מאי, יד־הנפץ, אולד שאטרהאנד, התגלח בתער וירה ברובה רמינגטון נכון, לפני כמאה שנה וזה היה רובה. משפחת רמינגטון היגרה מגרמניה לארה"ב ואב המשפחה, שהיה נפח, פיתח מכונת תפירה. אחר־כך פותחו מכונות־כתיבה, רובים ותחמושת ורק הרבה — הרבה יותר מאוחר גילו את מכונת־הגילוח. לפני כ־15 שנה התפצלה רמינגטון לשלוש חברות, אחת לנשק ולתחמושת, אחת למכונות־כתיבה ואחת למכונות־גילוח. לפני כ־9 שנים נרכשה חברת רמינגטון לייצור מכשירי גילוח על־ידי ויקטור קיים, שהגדיל את היקף פעילותה מ־20 מיליון דולר (מכירות, הכנסות?) למחזור מכירות של 400 מיליון.

זאת תעשייה אמריקנית, העומדת בגבורה על המבול מהמזרח־הרחוק, למרות שיש לחברה מפעלים גם מחוץ לארה"ב. ויקטור קיים־יהודי, אגב, אם כי אם אני מבליט עובדה זאת, אז השם KIAM נשמע כמו ב„עם ישראל חי וקיים") הוסיף לפתח מוצרים נילוויים, גילה את מכרה הזהב שבמותרות לנוסע, בנה רשת של חנויות, שיכלל את השיטה של „לא טוב — לא כסף" (במשך חודש אפשר להחזיר את המוצר, במצב תקין, כמובן, ולקבל את מלא המחיר בחזרה, במזומן) ואת הזמנות בדואר באמצעות קטלוגים מפוארים, וכמובן — עשה למוצריו פירסומת, כשהוא נהנה מכל רגע על המרקע. הוא גם כתב ספר על איך להצליח — תחרות לאייקוקה.

למוצרי רמינגטון לא היה בישראל מפיץ טוב, עד שחברת הלטיס (מבית־כור) נכנסה לתמונה ונטלה על עצמה את המשימה. טוב, אז אין טלוויזיה מסחרית ואיננו יכולים לצפות במר קיים, אבל יש כבר רשת תחנות־שירות ושיטת המכירה היא אמריקנית, „לא טוב — לא כסף", רק תביא תעודת אחריות ותוסמה ושהמוצר יהיה בסדר. לא כל המוצרים הגיעו לארץ, אבל העיקריים כן. מבחר גדול של מכונות־גילוח, בכל הגדלים וכל סוגי ההפעלה הזול בסוללות קטנות (ג.ו.V), דרך חיבור לחשמל, הטענה רגילה, הטענת־בזק והתאמה לכל סוגי הזרם. זה לגבר. המחירים בין 39 ל־221,5 ש"ח. לנשים ישנה ליידי ר, אחת קטנה ואחרת יותר משוכללת, עם „ראש ביקיני" לגילוח שיער המפשעה, 39 ו־68,5 ש"ח. יש גם פאן מתקפל לנסיעות וערכת תיספורת לקיצוץ שיער, יישור הזקן והשפם, סטנט שיחסוך הרבה כסף למשפחה ברוכת ילדים, אם תשכיל להשקיע 114 ש"ח וערכה עם מיכשור משודר נייר, ומכונת־גילוח לטכסטיל, המסירה רבלולים מקאריג, ומכונה לנקוי כתמים, משוד שנראה כמו מכונית צעצוע של מכבי־אש והיא תישלובת של שואב ומברשת.

באחד מסרטוניו מדגים ויקטור קיים, איך נכדתו שופכת משקה אדום על השטיח ומכשיר הפלא שואב את הנוזל, מבריש, מייבש, לא משאיר סימן. 184 ש"ח, עובד על בטריות ואינו קושר אותך לשקע החשמלי, חסר, בשלב זה, מגהץ לנוסע ומיישר קמטים לנוסע ומכונת גילוח קטנה להסרת שיער מהאוזניים ומהנחיריים, אבל הלטיס מייצרת „סטיק" למתגלחת מן אבן־גילוח רכה, המופעת מהעור עודפי לחץ ומאפשרת גילוח יעיל במכונה, ולכל אלה — אם זה חשוב לכם — יש אישור מהרבנות.

צב"ש

ויקטור קיים עם נכדתו מדגים איך משפרים ילדים

העולם הקסום של מכשירי כתיבה

ל„סטיק" קוראים בעברית „עט כדורי חד פעמי". מחירו, כחצי שקל וכושר הכתיבה, בממוצע, 2000 מטר. כושר הכתיבה של מילוי־ענק לעט פרקר הוא 8000 מטר והוא עולה כ־8 ש"ח, שלא לדבר על העט, שמחירו מ־10 ש"ח צפונה. קומץ עובדות זה מסביר מדוע מדי שנה נמכרים בישראל כ־10 מיליון סטיקים. זה, בערך, מספר העטים שאנשים מאבדים ושוכחים בכל מיני מקומות.

ברפטרון מייצרים מדי שנה 18־20 מיליון סטיקים, מחצית לתצרוכת מקומית והיתר ליצוא. את הסטיק המציא, לפני כ־40 שנה, הונגרי בשם בירו, אבל כבר מזמן הפטנט אינו תופס ולא מדברים על תמלוגים. בעצם, הוא הדין במרבית מוצרי כתיבה — עטים כדוריים, טושים, צבעים, עפרונות — רפטרון מפעל ירושלמי בבעלות שיתופית של קרביץ מייצר מיגוון עצום והוא מסוגל להרחיב אותו על ידי עיסקות יבוא לשם ליצוא. יש גם דבר כזה, כאשר הפירמה היא בעלת מוניטין.

קרביץ היא חברה בעלת מוניטין. מחנות קטנה למכשירי כתיבה, שהקים נתן קרביץ בשנת 1925 התפתח העסק לרשת, כלל ארצית, הגולשת על 30 חנויות בלעדיות, על שיווק לכ־500 חנויות, למוסדות ואירגונים (משרדי ממשלה, בנקים, מפעלים וגם לצה"ל, כשמוסד ממלכתי העוסק עם מדינה אפריקאית מסויימת, למשל, מתבקש לייעל את מערכת החינוך שלה, הוא פונה לקרביץ שידאג לכל הציוד, החל בגומיות ומחקים ועד לקלסרים, לוחות ומחשבים. וקרביץ מספק — מה שאין לו הוא מייבא ומעביר הלאה, פשוט.

החברה נשארה בידי המשפחה. עכשיו מנהל אותה ישראל ארז, חתנו היחיד של קרביץ וגם נועם גופר, הנשוי לבת של ארז בעניינים, דור שלישי. לאחרונה עברו משרדי הרשת לבניין חדיש ברחוב מרזק בדרום תל־אביב. 2000 ממ"ר שטח. יש מקום למחלקה סיטונאית, למחלקת אמנות (העוסקת בציוד גרפיקה ורישום), לחברת בת לנייר ומוצרי נייר ולחנות קמעונאית ענקית, המשמשת גם אולם תצוגה — עולם קסום וצבעוני של מכשירי כתיבה, שרטוט וגרפיקה. יש גם מחלקה לטכנולוגיה, עם הפנים לעתיד, כי בעוד דור לא ישתמש איש בסרגל ומחוגה, המחשב יתכנן ויצייר, המדפסת תדפיס, המהנדס או הטכנאי יצטרכו רק להכניס את הפרמטרים ול„לשחק" על המסך בתוויון או „עכבר". המחלקה הטכנית המיתנה תוכנה להוראת שרטוט ומקווה להפיצה בבתי הספר המקצועיים. לצד מחשבים וציוד הבלוח מפיצים כאן ציוד מדידה מתוחכם וציוד אופטי (משקפות), המובא מגרמניה.

ישראל ארז מספר בגאווה שקרביץ היה הראשון בארץ שיצר, באמצע שנות החמישים, משולשים מפלסטיק. עד אז עשו אותם רק מעץ, הוא בעד קידמה וחידושים אבל מאמין במסורת, אנשים עובדים בחברה שנים רבות ומתקדמים בה, מתחילים כשליחים וגדלים למנהלי חנויות. תמיד צריכים אותם, כי תוך 3 שנים מקווים להכפיל את מספר חנויות הרשת. עד אז, ללא ספק, ישתנו הדרישות בשוק, אבל גם אם הילדים יפסיקו לצייר בצבעי מגירה והעיתונאים לכתוב בסטיקים — ישארו אלפי פריטים בעולם הקסום של מכשירי כתיבה.

מכבי רמת־גן כבר הוליכה 30:53, אבל מכבי ת"א חוללה מהפך וניצחה 84:91

מרסר וטאונס חזרו למקום ה־2

הפועל תל־אביב הכניעה את הפועל חולון 68:84 בקרב־אדירים ★ סיום מלהיב של הסיבוב הראשון: מכבי חיפה – בית"ר תל־אביב 106:109 ★ הפועל חיפה – הפועל ירושלים 95:97 בהארכה ★ נצחון קל לגליל ברמלה – 70:96 ★ אליצור שלטה בדרבי בנתניה – 78:99

כדורסל

מאת ישראל פז

סיום מלהיב של הסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורסל היה אמש: מכבי רמת־גן הוליכה במחצית הראשונה 30:53, אבל מכבי ת"א לא הרימה ידיים, חוללה מהפך, ניצחה — 84:91, וסיימה את הסיבוב ללא הפסד.

קרב־אדירים היה באולם באוסישקין על המקום ה־2: הפועל ת"א, במשחק הגנה מצוין, ניצלה היטב את החטאות הפועל חולון וניצחה — 68:84.

שתי הקבוצות החיפניות היו מעורבות בקרבות ודרמטיים: הפועל חיפה נזקקה ברוממה להארכה כדי לגבור על הפועל ירושלים — 95:97 ומכבי חיפה גברה בעירד על בית"ר ת"א — 106:109.

רק קבוצות הפועל הגליל־העליון (70:96 ברמלה נגד אליצור נוה־דוד) ואליצור נתניה (78:99 בדרבי מול מכבי נתניה) זכו בנצחונות קלים.

משחקי הסיבוב השני יתחילו ב־9 בינואר 1988.

23 הפרש לא הספיקו

מכבי תל־אביב — מכבי רמת־גן (53:32)84:91

עשרים ושלוש נקודות הפרש שהוליכה אמש מכבי רמת־גן באולם בראשון לציון מול האלופה מכבי תל־אביב לא הספיקו לה כדי להוליך עד מנצחים. בסיום ירדו הרמת־גנים מנוצחים 91:84.

במחצית הראשונה הבהירו שחקני רמת־גן שמיקומם הגבוה בצמרת אינו מקרי העונה. ללא חששות מול היריב העדיף עלתה רמת גן ליתרון 1:10 כשארדיטי שעבר אף העונה ממכבי ת"א לרמת־גן קלע מכל מצב.

מאמן מכבי ת"א רלף קליין ניסה לחולל מהפך בהרכב קבוצתו כשהכניס את ה"נשק הסודי" מוטי דניאל במקום מיקי ברקוביץ אך חילוף זה לא הועיל. התל־אביביים קלעו סל שדה ראשון רק בדקה השביעית מידיו של קן בארלו. רמת־גן הוליכה כבר 6:16.

השחקן האחראי על ההפרש הרמת גני היה סטן מאיו שקלע 21 נקודות במחצית הראשונה כאשר אף שחקן תל־אביבי לא הצליח לעצור אותו.

במחצית השניה כאילו יצאו שחקני תל־אביב מלוע תותח. ארואסטי שולב בחמישיה. משך תשע דקות לחם ארואסטי והלהיב את חבריו. מיקי ברקוביץ החל לדייק, קווין מאגי וקן בארלו צימקו את את יתרון רמת־גן עד שקבעו שוויון ראשון — 60:60.

ארואסטי נאלץ לעזוב את המגרש ב־5 עבירות אבל את העבודה שלו הוא כבר עשה. מיקי העלה את תל־אביב ליתרון ראשון 60:63 מסל של שלוש נקודות (דקה 31) ולאחר דקה איבדו הרמת־גנים את מאיו ב־5 עבירות.

מכאן ואילך צמח היתרון עד הסיום. 62:70, 70:80, ו־84:91 בסיום.

במשחק הנוקשה נשרקו 58 עבירות, 29 לכל קבוצה.

שפטו שוב חוריק וצבי שגב, לעיני 1600 צופים, בהיכל הספורט בראשון לציון.

● קלעו למכבי תל אביב: מאגי 28, בארלו 27, ברקוביץ 19, דניאל 7, ג'מצ'י 6, לייון 2 וסימס 2.

● קלעו למכבי רמת גן: מאיו 25, בינג 17, ארדיטי 15, קילינג 13, נאגי 8 היכליס 6.

יוסף חכם

גורן: 8 סלי 3

אליצור נתניה — מכבי נתניה (35:48) 78:99

הפסד 11 ברציפות נחלה אמש מכבי נתניה בדרבי נגד יריבתה העירונית אליצור — 78:99.

מכבי נתניה ראויה למחמאות, אך באליצור שיחקו אמש שחקנים עדיפים וטובים יותר.

בפתיחת המשחק הוליכה אליצור בדקה ה־3 3:15 ובדקה ה־5 — 5:19. מכבי נתניה לא נשברה וצימקה ל־24:18 בדקה ה־10, ובמחצית — 35:43.

המפנה במשחק חל במחצית השניה. הכושר הגופני הלקוי של שחקני מכבי נתניה השפיע. חוה ויטמן שקלע במחצית הראשונה רק 6 נקודות הוסיף למאזנו עוד 20 בשניה. קארל נברסון שקלע רק 4 נקודות במחצית הראשונה התעורר והוסיף למאזנו עוד 13 בשניה. השלישי באליצור נתניה שהתעלה היה אור גורן שהיה הקלעי הבולט במשחק עם 31 נקודות (8 סלי 3).

מכבי נתניה לא מצאה תשובה למשחקה המהיר והמדויק של אליצור והפרש השיא במשחק נקבע בדקה ה־31, 52:73 ואותו הפרש נותר עד לסיום — 78:99.

בדקה ה־7 שבר פיל לוקהאת את אצבע ידו לאחר שהתנגש בויילי בראון.

שפטו מנשה הרמן ויצחק רמות, לעיני 500 צופים, באולם ישורון בנתניה.

● קלעו לאליצור נתניה: גורן 31, ויטמן 26, נברסון 17, מלוביק 8, קרמן 7, פייר 6, לוקהאת 2 וברכה 2.

קלעו למכבי נתניה: בראון 26, יוז 24, בלאט 14, קרטר 7, רוס 4 ושלכטר 3.

דוד מבר

סימפסון נכשל בהשגת הארכה

מכבי חיפה — בית"ר תל־אביב (51:63) 106:109

חמש שניות לסיום המשחק בעירד, בו אירחה בית"ר ת"א את מכבי חיפה, הוליכו בוגרייו של חיים בוכבינדר החיפני — 104:109. מרק סימפסון מבית"ר צימק בשתי קליעות עונשין — 106:109. מכבי חיפה איבדה את הכדור וסימפסון שקלע במהלך המשחק 37 נקודות התרומם לקליעה מטווח 3 הנקודות אך החטיא ובוכבינדר צהל עם נצחון בכורה רב חשיבות.

מכבי חיפה בזכות משחק מעולה של ג'ו ביניון ואריה רוזנברג הוליכה במרבית שלבי המשחק. בית"ר הוליכה בדקה ה־7 15:21, אך בדקה ה־17 היה יתרון מכבי חיפה בן 10 נקודות 46:56 ובמחצית — 51:63.

במחצית השניה הצליחה בית"ר ת"א, בזכות משחק מרשים של סימפסון ויעקובי, לצמק עד לנקודה — 66:65. אולם ביניון ורוזנברג בניהול מצויין של הרכז עדי גורדון, שאף קלע היטב, קבעו 74:81 והסיום המותח לא שינה את עובדת נצחון מכבי חיפה.

שפטו רמי פישר ונפתלי עוכריה, לעיני 500 צופים, בעירד.

● קלעו למכבי חיפה: ביניון 30, רוזנברג 29, גורדון 20, פלאורס 13, ברנע 9, שטיינהאואר 6 ואופיר 2.

● קלעו לבית"ר ת"א: סימפסון 37, יעקובי 23, מורן 17, הבארד 12, מוסקוביץ 8, סטיין 4, סלינס 3 וקולהאס 2.

אברהם ברוקס

קני אורנג' (מספר 5) עולה. לאוואן מרסר מחכה. כשאורנג' ירד, מרסר עלה וקלע שתיים מ־26 נקודותיו בנצחון הפועל תל־אביב אמש על הפועל חולון 68:84. (צילום: אריה קנפר)

טבלה לאומית

1.	מכבי ת"א	11	11	—	925-1079	22
2.	הפועל ת"א	11	8	3	898-1009	19
3.	הפועל חולון	11	8	3	901-964	19
4.	הגליל־העליון	11	7	4	903-983	18
5.	אליצור נתניה	11	7	4	941-971	18
6.	מכבי רמת־גן	11	7	4	984-957	18
7.	הפועל חיפה	11	5	6	893-899	16
8.	מכבי חיפה	11	5	6	1040-1028	16
9.	אליצור רמלה	11	4	7	1008-917	15
10.	הפועל ירושלים	11	2	9	998-950	13
11.	בית"ר ת"א	11	2	9	1036-974	13
12.	מכבי נתניה	11	—	11	1018-814	11

הנפלד קלע וגם שמר

הפועל גליל עליון — אליצור נוה־דוד רמלה (33:51) 70:96

כדורסלני הפועל גליל עליון לא נאלצו להתאמץ אמש יתר על המידה כדי לזכות בנצחון הדין על אליצור נוה דוד רמלה 70:96 לאחר 33:51 במחצית.

נצחונה של הגליל העליון לא הוטל בספק לאורך כל דקות המשחק. ברד ליף היה מצויין בעיקר במחצית השניה בה קלע 15 נקודות והציג משחק הגנה מעולה. חבריו של ליף ויין פרימן ומרטין טרי היו אף הם במיטבם. טרי במשחק הגנה מצויין (10 ריבאונדים) בתוספת התקפה יעילה (19 נקודות) הוכיח כי הוא רכש מעולה ויחד עם ויין פרימן היו מטריה אוירית מתחת לסלים. אך האיש של הגליל אמש שניצל שמירה חזקה על חבריו לקליעות מרויקות היה נדב הנפלד. גדולתו היתה כששיתק כמעט לחלוטין את פורסט מקנוי כוכב אליצור.

יכולת מעולה של הרמן ווכסטר (14 ריבאונדים, 34 נקודות) לא הספיקה לרמלה שסבלה מאחוזי קליעה גרועים של מקנוי וחווז.

שחקני גליל עליון פתחו את המשחק בצורה מצויינת בפתיחה 2:7, 9:19 ו־23:26. בהמשך הירפו מעט האורחים ואיפשרו לווכסטר ווויליאמס לצמק מעט לפני בריחה נוספת עד 33:51 במחצית.

בפתיחת המחצית השניה נראה היה שרמלה חוזרת למשחק. שחקניה קלעו 7 נקודות רצופות וצימקו עד כדי 11 נקודות אך זה היה למעלה מכוחם. ליף נכנס לפעולה וההפרש צמח ל־40:59, 42:63, 46:73, 70:92 ו־70:96 בסיום.

שפטו היטב דוד רגן ואברהם זגול, לעיני 1200 צופים, ברמלה.

● קלעו לגליל: הנפלד 22, ליף 22, מרטין 19, פרימן 15, פליישר 9, שני כהן 4, בדעטר 3 ומטלון 2.

● קלעו לרמלה: ווכסטר 34, ויליאמס 19, מקנוי 13 וחווז 4.

שלמה חזן

משנה מאמן לא משנה מזל

הפועל חיפה — הפועל ירושלים (46:47, 88:88) 95:97

דקות ארוכות של חרדה עברו אמש על כדורסלני הפועל חיפה ואוהדיהם עד שריקת הסיום שבישרה נצחון בהארכה 95:97 על הפועל ירושלים לאחר שוויון 88:88 בתום הזמן החוקי.

הפועל חיפה הוליכה לאורך כל המשחק ובדקה ה־33 רכשה יתרון מבטיח 65:78. האורחים לא ויתרו וצימקו ל־72:78. וכל עוד העלה ל־80:88 אך שמונה נקודות רצופות שקלעה ירושלים בשתי הדקות האחרונות בהם של מטות שלוש נקודות של עדי בנ'ארי שתי שניות מהסיום כפו שיויון 88:88 שהותיר את חיפה בהלם.

חיפה פתחה את ההארכה עם 5 נקודות רצופות — 90:95 אך שוב היה זה בנ'ארי שהישווה 95:95. 24 שניות מהסיום דייק החיפני דורון קסקי בשתי זריקות עונשין 95:97, כאשר נותרו 8 שניות לסיום בוצעה עבירה על הירושלמי ריקי בראון אך המאמן החדש־ישן שמחה דיגר הורה להוציא את הכדור מהצד. נסיונה של ירושלים להשוות מהשרה עלה בתוהו.

היה זה מאבק איתנים. רולנר יוסטון ודורון קסקי היו במיטבם בחיפה ואילו ריקי בראון בן ה־35 ועדי בן ארי בן ה־30 היטיבו לשחק בירושלים. בנ'ארי עם שלושה סלי שלוש נקודות היה הגורם הישיר לצמצום הפער במחצית הראשונה ולשיוויון בסיום. הפתעה נעימה היווה בדקות הסיום מנחם אטלס לעומת יכולת עלובה של קיט בנט וכריס האריסון.

קסקי פתח 0:5 לחיפה אך ירושלים הישוותה ל־5:5. חון העניק יתרון לאורחים 7:9 אך חיפה שבה להוליך 14:22. האורחים לא ויתרו ורכשו יתרון מחודש 39:30, 37:39 ו־41:45, אך הסיום היה של חיפה 45:47.

היתרון החיפני גדל ל־45:53, 59:71 ו־65:78. כאן החלו דקות הסיום המרתקות.

שפטו ראובן וירובניק (מצויין) וערן עמית (בינוני), לעיני 1700 צופים, בהיכל הספורט ברוממה.

● קלעו לחיפה: יוסטון 34, קסקי 29, וולס 14, שם־טוב 10, יוברס 8 וגורס 2.

● קלעו לירושלים: בראון 24, בנ'ארי 21, קנז 14, חון 14, אטלס 8, האריסון 6, בנט 4, מילר 2 וסלימי 2.

יוסף גלזר

המשחק המרכזי

סוד הנצחון: דיפנס, דיפנס

הפועל תל־אביב — הפועל חולון 68:84 (27:41)

מאת יצחק ויסהוף

משחק הגנה מעולה של הפועל תל־אביב במחצית הראשונה, הכריע את דו־קרב הצמרת בינה לבין הפועל חולון. בהפסקה ירדו חניכיו של משה ויקרנץ ביתרון בן 14 נקודות — 27:41 ובסיום צהלו לאוואן מרסר המצטיין וחבריו בנצחון — 68:84 שהבטיח להם את המקום השני בתום הסיבוב הראשון.

ההגנה המעולה של הפועל ת"א במחצית הראשונה היוותה כאמור את סיפור המשחק. הפועל חולון עם קלעים כג'ו דאוסון, ישראל אלימלך, שמואל זיסמן, דייוי בורמור וניב בוגין לא הצליחה לפצח את ההגנה המצויינת של ת"א.

חולון זרקה לסל במחצית הראשונה 32 כדורים מהשדה ודייקה ב־10 קליעות בלבד. עובדה סייעה לטאונס (15 נקודות), מרסר (12) ודלזל (12) להוליך ביתרון 14 נקודות במחצית.

במחצית השניה התעוררה הפועל חולון בזכות משחק מצויין של שמואל זיסמן. זיסמן שקלע במחצית הראשונה רק חמש נקודות קלע בשניה, עד יציאתו (35) בעוון חמש עבירות, 15 נקודות.

הפועל חולון ששיתפה את שחקנה ג'יימס טרי רק ב־60 שניות משחק (פצוע) הטילה למערכה את דייוי בורמור שאיכזב במחצית הראשונה כשלא קלע אף נקודה ובשניה קלע 10. בורמור, זיסמן וקני אורנאג' הצליחו לצמק במחצית השניה עד 7 נקודות הפרש לטובתם — 47:54 (28) 51:58 (30) אך נכנעו ליכולת שיא של לאוואן מרסר המצויין שקלע 26 נקודות וקלט 14 ריבאונדים. חברו לינטון טאונס קלע 27 נקודות, ושיתק כמעט לחלוטין של ג'ו דאוסון החולוני שהסתפק רק ב־11 נקודות.

בריבאונד היה יתרון הפועל ת"א מכריע. 39 לעומת 23. לאוואן מרסר עם 14, איימוס עם 10 ודלזל 6 היו הבולטים מהפועל ת"א. בחולון היה זה קני אורנאג' שהתעלה מעל חבריו עם 14 כדורים חוזרים.

הפועל ת"א הוליכה בכל דקות המשחק. בדקה ה־31 15:15 ובדקה ה־41 20:18. כאן החליף רותם ארליך את עמוס פרישמן והפער צומק ל־14 בלבד בהפסקה.

במחצית השניה כשנדמה היה שחולון חוזרת לתמונה הוצא זיסמן בחמש עבירות. קודם ליציאתו של זיסמן עזב את המגרש מאותה סיבה עמוס פרישמן (33) וחיים ולטיקמן ניהל את משחק חבריו.

הפועל ת"א ניצלה להיטות חולונית לקלוע סלים מרחוק בסיום והגדילה את הפער ל־16 והבטיחה יתרון בסיום — 68:84.

שפטו ברוך זליגר ואסא קמינר, לעיני 1600 צופים, באולם אוסישקין.

● קלעו להפועל ת"א: טאונס 27, (12־18, סל אחר של 3, 2־2), מרסר 26 (13־21), דלזל 19 (5־7, 9־10), ולוטיקמן 8, פרישמן 2 ואיימוס 2.

● קלעו להפועל חולון: זיסמן 20 (7־13, 3 סלי 3, 3־6), אורנאג' 17 (7־13, 3־6), דאוסון 11 (4־14, 3־4), בורמור 10 (5־14, 3־14) ובוגין 10 (4־13, 2 סלי 3).

מלך הסלים

1.	סמפסון (בית"ר ת"א)	356
2.	דאוסון (הפועל חולון)	289
3.	יוסטון (הפועל חיפה)	283
4.	ליף (הגליל־העליון)	267
5.	טאונס (הפועל ת"א)	266
6.	ביניון (מכבי חיפה)	258

מלך 3 הנקודות

1.	סימפסון (בית"ר ת"א)	50
2.	גורן (אליצור נתניה)	46
3.	א. רוזנברג (מכבי חיפה)	41
4.	שם־טוב (הפועל חיפה)	31
5.	קנז (הפועל ירושלים)	21
6.	יעקובי (בית"ר ת"א)	20

חמישיית המחזור

● נדב הנפלד (הפועל הג. העליון).
● דורון קסקי (הפועל חיפה).
● קווין מאגי (מכבי ת"א).
● לאוואן מרסר (הפועל ת"א).
● ג'ו ביניון (מכבי חיפה).

במחזור הבא

● 9 בינואר 1988: מכבי רמת־גן — הפועל הגליל־העליון.
● 10 בינואר 1988: הפועל ת"א — מכבי חיפה, אליצור נתניה — בית"ר ת"א.
● 11 בינואר 1988: מכבי נתניה — הפועל ירושלים, הפועל חיפה — מכבי ת"א, אליצור נוה־דוד רמלה — הפועל חולון.

גיבוי ואמון מלא במיחיץ'

מאת ראובן חנניה

המאמן הלאומי מיליאנקו מיחיץ' זכה אתמול באמון מלא של חברי מזכירות ההתאחדות לכדורגל והוועדה המקצועית. ההתאחדות לכדורגל דנה אתמול במשך שלוש שעות וחצי על מצבה של הנבחרת הלאומית של ישראל שבשלושת משחקי המבחן האחרונים גילתה יכולת חלשה מאוד.

המאמן מיחיץ' הגיע לישיבה זו עם דו"ח מקצועי ומפורט לגבי התקופה של החודש האחרון ולגבי תוכניותיו בעתיד הקרוב אולם לפני כן סקר במשך שעה ארוכה את בעיות הכדורגל הישראלי.

מיחיץ' סיפר כי לדעתו השחקן הישראלי לוקה בכושר גופני ובהעדר כח פיזי. לדעת המאמן שחקני הנבחרת הלאומית היו צריכים להיות עתה בשיא כושרם הגופני ויכולתם המקצועית. אולם לא כך פני הדברים בשטח. המאמן אמר שאינו זקוק לעוזר או יועץ ולא למאמן כושר גופני. מיחיץ' הוסיף כי גם פסיכולוג לא נחוץ עתה לשחקני נבחרת ישראל. לדעתו עיקר הבעייה היא המוטיבציה של השחקנים. מיחיץ' חושב כי עשה את המקסימום להחדרת המוטיבציה אולם לדבריו נושא המוטיבציה הוא אינדיבידואלי ואין לראות אותו כקבוצתי, קרי: הנבחרת הלאומית.

בשלב ראשון שינה מיחיץ' מתוכניתו וככר היום תקיים הנבחרת שני אימונים: אחד בבוקר ואחר בצהרים. מחר תקיים הנבחרת גם כן שני אימונים.

בשבוע הבא באותה מתכונת תקיים הנבחרת ארבעה אימונים בשני ימים (שלישי ורביעי) אימוני בוקר וצהרים.

בעוד שבועיים וגם שבוע לאחר מכן תקיים הנבחרת חמישה אימונים וביחד בשלושה שבועות 14 אימונים. כל זאת כאמור על פי הצעתו של מיחיץ' וזאת כמסקנה עיקרית בעקבות הכשלונות האחרונים.

חברי מזכירות רבים ביקשו להגיב בנושא הנבחרת הלאומית. רובם תמכו במאמן הלאומי וחיזקו את ידיו בהמשך עבודתו כך שלמעשה מיחיץ' יהנה מגיבוי מעתה ועד לאחר המשחקים הקדם אולימפיים שיחלו בעוד שלושה חודשים.

לאלי מילר מהפועל תל־אביב היתה דיעה שונה. הוא התייחס לאי־ביצוע מסקנות דו"ח האוקיאני מלפני שנה וחצי. הוא שאל מדוע לא מונה איש מקצוע או סמכות מקצועית מלבד מאמן לאומי כפי שהיה מסוכם בדו"ח. כמו כן המליץ בהתאם לדו"ח להצמיד לנבחרת פסיכולוג. אולם, כאמור, רוב החברים תמכו במיחיץ'.

ומיחיץ' מתכוון להזיז מחזור ולשנות ביתיות

מאת ראובן חנניה

בעקבות מצבה של הנבחרת הלאומית של ישראל בכדורגל ביקש המאמן הלאומי מליאנקו מיחיץ' להזיז את כל מחזורי הליגה הלאומית בכדורגל שבת אחת קדימה החל מה־9 בינואר. כך שבשבת של ה־9 בפברואר יהיו שחקני הנבחרת הלאומית של ישראל פנויים להמשך ההכנות לנבחרת הלאומית למשחקים הקדם אולימפיים.

מחזור גביע טוטו, שאמור היה להתקיים ב־2 בינואר ירדה ובמקומו יתקיימו משחקי הליגה הלאומית שהיו אמורים להתקיים שבוע לאחר מכן.

בשבת זו (2 בינואר) תיתכן בעיה מכיוון שגמר משחקי טורניר הנוער והנערים מתקיימים באיצטדיון רמת גן שהוא מגרש הביתי של מכבי ת"א שתארח במחזור זה את הפועל "צפרירים" חולון וביתר ת"א שתשחק מול מכבי פ"ת.

אתמול נמסר כי בהתאחדות לכדורגל ינסו לשכנע את שתי הקבוצות הביתיות לארח משחקים אלה במגרשים אחרים.

משקולות

שלושה שיאי עולם במשקולות

מרים המשקולות התורכי נאים סולימאנוגלו, פליט מבולגריה, קבע באנטליה, תורכיה, שלושה שיאי עולם במשקל עד 60 ק"ג.

הוא הניף 150 ק"ג ושיפר ב־2 ק"ג את שיאו הקודם. אחר־כך, דחק 188.5 ק"ג ושיפר בחצי ק"ג את שיאו הקודם ובסה"כ הרים בשני הסיגנונות 338.5 ק"ג.

עד כה הצליח מרים משקולות זה לקבוע 25 שיאי עולם בקריירה העשירה שלו וקודם לכן זה היה במולדתו בולגריה.

ז'אנו השיג שיוויון להפועל ת"א מול לברקוזן — 1:1

כדורגל

מאת אורי שטינבך

הפועל תל־אביב וקבוצת באייר לברקוזן מהליגה המערב גרמנית הראשונה סיימו אמש את מפגש הידידות בינהן בתוצאת תיקו 1:1.

האורחים שניצלו את פגרת הליגה בארצם ובאו להתאמן ולשהות בישראל "החמה" אכן התייחסו למשחק כאל משחק אימון.

יכולת גבוהה לא ראינו בבלומפילד משחקני לברקוזן אף כי במחצית הראשונה הם שלטו.

במחצית זו הגיעו האורחים להזדמנויות כיבוש שרק אחת מהן נוצלה.

דקה 20: בונקול ניתר לכדור גובה ברחבת תל־אביב ונגח חלש. אלטר נראה קולט את הכדור אך זה חמק מתחת ידיו המזנקות. ריקייזר עט על המציאה ודחק את הכדור לרשת — 0:1.

הפועל תל־אביב שחוזקה בשלושת הכהנים של בית"ר ת"א (נסים, ירון ויעקב) יכלה לאזן את התוצאה דקתיים למחצית אך משה סיני החמיץ בעיטת 11 כששלח את הכדור למשקוף.

במחצית השניה, תחת מטר גשם סוחף ובהשפעת החילופים הרבים בשתי הקבוצות, החלו שחקני תל־אביב ליזום התקפות ואף השיגו שיוויון משער של מוריס ז'אנו (דקה 80).

שפט צבי שריד לעיני 200 צופים באיצטדיון בלומפילד ביפו.

● הפועל ת"א: אלטר, עמר (שוקרון), יעקב כהן, סגל, הרשליקוביץ, אלי כהן (מוסה), הרמה, נסים כהן, סיני (ז'אנו), ירון כהן, לינהרט (רוביו).

● באייר לברקוזן: דריהר, ונטר, זקלר, הרסטיר (אלויס רינהרדר), קונט רינהרד (גייר), הינטרברגר, שרייהר, גוטץ, דיקייזר, בונקול, ריג.

נסים כהן

הפועל ת"א הביסה את גבעת־חיים (ללא גורן) 45:77

מאת יוסף חכם

משחקי הסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורסל לנשים הסתיימו אמש. האלופה, קבוצת אליצור תל־אביב, הוכתרה כאלופת־החורף, כשצבירה את מלוא הנקודות.

שתי הפתעות היו אמש. בתל אביב הביסה הפועל תל־אביב את הפועל גבעת־חיים — 45:77, ובראשל"צ הכניעה קבוצת אליצור המקומית את הפועל גלבוע — 63:64.

● באולם אוסישקין בתל־אביב דיווח כתבנו יצחק ויסהוף שנצחונה של הפועל תל־אביב על הפועל גבעת־חיים — 45:77 (22:33) נבע בעיקר מהיעדרה של אלומה גורן, כוכבת גבעת־חיים, הנמצאת בטירונות. הירבו לקלוע להפועל ת"א: קצ'ופולסקי 20 ותמי גת 16. לגבעת חיים: רונית דיימנט 23.

● אליצור תל־אביב גברה על בני־יהודה ת"א — 66:87 (32:43). הירבו לקלוע לאליצור ת"א: ורייגור 37, גרוסמן 18 ודון 14. לבני־יהודה: מזרחי 25 וינובר 11. שפטו: ברקן ושטינברג.

● באולם ביה"ס ישורון בפ"ת ניצחה מכבי ת"א את אליצור פ"ת — 61:77 (33:46). הירבו לקלוע למכבי ת"א: גיוסטר 22 ויניצקי 17. לאליצור פ"ת: וולך 18 ורוזנקוף 16. שפטו: וילדרמן והימלשטיין.

● בראשון־לציון הפתיעה קבוצת אליצור המקומית את הפועל גלבוע — 63:64 (28:33). הירבו לקלוע לאליצור ראשל"צ: גודון 14 ופרחיה 14.

● מכבי קרית־מוצקין גברה במשחק־חוץ בקיראון על אליצור קרית־אונו — 56:60 (27:25). הירבו לקלוע למוצקין: יערי 16 וברגמן 16. לאליצור קרית־אונו: גורן 16 ומייק 14.

● באולם ברוממה ניצחה הפועל חיפה את הפועל ירושלים — 48:69 (16:37). כתבנו יוסף גלזר דיווח שבשורות המנצחות בלטו: מוסקוביץ 37 ודינרמן 20, ואילו בשורות הפועל ירושלים הירבתה לקלוע: בך־מיור 12. שפטו: רוזנטל ואורן.

הטבלה הלאומית
(בתום הסיבוב ה־1)

1.	אליצור ת"א	567-915	22
2.	מכבי ת"א	652-792	20
3.	גבעת חיים	684-752	19
4.	מכבי מוצקין	650-644	18
5.	הפועל ת"א	604-716	18
6.	הפועל חיפה	677-675	17
7.	הפועל גלבוע	663-679	17
8.	בני יהודה	699-790	15
9.	הפועל י־ם	802-586	14
10.	אליצור ק"א	804-733	13
11.	אלי ראשל"צ	843-572	13
12.	אליצור פ"ת	762-525	12

הסגל מתכנס לקראת צרפת

מאת יצחק ויסהוף

נבחרת ישראל בכדורסל תתכנס מחר בשעה 13.00 במלון רמת אביב לשיחת הכנה עם המאמן הלאומי משה ויקרנץ לקראת טורניר חג המולד שיערך בפאריס ב־26 וב־27 בחודש.

אחר־הצהריים יפגשו 12 השחקנים שוב, הפעם עם בגדי ספורט, ויקיימו אימון ראשון באולם הפועל ת"א.

הנבחרת תחדש את פעילותה מאז הכשלון שהיה בפלבן, בבולגריה, שם לא הצליחה להתברג בבית א' של אירופה.

12 השחקנים שהוזמנו: דורון ג'מצ'י, מוטי דניאל, איציק כהן, לאוואן מרסר, הווארד לאסוף, עמוס פרישמן, נדב הנפלד, עופר פליישר, ארי רוזנברג, עדי גורדון, תומר שטיינהאואר ואסף ברנע.

בטורניר חג המולד בפאריס ישתתפו בנוסף לישראל גם צרפת המארחת, יוגוסלביה ואוסטרליה.

אורטז התחזקה באמריקני מהאנ.בי.איי

קבוצת הכדורסל הצרפתית אורטז רכשה אתמול את הכדורסלן האמריקני בראיין ראוסון בן ה־22 המתנשא לגובה 2.08 מטר מקבוצת אינדיאנה פייסרס המשחקת בליגת האנ.בי.איי.

ראוסון שיחק העונה בשורותיה רק ב־4 משחקים וקודם לכן כיכב בשורות מיכללת צפון קרולינה.

נצחון ללימוז' בגביע המחזיקות

בגביע אירופה למחזיקות גביע ניצחה לימוז' מצרפת את איי.מ.ט. בלגרד 103:114.

בגביע קוראץ' גברה ראסינג פאריס על מנצ'סטר יונייטד 88:97.

הכוכב האדום בלגרד ניצחה את אסטודייאנטס מדריד 98:115 כשאיליצ' קלע 143 נקודות למנצחת. וילרבאן מצרפת גברה פא.או.ק סלוניקי 99:109.

מצרים — חוף השנהב 66:71

נבחרת הכדורסל של מצרים ניצחה ביום הרביעי של אליפות אפריקה בתוניס את חוף השנהב 66:71.

אנגולה גברה על תוניסיה 60:69 ואילו הרפובליקה המרכז אפריקנית ניצחה במפתיע את סנגל 57:71.

שחיה

שיא עולמי

השחיינית האמריקנית בת ה־16 ג'אני אוואנס קבעה שיא עולמי ב־400 מטר סיגנון חופשי.

באליפות ארה"ב המתקיימת באורלנדו, פלורידה, עברה האמריקנית הצעירה את המרחק ב־40:05.45 דקות.

זה שיפור של 83 מאיות השניה מהשיא הקודם שנקבע ב־1978 ע"י האוסטרלית גרייסי וויקהאם.

יו"ר התאחדות עיראק תוקף את כוויית

אל־באאטו אל־רייאדי, בנו של נשיא עיראק סאדם חוסיין המשמש כיו"ר התאחדות הכדורגל בעיראק, תקף מעל העיתונות העיראקית את שלטונות כוויית על ששוטריה היכו 3 כדורגלנים עיראקים, את מאמנם וצלמי הטלוויזיה העיראקית בתום משחק הכדורגל שהיה בכוויית בו ניצחה כוויית את עיראק 1:2.

המשחק היה במסגרת הטורניר הקדם אולימפי, ובמהלכו התכחשו הכדורגלנים לאחר שהמשחק היה חריף ונוקשה והשופט נאלץ לשרוק לעבירות רבות.

במשחק נוסף שהיה באותה המסגרת סיימו בתיקו 1:1 נבחרות סעודיה וקאטאר.

צרפתי שרכש את קאבאנאס נאלץ להתחפש ולהימלט מקולומביה

פראנסואה איוונק, נשיא המועדון הצרפתי ברסט מהליגה הראשונה בצרפת, אמר כי התחפש כדי להתחמק מהגשת כתב־אישום פלילי נגדו בקולומביה לשם נסע כדי לרכוש את החלוץ הפאראגוואי הידוע, רוברט קאבאנאס.

איוונק התקבל בשובו ע"י אוהדים מריעים כאשר בישר להם שרכש את קאבאנאס ב־750 אלף דולאר. הוא מסר לכתב "רויטר": "עיתון מקומי בעיר קאלי שבקולומביה פירסם מספר פעמים את תצלומי בהיותי שם. היתה סכנה שיזהו אותי. לכן התחפשתי כדי לצאת".

הצרפתי הגיע לקולומביה ב־2 בנובמבר, כדי לחתום את העברת קאבאנאס מקבוצת אמריקה־קאלי. אולם העניינים הסתבכו כאשר נשיא קבוצת קאלי, חואן חוסה בלגי, אמר כי חתימתו על חוזה של 850 אלף דולאר זויפה. שופט אסר על איוונק לעזוב את המדינה, עד לחקירת התלונה נגדו.

"השופט רצה להחזיק בו כבן־ערובה. היה זה ניצול לרעה של סמכויות" — אמר איוונק לאחר שובו הדרמטי לברסט.

יו"ר המועדון הצרפתי סירב לגלות איך הצליח לחמוק מהשלטונות ולהגיע לוונצואלה, משם טס יחד עם קאבאנאס ומתורגמן לצפון־ספרד. (רויטר, עתים)

אלוף בפעם ה־13 ברציפות

מאת אברהם תשובה

אהרון שאטל, חבר מרכז הספורט לנכים אילן ברמת־גן, הוכתר השבוע כאלוף ישראל בטניס שולחן לנכים בפעם ה־13 ברציפות.

שאטל שמר על תוארו הנדיר והמכובד לאחר מאבק מרתק בשלב הגמר של האליפות שהתחלה השבוע במרכז הספורט של אילן בר"ג.

במשחק זה נאלץ שאטל למתוק יתרון של יריבו יצחק גולן שהינו חבר בית הלוחם באפקה ולנצח בזכות יכולת טובה יותר בדקות הסיום 19:21, 20:22.

כ־250 טניסאים חברי אילן ובני צה"ל נוטלים חלק באליפות שנערכת גם בישיבה על כסא גלגלים (גם במצב עמידה).

תוצאות וזוכים נוספים ביום התחרות הראשון: בית ג' מקום ראשון יורם סולכדרייך שגבר בגמר על גבי יוסף 1:2.

בית ג' מקום ראשון עופר לורוביץ שגבר בגמר על אייל בכר 0:2.

בית ד' מקום ראשון אידיס הסכל מחיפה שגברה בגמר על סיגל זוהר 1:2.

המשך התחרויות הערב בבית הלוחם.

אליצור נתניה נקנסה ב־1000 שקל

קבוצת אליצור נתניה נקנסה בוועדת המשמעת של איגוד הכדורסל ב־1000 שקל בגלל אי הפרדה בין הצופים באולמם למגרש.

ועדת המשמעת קבעה כי במידה שלא יוסדר בעתיד נושא הגידור סביב המגרש תוזמן הקבוצה שוב לועדת המשמעת.

בעקבות עיסקת־העשור באנ.בי.איי. בין יוסטון וסן־פרנציסקו

רכישת סמפסון — מבט מפוכח

מאת שלמה גלזר

ראלף סמפסון לגולדן־סטייט, תמורת ג.ו.בי. קרול ואריק (סליפי) פלויד ליוסטון. ללא ספק עיסקת העשור בכדורסל האמריקני ואחת הגדולות בהיסטוריה. כ־20 מליון דולר לטווח של חמש ושבע שנים מעורבים בעיסקה זו.

את "הדיל" הענק הזה צריך לבחון מכמה היבטים. ראשית, השיטה בה מתנהל הספורט האמריקני, שבזכותה הוא הספורט האיכותי בעולם. בארה"ב מאמינים כי ספורט זה "ביזנס" ובתור שכזה ה"ביזנס" לפני ה"פלז'ר" (עסקים לפני הנאה), לכן כאשר העסקים קודמים לכל אין מקום לסנטימנטים.

השאלה המסקרנת מכל היא מי הרוויח ומי הפסיד. ראשית, הרוויחו האנ.בי.איי. והכדורסל בכלל. הם הרוויחו כותרות בעתונים ובתקשורת וליגה איכותית יותר. וזה מתורגם להרבה כסף.

בארה"ב לא מאמינים בשחקנים לא מרוצים במיוחד, כאשר מדובר הוא 15 מיליון דולר לשבע עונות.

חוסר תיאום

אין זה סוד כי ראלף סמפסון לא היה מאושר ביוסטון. סמפסון (2.24), מי שאמור להיות הציר של העשור, ומי שהיה שחקן־השנה הטירון המצטיין של האנ.בי.איי בעונת 4־1983 והשחקן המצטיין של משחקי האול־סטאר ב־1986, לא הצדיק את הציפיות, הסיבה לכך היא חוסר התיאום עם ה"מגדל" השני ביוסטון אקים אלגואן. יחד עם אלגואן נאלץ סמפסון לשחק את תפקיד ה"פאוורפורוורד", הרחק מהסל, ועם הפנים אל הסל. כתוצאה מכך ירדה מאוד האפקטיביות שלו גם המאמן הקשוח, ביל פיטץ', לא היה לרוחו. התוצאה: ארבע שנים ביוסטון, מהן שלוש יחד עם אלגואן, בלי אליפות, (שם קראו את המפה).

לא רק ביוסטון קראו את המפה. במהלך הקיץ, בו התנהל מאבק בין יוסטון וסמפסון על פרטי החוזה החדש, "עפו" לכוון יוסטון הצעות לרוב, מלוס־אנג'לס לייקרס, שעבורה כאילו נולד סמפסון, הציעה בתמורה את וורתי ואת מייקל קופר או סקוט; דאלאס הציעה את מארק אגווירה; שיקאגו הלכה חזק על סמפסון, וכנ"ל פורטלנד.

יוסטון המתינה להזדמנות ועשתה בסופו־של־דבר את העיסקה הטובה ביותר מבחינתה, שני האול־סטאר של סן־פרנציסקו. האחד סליפי פלויד, מטובי הרכזים בליגה, הקולע כ־20 נקודות למשחק, מוסר נפלא (11 אסיסטים בממוצע) וחוטף כדורים כחסר. מעלה נוספת — גילו הצעיר. פלויד, שנבחר במספר 13 ב"דראפט" ע"י ניו־ג'רסי ועבר לסן־פרנציסקו, תמורת מייקל ריי ריצ'ארדסון, הוא קנייה נהדרת.

השחקן השני הוא ג.ו.בי. קרול (2.13), כשרון נדיר, אבל בעל מוסר עבודה ירוד. בשנת 1980 היה קרול מעורב באחת מהסחרורים של רד אורבך, האגדי מהסלטיקס. הוא הלך לסן־פרנציסקו תמורת ה"סנטר" רוברט פאריש, וה"דראפט" קווין מקהייל. אחר־כך החלו סיכסוכים על משכורות ונוצרו בעיות שונות. שנה באיטליה, וחזרה לסן־פרנציסקו עם חוזה של 6 מיליון דולר לחמש שנים.

רווח לטווח קצר

אם שואלים מי הרוויח יותר, יוסטון או סן־פרנציסקו, התשובה היא שיוסטון אבל רק לטווח הקצר. הכסף הוא המשמעותי כרגע. יוסטון העבירה שני שחקנים, עם שכר שנתי של 2.3 מיליון דולר (סמפסון — 1.1 מיליון דולר וסטיב האריס — 200 אלף דולר) וקיבלה את קרול, עם 1.2 מיליון דולר, ופלויד עם 500 אלף דולר לעונה. סך־הכל — 1.7 מיליון דולר. רווח נאה של 400 אלף דולר לעונה. שנית, ואולי חשוב יותר, היא זכתה בשני כוכבי־על בליגה תמורת סופר־סטאר לא מרוצה.

עיסקה מצויינת זאת מעמידה את יוסטון בעמדת זכייה לתואר האליפות. אין ספק, הקבוצה תדבר השנה חזק.

בגולדן־סטייט מסן־פרנציסקו העניין מורכב קצת יותר, אבל אל יופתע איש אם בטווח הארוך (בעוד שתי עונות), יסתבר שהיא הזוכה האמיתית.

בסן־פרנציסקו חל העונה מהפך ניהולי שקט. דון נלסון, מי שאימן בעשר השנים האחרונות את מילווקי, עבר מערכה, קנה חלק ממניות הקבוצה והשנה מכהן שם כמנהל כללי. נלסון נחשב למאמן הטוב בליגה וזאת מהלכה של סן־פרנציסקו ניתן לראות בהתאם לכך.

סמפסון הוא ללא ספק הפוטנציאל הגדול באנ.בי.איי. אני מהמר עליו כי תחת ידו של נלסון וללא אלגואן, ייהפך תוך תקופה לא ארוכה ל"סנטר" הדומיננטי של הליגה, מאז ימי צ'מברליין, וקארים עבדול ג'אבאר האגדתיים. עם גובה של 2.24 מטר, מהירות ויד רכה יש לו את כל ה"נתונים" לכך. ואם, אכן, כל זה יקרה, מה שנותר הוא לבנות סביבו קבוצה טובה. וסמכו על נלסון שהוא היודע לעשות זאת בסן־פרנציסקו.

סמפסון בפעולה

ניתוח נדיר: תותב במקום כתף מרוסקת

רופאים מהמחלקות האורטופדיות של בתי החולים צפת ו„פוריה", ביצעו במשותף ניתוח נדיר, שבמהלכו החליפו כתף לאשה בת 70, תושבת קרית-שמונה.

הרופאים חיברו במקום הכתף המרוסקת תותב איזואליסטי. הם שיחזרו גם את הרצועות המחזיקות את הכתף, דבר שיאפשר לאשה להפעיל את ידה עם מיגבלה קלה ביותר, שכמעט ולא תורגש לאחר שתעבור תהליך שיקום הדרגתי, שיחל לאחר שתתאושש מהניתוח.

כתב עת"ים בצפון, שלמה חרד, מוסר, כי הניתוח הנדיר מוכר בשמו הרפואי „ארטרופלסטיקה" ומעטים הם הרופאים שזוכים לבצע אותו בתקופת עבודתם, שכן פרט לכתף המרוסק על החולה לעמוד בעוד כמה תנאים, שהעיקרי שבהם, שהוא אינו חולה בכל מחלה אחרת. עקב הייחודיות של הניתוח, הוא בוצע במשותף ע"י רופאים משני בתי החולים בצפון והוא עבר בהצלחה מלאה. (עתי"ם)

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון
תיק בנין 4732/206
הודעה על פי סעיף 140(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 24 בגוש 6755 רח' גבעת התחמושת מס' 39 חולון, הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה ב-2% משטח המגורים (10.19 מ"ר) בכל הקומות. ב. קו בנין 10% בקוי בנין צדדיים. ג. מעלית 5% עבור המעלית. ד. תוספת קומות 2.5% עבור קומה נוספת חמישית.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ר'. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון רחוב ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
עיר ח. שרון
ראש העיר ויו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — חולון

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי, קריות
נמסרה בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבנייה קריות הוגשה בקשה להקמת מבנה בן 2 קומות ויציאה לגג ברח' כלניות 4, קרית ביאליק, גוש 10445, חלקות 183, 184.
מהות הסטיה:
חריגה בגובה מבנה היציאה לגג.
כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית שד' ויצמן 5, קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
ע. לוי — יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה, קריות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב–יפו בקשה ליתן אשור להקלה ולתוספת אחוזי בניה 6% + פרגולה ברחוב רומנו מס' 16 גוש 6792 חלקה 9.
תיק בנין 1/808-016
בקשה מס' 87116
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב–יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל-אביב–יפו

מרחב תכנון מקומי שדרות
הוועדה המקומית
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה: בקשה למתן הקלה
בהתאם לסעיפים 146-150 לחוק הנ"ל, ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה המקומית שדרות בקשה למתן הקלה בגוש 1899, חלקה 511, על-ידי מר שורי אהרון, כך שאחוזי הבנייה יגיעו ל-46%, כאשר מותר 40%.
כל המעוניין יוכל לעיין בתכנית הבנייה, ללא תשלום, במשרדי הוועדה המקומית שדרות, במח' ההנדסה, במשך שעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתון.
עמיר פרץ — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובנייה, שדרות

הועדות המקומיות לתכנון ולבניה
„שרונים/צפון השרון"
רח' שטמפפר 5 — נתניה טל: 053-336573 ת.ד. 2171
חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
א. הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מפורטת.
נמסרת בזה הודעה לציבור בהתאם להוראות סעיף 89 לחוק האמור, כי בועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „שרונים/צפון השרון" הופקדו שינויי התכניות הבאות ביחד עם התשריטים המצורפים אליהם:
1. שינוי תכנית מפורטת מס' צש/8-21/8 ביחד עם התשריט המצורף אליה, עיקרי הוראות השינוי: שינוי יעוד מאזור תעשיה חקלאי לאזור תעשיה זעירה למפעל אלקטרוניקה — עין ורד.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7891 חלקות 48, 63, 74 עין ורד.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
ב. הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית.
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הצ/1-1/59".
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7795 חלקות 166-168 אבן יהודה.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת יחידות דיור צמודות בהתאם לבינוי המופיע בתשריט.
ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2977 התשמ"ד עמ' 426 ובעיתון בוקר הצופה מתאריך 2.11.86 ובעיתון ערב חדשות מתאריך 2.11.86 בשפה העברית ובעיתון בוקר על המשמר מתאריך 2.11.86 בשפה העברית.
שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

בתוכניות מיוחדות ללקויי שמיעה 09.00 עד כאן – חדשות קול ישראל. 09.05 שעת כושר. 09.15 תיאטרון אגדות עם – הנסיכה וגנן הקתרוס. 09.40 הרפתקאות בגן חיות – פרק 10 – הצ'יטה האחרונה. 10.10 תנוכאן – רפי טלטקסט לתג כולל חידות נושאות פרסים. 10.15 המאורה של סטינ' פרק 4. 10.45 ניתוח הדרים – קבוצת ילדים מבקרת בפרדס. 11.05 מה קרה לביל ברונסקיל – תולדות הג'ז הבריטי ב-40 השנה האחרונות דרך גנן החצוצרה ביל ברונסקיל ולהקתו. 11.55 טבעם של דברים – המוח השמאלי והמוח הימני – מבנה המוח, התפקידים השונים של המוח השמאלי והמוח הימני, הגורמים לפעילויות מכניות ולפעילויות רוחניות. התפתחות המחשבה, האינטואיציה והספר. 14.00 עד כאן – חדשות קול ישראל. 14.05 סרט טלנוע העיירה שלנו – סרט המבוסס על סיפור של ת'ורנטון ויילדר. החיים כפי שהם פרושים במשך כמה עשרות שנים, בעיירה קטנה באוה"ב. 15.40 שעת כושר. 16.00 סרסר נחמד – כשאהיה גדול. 16.25 רובטריקים. 17.00 ערב חדש – מנחה: רפי רשף. 17.30 זרבובים – סדרה בהנפשה. 17.45 שלוש, ארבע, חמש, חצי – הצעה: „הרייג ודג הזהב". 18.05 „אֶלֶף" – סדרה קומית לכל המשפחה. 18.30 קיצור החדשות וערבית. 18.32 סרט תעודה – „תרבות המערב" – פרק ו': „עולמות חדשים". הפרק מתאר את העולמות החדשים שבנו האירופים ביבשת אמריקה – במאה ה-16 עד המאה ה-18. 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט 20.02 הדלקת נר שמיני של חנוכה – הנר ידלק על הר-הצופים בירושלים. 20.05 סדרה אנגלית משעשעת – מישהו מטפל בך. הפרק הראשון: ג'ו סלוקומב שבה אל הכולכו לאחר מחלה ומגלה שהאחים גריים הכינו תכנית לעובדים לפרישה מוקדמת. היא, הגב' סלוקומב, הראשונה שתלך על-פי הרשימה. 20.30 בלבוסק – מגזין לצרכנות ולאיכות חיים. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.40 מבט שני. 22.20 גן העדן המזוכה. 23.10 קלייקלות – הפרק השמיני: „במו האמיצה מהפיליפינים". 23.35 סוקו של מקום – מבט אל מנורת הכנסת. חדשות הלילה.

ערוץ 2
18.30 הרפתקאות הדבורה מאיה. 19.00 בן המלך והעני. 19.30 תעודה 2: ריוקן – אהרון מגר. 20.10 פסטיבל שירי עמים: מוסיקה מחול ופולקלור. 20.30 תקציר משפט דמיאניוק. 21.00 סוס 2 – להקת „ארהאי" עם מיטב להיטיה. 21.20 סוס 2.

רדיו

קול המוסיקה
06.01 צלילי בקר. 07.05 בהאזנה נינוחה – מיצירות פרנץ שוברט: „רביעיה מס' 4; „אווה מריה"; פנטסיה לפסנתר ב-4 ידיים; רביעייה לחליל, גיטארה, ויולה וצ'לו. 09.00 קונצרט בקר – היידן: רביעייה; רוסיני: סונאטה לכלי קשת; ביזה: הנערה היפה מפרת. „משחקי ילדים," סמפוניה ברור מיזרח; ברהמס: קונצ'רטו לכנור, צ'לו ותזמורת; שומן: סמפוניה מס' 2; בטהובן: קטעים למנגר. 11.57 פינת השיר – משירי אברהם חלפי. 12.00 מן התקליטייה. 13.05 בהאזנה נינוחה – הנדל: מוסיקה על פני המים, סוויטה מס' 1; פרגולזי: קונצ'רטו לכנור; כלוליאני: קונצ'רטו לשתי מנדולינות ויולה; פרסלו: שלושה שירים: דורנטה: קונצ'רטו לכלי קשת; מנפרדיני: קונצ'רטו לחצוצרה. 16.00 מוסיקה צעירה 16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם שלישיית כוזאר – מוצארט: שלישיות ק. 548, 502; היידן: שלישיות הי-18 ד-27. 17.30 קולח. 18.00 ממדף התקליטייה. 19.00 פניני אופרה – מיצירות ורדי ופוצ'יני 20.05 הדלקת נר שמיני של חנוכה 20.10 אינטרלוד. 20.27 פינת השיר 20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו – התזמורת הפילהרמונית הישראלית – מנצח וסולן: דניאל ברנבוים. מוצארט: קונצ'רטו מס' 27 לפסנתר ותזמורת; צ'ייקובסקי: סימפוניה מס' 4; ליסט: סונאטה ב'. ברנבוים. 23.30 ג'אז קלאסי. 23.00 מחזורי יצירות – ק.פ.ע. באך: קונצ'רטו; היידן: סמפוניות.

רשת א'
07.30 „רדיויקל" – תכנית יומית בעברית קלה. 08.05 „תנה" – עם בני גנרל. 08.27 משפט דמיאניוק – שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים. 13.05 שירים עבריים. 13.30 חדשות ויומן בצרפתית 13.45 חדשות ויומן באנגלית. 14.05 „בראש צעיר" – מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.27 „האוניברסיטה הפתוחה" 18.05 הדלקת נר שמיני של חנוכה ומעוז צור. 19.30 סידורים לעולים. 22.05 „רדירדרמה" – „דרך השמש" – על-פי „שורות יהודים" מאת ש. שורסי. בימוי ה. רונן משתתפים שחקני התיאטרון האידי בורושה שידור ביידיש עם דברי קישור בעברית. 23.15 שירים עבריים. 23.50 קריאה מספר המקבים.

רשת ב'
07.00 „הבוקר הזה". 08.05 „עושים עניין". 09.05 „בראש צעיר". 10.05 „כל נבץ". 12.10 „אליאלה" ב„בית" – עם אמנון מגר. 13.05 „בחצי היום" – חדשות ופזמונים. 14.05 „לראות או לא לראות" – יומן תרבות לתרבות ולאמנות. 14.30 „בת צחוק" – היי הומור. 15.05 „תנועת הארץ" – שירים עבריים. 15.55 „קוראים סגרי" – קוראים מבליצים. 16.05 „יומן כלכלה". 16.30 „על מספרים ואנשים" – מגזין המשק והחברה. 17.05 „רגע קסם" 18.05 הדלקת נר שמיני של חנוכה ומעוז צור. 18.11 „מימלל" – שירים ומנקאות לתג. 18.45 „היום".

בספורט. 19.00 „היום הזה". 19.35 „עולם חדש" – מגזין חדשותי לעניני האדם וסביבתו 20.05 פרקי חזנות „בבקשתך" – מזמור שיר. 22.05 „צריך לצלצל פעמיים" – שירים עבריים. 00.15 „לאהוב בחלום" – שירים לסיום של יום.

גל"צ
06.05 אוניברסיטה משודרת – כוכבים כפולים – פרדוכס אלגול. מרצה: פרופ' אליה ליבוביץ. 06.30 „פוקחים עין". 07.07 שבע אפס שבע – עם איתן ליטשיץ. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 „אלה בוקר" – עם אלי ישראלי. 10.05 „עשר". 10.55 „כתוב בעיתון" – פינה נגד פרסום העישון ופרסום הסיגריות. 11.05 „נכון לעכשיו" עם רפי רשף. 13.05 „רודהיומי". 13.55 „40 לאחור" – סיפור היום בתש"ח – עורך ומגיש דורו דיין. 14.05 „פגישה יומית" – עם יצחק בנינר. 15.05 „שירים לתני" – עם ארז טל. 16.05 „ארבע אחר הצהריים" 16.55 „נרות חנוכה ביחידות צה"ל" – נר שמיני – עם חיילים בבית ספר לג.מ. 17.00 „ערב טוב ישראל". 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.45 „חמש עשרה קטנות" 19.05 „שירים מכאן" – שירי להקות צבאיות. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 „מגיעה מרחוק" – עם צלמים בצה"ל (ש"ח). 20.55 פינה חמה לל"ני. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת – כוכבים כפולים – פרדוכס אלגול. מרצה: פרופ' אליה ליבוביץ. 22.05 „על הדבש ועל העוקץ" – שירים שהחברה אוהבים. 22.55 „כתוב בעיתון" – פינת נגד פרסום העישון ופרסום הסיגריות (ש"ח) 23.05 „עשרים וארבע – היום שהיה" – עם ירון וילנסקי. 23.55 „שיחת חצות" – עם הסופר יוסף בורשטיין. 00.05 ציפורי לילה עם אביהו מדינה תוכנית מוסיקלית בנימה אישית. 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר.

—— שידורי צה"ל 2 ——
19.05 „רדירדיו" – עם יואב קוטנר. 20.05 „צ'ס" – עם אבר גלעד. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 „הפסקת עשר" – עם מיכל ניב 23.05 „קול הג'אז הזה" – עורך ומגיש: דני קרפל.

רשת ג'
06.04 „בדרך לאושר". 07.07 „שיר בבוקר בבוקר". 09.05 „מה, כבר תשעה". 10.05 „דברים טובים". 11.05 „שבעים מי יודע". 12.05 „אהבה יומיומית". 13.05 „רק בימי חול". 14.05 „לי ולך". 15.05 „חרש, חריש ונחותר". 16.05 „הצגה יומית". 18.06 „מקום בצמרת" – מצעד הפזמונים הישראליים. 21.05 „ארוס עתיק". 23.05 „פניני ג'אז" – עם לאה ליאור.

קולנוע

תל-אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: הבטלנים מאישתר 9.40 ,7.15 ,5
אורליו: שגעון בחלל 9.30 ,7.15 ,3
בן-יהודה: אבא גנוב 9.30 ,7.00 ,4.30
גת: הקיסר האחרון 9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: שמעתי את בנות הים שרות 9.30 ,7.00
דקל: לה במבה 9.30 ,7.15 ,5
דרייב אין: מלתעות 4 7.45
הוד: ריקוד מושחת 9.30 ,7.15 ,5
לימור חדש: ללא מוצא 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: גבי 9.30 ,7.15 ,5
פאר: הבטלנים מאישתר 9.30 ,7.30 ,5
פארים: לא יכולה בלי זה 9.30 ,7.15 ,2 ,12
רב-חן:
חן 1: יום במלכודת 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: מטאל ג'אקט 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: מלון חדר המיטות 9.45 ,7.40 ,4 ,2 ,11
חן 4: המכשפות מאיסטוויק 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: חנות מעבר לפינה 9.40 ,7.30 ,5 ,2 ,11
שחף: הכלבים משוחררים 9.30 ,7.00 ,4.30
תל-אביב: מלתעות 4 9.30 ,7.15 ,5
תכלת: כשהרוח נושבת 9.35 ,7.00 ,4.30
לב 1: מגדל הדרורים 10.00 ,7 ,5 ,2
לב 2: המשפחה 9.50 ,7.15 ,4.30 ,2
לב 3: זקוף ת'אזון 10.00 ,8 ,5 ,2
לב 4: טמטומו 10.00 ,7.50 ,5 ,2

רמת-גן
אואזיס: יום במלכודת 9.50 ,6.40 ,4
לילי: יומיו של החטא 9.30 ,7.15
ארמון: הבטלנים מאישתר 9.45 ,7.30 ,5
רב-גן:
גן 1: מלון חדר המיטות 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: לה במבה 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: האלמנה השחורה 9.40 ,7.30 ,5
גן 4: ללא מוצא 9.15 ,6.15

ירושלים
אדיסון: ריקוד מושחת 9.30 ,7.15 ,4.30
אורנע: יום במלכודת 9.15 ,4.30
בית אגרון:
הקוסם מארץ עוץ 10.00
צ'יטי צ'יטי בנג בנג 12.00
צ'יטי צ'יטי בנג בנג 15.30
האלים משתוללים 17.30
סיפור הפרברים 19.30
שיער 22.00
טרזן 24.00
כפיר: ללא מוצא 9.30 ,7.00 ,4.00
אורגיל: הקיסר האחרון 9.15 ,7 ,4.30
מיטשל: שגעון בחלל 9.00 ,7.00
סמדר: זקוף ת'אזון 9.30 ,7.00
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: יומיו של החטא 9.15 ,7.15 ,4.30
אור 2: מחזר מתכבר 9.30 ,7.15 ,4.30
אור 3:
היצאנית המכובדת 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 4: מלתעות 4
אור 5: הכלבים משוחררים 9.00 ,7.00 ,4.30
עדן: אבא גנוב 9.00 ,7 ,4.30
תיאטרון ירושלים:
מאנון + ז'אן דה פלורט 21.45 ,18.45

חיפה
אורה: ריקוד מושחת 9.15 ,7.00 ,4.30
וקו: ז'אן דה פלורט 9.00 ,7.00 ,4.30
עצמון 1: ללא מוצא 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: מלתעות 4 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 3: הכלבים משוחררים 9.15 ,7.00 ,4.30
רון: אבא גנוב 9.00 ,6.30 ,4
אמפי: מלון לצעירים 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: גברים גברים 9.15 ,6.45
קרן אור המחודש:
בית האמיצים 9.15 ,7.00
פאר: הבטלנים מאישתר 9.30 ,7.30 ,5.00

נתניה
שרון: אבא גנוב 9.15 ,7 ,5
סטודיו: חנות מעבר לפינה 9.15 ,7 ,5

חולון
סביון: מלתעות 4 9.30 ,7.15 ,5
מגדלי: הבטלנים מאישתר 9.00 ,6.00
ארמון: אבא גנוב 9.30 ,7.30 ,5

בת-ים
עצמאות: מלתעות 4 9.30 ,7.15 ,5

הרצליה
דוכלו: אבא גנוב 9.30 ,7.15 ,5.00
מלון דניאל – האודיטוריום
א', ב', ג' – לו היית כאן 9.30 ,7.15

באר-שבע
חן: השוטר מבברלי הילס 9.30 ,7.30 ,4.30

פתח-תקוה
היכל 1: אבא גנוב 9.30 ,7.15 ,5
היכל 2: ללא מוצא 9.30 ,7.15 ,5.00
היכל 3: ריקוד מושחת 9.30 ,7.15

עפולה
היכל התרבות: המכשפות מאיסטוויק 9.00

גבעתיים
חורי: הכלבים משוחררים 9.30 ,7.15

ראשון-לציון
רון 1: אבא גנוב 9.30 ,7.30
רון 2: ריקוד מושחת 9.30 ,7.30

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי
הערב יום ג', 22.12
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30
מירלה אפרת – באיוולת חשתר: 20.30

צוותא לתרבות מתקדמת
יום ג' 22.12 בשעה 20.30
קידוש

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים – מור — חביבה רייק 20
חולון – אסותא — טרומפלדור 4
ירושלים – בקשי — מתנה יהודה
נתניה – פורת — פ"ת 76
פתח-תקוה – קופ"ח כללית — חיים עוזר
רמת-גן – הדסה — כצנלסון 151
תל-אביב – כס — פרישמן 66; קופ"ח מאוחדת — שפרינצק 13
חיפה – חניתה — חניתה 22

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
שערי צדק – כירורגית, אורטופדית, עיניים
הדסה ע"כ – ילדים, אא.ג.
ביקור חולים – פנימית, נשים

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' בין 08.00-20.00, בימי ו': 08.00-15.00. טלפונים: 03-433500.
יד ביד – אוזן קשבת במצוקה לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02-243558
ת"א – 226037 (24 שעות)
חיפה – 04-329488 (11.00-20.00)
גליל מערבי – 04-922222
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ד' – טל. 222752.
„קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני-נוער 03-221880 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הקופת לרפואת שיניים בישראל
בתל-אביב — בימים א'–ה' בין השעות 21.00–23.00, בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00–24.00, בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00–21.00.
הכתובת: רח' ברכוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294869, 03-285822.

מרכז מידע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'–ה' בשעות 17.00–21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-261115
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316

סילוק מיטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת-גן, בני-ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד רמלה — 101, טל' 08-221022 עפולה — טלפון 065-93534 טבריה — 101, טלפון 04-951401 נהריה — טל' 04-923353 בת-ים — טל' 5511111, באר-שבע — טל' 057-74767 שח"ל בנוש רן, טל' 03-330848.

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה – טל' 100, באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100, אילת – 1244, חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני-ברק וחיפה: בימים א'-ה' 16.00; בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני-ברק וירושלים: א'-ה': 7.00
מתל-אביב לחיפה: בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00
מתל-אביב לנהריה: בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00
מחיפה, בת-גלים, לתל-אביב: בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30; בימי ו' וערבי חג: 5.30, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30
מנהריה לחיפה ולתל-אביב: בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.35, 18.35; בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35
הרכבת תעמוד ביום א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

נפרדים בשירה

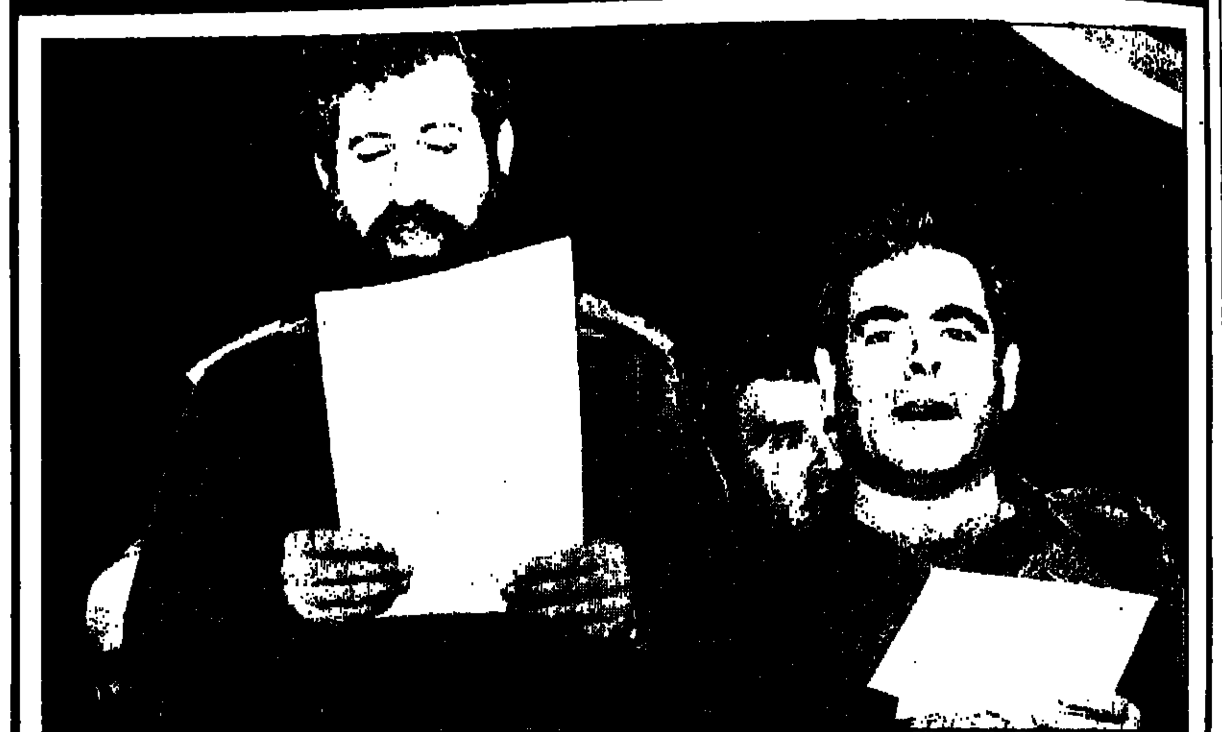

עשרות קציני הסגל הבכיר של מיפקדת פיקוד המרכז ובנות זוגם, זכו אתמול למספר שעות של הפוגה מהנה מהאירועים הסוערים ביהודה ושומרון: ביוזמתם של אלוף פיקוד המרכז, עמרם מצנע, וקצין החינוך של הפיקוד, העבירו אחר-צהריים וערב בצפייה בהצגה „רכוש נטוש", בדיון על הנושא „התיאטרון כגורם משפיע על החברה בישראל", ולסיום בארוחת ערב חגיגית ותוכנית שבה נפרדו קציני הסגל הבכיר ממספר קצינים העוזבים את הפיקוד. אחד הקצינים מהם נפרדו אתמול קציני הסגל של פיקוד מרכז הוא תת-אלוף אפרים סנה, שסיים את תפקידו האחרון כראש המנהל האזרחי ביהודה ושומרון. תת-אלוף סנה סיפר לידידיו כי עם שחרורו הקרוב הוא עומד להתמנות למנכ"ל האגודה לחינוך במפלגת העבודה. את הערב סיימו קציני פיקוד מרכז בשירה משותפת של שיר שחובר לכבוד הערב ברוח הימים האלה. על „מקהלת הקצינים" ניצח, כמובן, האלוף מצנע (עם סנה, מימין, בתצלום).

השטח של „אתא" נמכר ל„כיתן"

מאת קובי מגורל, כתב „על המשמר" בחיפה

שטח מפעל „אתא" בקריית-אתא בן 61.3 הדונמים, נמכר אתמול יחד עם המבנים הקיימים בו לתשלובת „כיתן" בסכום של 3,114,000 דולרים בתוספת מע"מ.

בין הקונים היה גם נציגו של התעשיין ג'ק נאסר, שביקש לרכוש את המפעל כדי להפעילו מחדש. המכירה התקיימה בבית-המשפט המחוזי בחיפה, במסגרת מכירה פומבית של יתרת נכסי התשלובת. עם מכירת שטח המפעל הושלמה מכירת כל נכסי התשלובת בסכום כולל של 28 מיליון דולרים, האמור לכסות על החובות לנושים.

המכירה הפומבית שהתקיימה אתמול, היתה השניה לאחר שלפני כשבועיים, בעת ניסיון המכירה הראשון, קבע השופט אליעזר בר סכום התחלתי של 2.8 מיליון דולרים, אולם איש מבין הנוכחים באולם בית-המשפט לא הרים את ידו. אתמול התייצבו למכירה נציגי ארבעה גופים שכללו את חברת מישנאל, תשלובת „כיתן", ג'ק נאסר וחברת „מיצואי" היפאנית.

נציגו של התעשיין ג'ק נאסר, עורך-הדין שלמה טוסיה-כהן, הודיע כי בכוונת נאסר לרכוש את „אתא" כדי להפעילה מחדש באמצעות מיכון חדש. השופט אליעזר בר קבע גם במכירה הפומבית שנערכה אתמול, סכום התחלתי של 2.8 מיליון דולרים עם עליות מינימליות של 50,000 דולר. עם תחילת המכירה פרש נציג חברת „מיצואי", לאחר שלא היתה בידיו ערבות בנקאית. בשלב הסופי של המכירה, כשהמתח באולם בית-המשפט גבר, נותרו שני קונים בלבד — נציגי ג'ק נאסר ותשלובת „כיתן". נציג „כיתן" הגדיל את סכום הרכישה ל-3,114,000 דולר, ב-50,000 דולר יותר מנציגיו של ג'ק נאסר ובכך רכש את שטח המפעל.

בתום המכירה והחתימה של חוזה הקניה, סירבו נציגי תשלובת „כיתן" לומר מה ייעשה בשטח המפעל ובמבנים שבו אשר רוקנו מתכולתם במרוצת הזמן מאז נסגר המפעל. יו"ר ועד העובדים לשעבר בתשלובת „אתא", גרשון פלד, שנכח באולם בית-המשפט יחד עם כמה עובדים נוספים ב„אתא", אמר בתום המכירה: „קרה מה שקרה ל„אתא" בכל דרכה. התחרו קונים שמטרתם לא היתה להציל את המפעל, פרט לג'ק נאסר. אנו איננו מצדדים בצד כלשהו אלא רק בהקמת מפעל בשטח התשלובת בקריית-אתא כדי לספק מקור פרנסה לעובדי „אתא". אם „כיתן" תחליט להקים במקום מפעל, תבוא עליהם הברכה. אך אם הם רכשו את המפעל במטרה לסגור אותו כדי למנוע תחרות אפשרית בתוצרתם, הרי שנעשה עוול גדול לאנשי „אתא".

גרשון פלד ציין כי לעובדים אין כל זכות חוקית לדרוש עתה להקים בשטח „אתא" מפעל חדש, כיוון שהם אינם מהווים עוד צד היכול להיות גורם מבחינה חוקית. „יש לנו רק זכות מבחינה מוסרית", הדגיש פלד. על שטח „אתא" שבכורדאני, שנמכר זמן רב קודם-לכן, יוקם מרכז קניות ענק שישרת את תושבי הצפון.

פרס וולף לשני מדענים — מארה"ב ומבלגיה על חקירת מחלות גנטיות

שני מדענים נודעים מבלגיה ומארה"ב, פרופ' הנרי-גרי הרס מהאוניברסיטה הקאתולית של לובן בבריסל, ופרופ' אליזבט פ. נויפלד מביה"ס לרפואה של אוניברסיטת קליפורניה, יקבלו את פרס קרן וולף ברפואה לשנת תשמ"ח.

ועדת שופטים מיוחדת החליטה להעניק להם את הפרס על פיענוח התהליכים הביוכימיים של מחלות אגירה ליסוזומיות ועל התרומות הנובעות מכך לביולוגיה, לפתולוגיה, לדיאגנוזה הטרום-לידתית ולתראפויטיקה. מדובר בקבוצה של יותר מ-30 מחלות גנטיות שונות הנובעות מתקלות בפעולות האנזימים הזעירים בתא החי, האחראים לסילוק חומרי הפסולת מהתא. פגמים גנטיים אלה גורמים לפעולה לא תקינה, שבעקבותיה מצטברים בתא חומרים לא רצויים. אחת הידועות שבמחלות אלה היא מחלת טאי-זקס על תוצאותיה הטרגיות.

עד לפני 25 שנה לא היה ידוע דבר על הפגמים הקשורים בגורמי מחלות אלה. רעיונותיו של פרופ' הרס הביאו, תוך מספר שנים לפיענוח פרק מסתורי זה בפתולוגיה. תרומתה של פרופ' נויפלד החלה בתגלית כי תאים שמוצאם משני חולים הסובלים ממחלות שונות מתקנים אלה את אלה כאשר מגדלים אותם יחד בתרבית אחת.

מנקודת ראות רפואית מאפשרות תגליותיהם של חתני הפרס מתן ייעוץ גנטי כבר בגילויים המוקדם של המחלות ועריכת דיאגנוזה בזמן המתאים להפסקת הריון מוקדם מטעמים רפואיים. מסתמנת אף האפשרות שהתגליות האלו יובילו בסופו של דבר למציאת שיטת ריפוי למחלות אלה.

פרס קרן וולף, בגובה 100,000 דולר, יחולק שווה בשווה בטקס ממלכתי שיתקיים במאי במשכן הכנסת. (שע"ח)

העד איסקאן ביקש בחזרה חלקים מתקציר תולדות חייו — כדי להיזכר

במשפט דמיאניוק החלה אתמול בצהריים החקירה הנגדית של עד ההגנה האנתרופולוג, פרופ' יאסר איסקאן. לאחר שבוע ימים של חקירה ראשית מתמשכת, נטל התובע, עו"ד מיכאל שקד, במשפט לאחר שישב שבעה על מת אחיו, את שרביט החקירה.

התובע ביקש, כבר בשלבים הראשונים של החקירה הנגדית לקעקע את מהימנותו של עד מומחה זה. תחילה חקר אותו התובע על אורחות תולדות חייו המקצועיים, אותם הגיש לבית-המשפט על פני 25 עמודים צפופים.

במהלך החקירה התברר לא אחת, כי התובע שקד מתמצא בפרטים שונים של תולדות אלו, אף יותר משהעד עצמו זוכר, ופרופ' איסקאן אף ביקש בשלב מסוים מן התובע שיואיל להראות לו מסמכים מסוימים כדי שיזכר בפרטים.

התובע שאל, אם הוא פירט את תולדותיו וכישוריו המקצועיים על מנת להדגיש את הצד המקצועי של מומחיותו, ועל כך השיב העד כן, אולי קצת יותר מפורט מאשר צריך. שקד: אין לי טענה לגבי הפרוט, כל עוד הדברים על אודות כישוריך אכן מדוייקים.

כאן נכנס עו"ד שקד לפרטים שונים, בציינו כי בעמוד מסוים מפורטת פעילותו המקצועית של העד, אולם למעשה מדובר בסדנאות שקיים עם תלמידי בתי-ספר יסודיים ותיכוניים. „זה מדגיש את העניין שלי בחינוך התלמידים" — השיב העד. (עתי"ם)

חיילות בתפקיד כלבניות — לראשונה בצה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

לראשונה מכשיר צה"ל חיילות לתפקיד כלבניות. ביום חמישי השבוע יסתיים בדרום הארץ קורס כלבנים של חיל-האוויר ובין מסיימיו לראשונה גם חיילות.

הכלבניות החדשות ישתלבו בכלביה המרכזית של חיל-האוויר וחלקן יטפלו בכלבים הנמצאים בשימוש בבסיסי החיל.

חיל-האוויר מפעיל זה שנים כלבים בתפקידי שמירה ואבטחת מחנות.

חוות הדגמה חקלאית ישראלית נחנכה בטקסאס

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

חוות הדגמה לתשומות חקלאיות בישראל נחנכה בלרדו שבדרום-טקסאס, בהשתתפותם של ג'ים היי תוואר שר החקלאות מטקסאס, וסגן שר החקלאות ח"כ אברהם כץ-עוז.

בחווה, שהיא פרויקט משותף של אגודת ידידות ישראל-טקסאס, מוצגים שיטות השקיה, מערכות דישון, ומגוון של זני ירקות הניתנים לגידול במדינה ואינם מתחרים עם תוצרת ישראל. עוד מוצגות חממות ישראליות ושיטות גידול במנהרות תחת פלסטיק. החווה מנוהלת על-ידי גדעון יונג, חבר קיבוץ יפעת, שהתגורר במקום שנתיים, ומסייעים בידו מומחים ממשרד החקלאות.

תקציב החווה בסך מיליון דולר וכן הוצאות הניהול, ממומנים על-ידי משרד החקלאות של טקסאס ויזמים פרטיים.

החווה משתרעת על 650 דונם. הקולג' המקומי בלרדו והפקולטה לחקלאות באוניברסיטה העברית, משתפים פעולה בצד הניהול המקצועי של החווה. נוכח התעניינות מקסיקו בחווה, הוחלט להרחיב את שיתוף הפעולה במסגרת משולשת: ישראל, טקסאס ומקסיקו. במועצה האחראית על ניהול החווה חקלאים נציגי שלוש הארצות.

בשלב הבא יוצגו בחווה ארבעה סוגי מיכון מתוצרת ישראל: מכונת אסיף לבצל, מכונת איסוף לפלפל חריף; מכונות לעיבוד כותנה, ומכונות להאכסת בקר (מתוצרת מפעל לכיש).

יותר ממיליון וחצי תיירים באו לישראל ב-1987

מאת יוסף שמיר, כתב „על המשמר"

יותר מ-1.5 מיליון תיירים באו לישראל ב-1987 והכניסו לקופת המדינה 1.5 מיליארד דולר — מסר אתמול שר התיירות אברהם שריר במסיבת עיתונאים במלון דניאל בהרצליה.

להערכת שריר, חל מהפך בענף התיירות — ההכנסות גדלו ב-14 אחוז בעוד שמספר המבקרים עלה רק ב-5 אחוזים בהשוואה לשנת השיא הקודמת ב-1985. בין המבקרים היו יותר מ-60 אחוז שבאו בשנית. כלומר, ישראל הופכת ליעד תיירותי לביקורים ולא רק ליעד לצליינים.

גם השנה נמשכה המגמה של ירידת מספר היהודים המבקרים בארץ וכן קטן חלקם של היהודים המבקרים כאן בפעם הראשונה.

בתשובה לשאלה על השפעת האירועים בשטחים על התיירות, אמר שריר כי על פני השטח לא ניכרת כל השפעה. בעניין אחר אמר, כי שער החליפין של הדולר אינו משפיע שלילית על ענף המלונאות. בנוגע להתפתחות התיירות בין מצרים לישראל אמר, כי אין בפיו בשורות טובות. למרות הבטחות מובארק, לא בוטלו ההגבלות והאיסורים.

בהגיבו על הביקורת המוטחת כלפיו בקשר לנסיעותיו התכופות לחו"ל, אמר שריר, כי 80 אחוז מתקציב המשרד מוצא בחו"ל, ועל כן הוא יושב שם יותר זמן כדי לפקח על הנעשה.

ישראל והונגריה יפיקו סרט טלוויזיה משותף

„האולפנים המאוחדים" בהרצליה הגיעו להסכם עם נציגים של הטלוויזיה ההונגרית על חתימת חוזה של קו-פרודוקציה ישראלית-הונגרית, מסר אתמול מנכ"ל האולפנים, משה סרן, במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב בתל-אביב.

הוא ציין, כי צילומי הסרט יהיו בהונגריה ובישראל, כיוון שהסיפור של הסרט מתרחש בשתי הארצות. מחבר התסריט הוא פאול סלמון, שעזב את הונגריה לפני עשר שנים, יחד עם מנהל הצילומים של הסרט, יאנוש אורלני.

סיפור הסרט נסוב על יהודי הונגרי שחזר לארצו לאחר השואה. בבית השאיר אשה נוצריה. היהודי אינו מוצא את מקומו בהונגריה ועולה לארץ, כשהוא משאיר את אשתו בהריון. הבן שנולד, גאבור, הופך לשחקן מפורסם, משתמש במלים „אני חושב שאבי נפטר", כיוון שלא היה לו נעים שאביו יהודי. גאבור מחפש את שורשיו ומגיע לארץ, והולך לבית הקברות לפקוד את קבר אביו. ליד הקבר הוא מוצא גרמניה נוצריה צעירה שהיתה נשואה לאביו. סיפור אהבה בין גאבור לאשתו השניה של אביו. גאבור והגרמניה אף הם, במובן מסוים, קורבנות השואה.

צילומי הסרט יתחילו באוגוסט-ספטמבר 1988 ובאוקטובר בארץ. הסרט יהיה דובר אנגלית ויעלה 1.2-1 מיליון דולר. בינתיים, טרם נקבע מי יהיה השחקן הראשי, אך בקו-פרודוקציה ישתתפו שחקנים ישראלים. (עתי"ם)

ילד נדרס למוות ליד עפולה

ילד בן 7, תושב כפר גדעון הסמוך לעפולה, נדרס למוות אתמול בבוקר, ממכונית מרצדס שפגעה בילד שחצה את הכביש בשעה שהוא רכוב על אופניים.

הילד נהרג במקום. אנשי מד"א שהוזעקו למקום העבירו את גופתו לבית-החולים המרכזי של קופ"ח בעמק, בעפולה. (עתי"ם)

טלקס

● תביעה להעלות מחיר פרי ההדר לתעשייה

תביעה להעלות לאלתר את מחיר פרי ההדר לתעשייה לרמה המקובלת בשוקי העולם הוגשה על-ידי סגן שר-החקלאות, ח"כ אברהם כץ-עוז, במכתב ששיגר למשרד-המסחר-והתעשייה ולמועצה לפרי הדר לתעשייה.

כץ-עוז טען, כי חזר בסוף השבוע מסיור מקצועי ומסחרי בארה"ב וציין, כי בפלורידה משלמים המפעלים 235 דולר לטון פרי הדר לתעשיית המיצים לעומת ישראל המשלמת 90 דולר בלבד.

„אין להעלות על הדעת שבפלורידה כדאי לשלם 250 דולר לטון ובישראל פחות מחצי ממחיר זה, וזאת בנוסף לסיבסוד הגבוה שמקבלים החקלאים בארה"ב מממשלתם".

יוסף גלילי

● קבלת פנים להנהלה הציונית במשכן הנשיא

„במקום שיש חינוך יהודי יש עליה ובמקום שאין חינוך יהודי יש טמיעה והתבוללות", אמר אתמול נשיא המדינה, חיים הרצוג, בקבלת פנים שערך במשכן הנשיא להנהלה הציונית החדשה.

שמחה דיניץ, יו"ר ההנהלה, הציג בפני הנשיא את חברי ההנהלה החדשה והביע תקווה שעם התחדשות פני ההנהלה הציונית „נשכיל לרענן גם את המחשבה והאירגון על מנת להתאים את הכלים לאתגרים שעומדים בפניה: קיבוץ גלויות, עליה, חינוך יהודי-ציוני ואיחוד העם סביב מדינת ישראל".

יוסף גלילי

● גידול של 52 אחוז במספר היורדים החוזרים

1937 יורדים שחזרו קיבלו עד סוף נובמבר סיוע מהמחלקה לתושבים חוזרים במשרד-הקליטה.

במספר הישראלים החוזרים שקיבלו השנה סיוע ממשרד-הקליטה חל גידול של 52 אחוז. ביניהם בולט מספר החוזרים מדרום-אפריקה וארה"ב. כ-35 אחוז מהישראלים שחזרו הם בעלי מקצועות אקדמיים וטכניים.

יוסי קוצ'יק, הממונה על הפעולות לבלימת ירידה והחזרת ישראלים, ציין, כי כל הקונסוליות והנציגויות הישראליות ברחבי העולם עוסקות באורח שוטף בטיפול ביורדים ובסיוע להחזרתם לארץ.

יוסף גלילי

● תובע הפרדה בין הסוכנות לתנועה הציונית

„התנועה הציונית במתכונתה היום איננה מסוגלת לעצור את הירידה ואף לא לעודד עליה. היא בעצם אינה מסוגלת לעשות דבר, פרט לבזבוז כסף" – אמר הכלכלן שמואל בהט מראשי האגודה הישראלית לעצירת הירידה מהארץ, ביום-עיון של נאמני האגודה שנערך בקריית-ענבים בהשתתפות מאות נאמנים מכל רחבי הארץ.

„רק הפרדה מוחלטת בין הסוכנות היהודית לבין התנועה הציונית תאפשר לעצור את הירידה ולחדש את גל העליה ארצה. התנועה הציונית חייבת להיות צעירה, לוחמת והתנדבותית", אמר בהט.

יוסף גלילי

● מסלולים מיוחדים לרוכבי אופניים בת"א

אגף התנועה בעיריית תל-אביב מתכנן הקצאת מסלולים מיוחדים לרוכבי אופניים במקומות שונים בעיר. בשלב ראשון מתוכנן מסלול מיוחד מרחוב משה סנה (דרך הרצליה) בצומת חפיל דרך ...כות בני אפרים, שדרות רוקח עד לרידינג.

אגף התנועה הזמין תיכנון מפורט בנושא זה, אשר יושלם בתוך כחודש.

אגף התנועה, יוסף גבעול, מסר, כי המסלולים המיוחדים ישפרו את בטיחותם של רוכבי האופניים ויעודדו את השימוש באמצעי תחבורה זה. (שע"ה)

עד „איבד את זכרונו" במשפט אנג'ל, אביטן ושמש

האסיר רוני זכאי, שהוזמן ע"י הסניגורים עוה"ד משה מרום ודוד יפתח להעיד במשפטם של שמעיה אנג'ל, הרצל אביטן ויעקב שמש, לקה אתמול בשכחה מוחלטת לגבי היום בו נרצח יעקב שושן באגף „רקפת" בבית המעצר של כלא רמלה.

לעומת רוני זכאי, זכר האסיר מוריס אלגרישי היטב את פרטי יום האירוע וחיזק בעדותו את גירסת הנאשמים, על-פיה אנג'ל דקר עקב קינטור, אביטן ניסה להפריד ושמש כלל לא היה מעורב ברצח שבו מואשמים השלושה בבית-המשפט המחוזי בת"א.

תחילה היה אמור להעיד רוני זכאי. מיד כשעלה על דוכן העדים הודיע שאנו יכול להעיד, כי באותו יום רלוונטי נטל הרבה סמים אשר בעטיים שכח מה שאירע. כששאלה אותו השופטת חנה אבנור כמה סמים לקח השיב: „כמות רלוונטית בשביל לשכוח". כששאלה אותו איזה סוג סמים השיב: זה לא רלוונטי למשפט".

כעבור שלוש שעות הוחזר לדוכן העדים, אולם גם הפעם ללא הועיל לעצם המשפט. על כל שאלה שהתייחסה לאירוע השיב שאינו זוכר. עו"ד דוד יפתח העיר לו שעליו לזכור יום זה שבו נדקר שושן ב-131 דקירות. הוא השיב: „אוהו, כמה פעמים בחיים ראיתי שאחד דוקר את השני עם סכינים".

כאשר שאלה התובעת, עו"ד יהודית אמסטרדם, את זכאי אם נהג לשרת את יעקב שמש ומי שלח אותו להביא כוס מים ולנגב את הרצפה בסחבה, העיר לה העד: „את מושפעת יותר מדי מהטלוויזיה – אדונים ומשרתים וכל זה".

לאחר חקירתו ע"י הסניגורים, עוה"ד מרום ויפתח, שאלה אותו התובעת עו"ד יהודית אמסטרדם, מדוע לא מסר במשטרה או לה אותה גירסה שמסר בבית-המשפט. העד השיב לה שאינו נוהג לדבר, לא עם שוטרים ולא עם תובעים. „כאן בביהמ"ש לא איכפת לי להעיד, את דווקא נחמדה", אמר לה.

„את לא נחמדה", קפץ הנאשם שמעיה אנג'ל ממקומו. „זו שאלה של טעם", פתרה השופטת אבנור את הוויכוח. (עתי"ם)

שופטים: עיוותי דין נגרמים בגלל התרשלות שירות המבחן

בתי-המשפט מתחו בימים האחרונים ביקורת קשה על שירות המבחן למבוגרים, על שאינו ממלא את תפקידו ואינו מוסר תזכירי קצין מבחן לבתי-המשפט לפני מתן גזר דינם של נאשמים.

בשורה של החלטות שנתנו בתי-המשפט השונים ברחבי הארץ, מותחים השופטים ביקורת קשה על שירות המבחן למבוגרים וקובעים, כי בגלל אוזלת יד השירות נגרמים עיוותי דין רבים לנאשמים.

נשיאת בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, חנה אבנור, והשופטים גלעדי וצבי הכהן, קבעו בהחלטה שניתנה לפני שלושה ימים, לאחר שקצין מבחן לא הגיש דו"ח במועד ובכך נדחה מתן גזר-דין של נאשם, כי „אין אנו יכולים להשלים עם אי-ביצוע תפקיד של שירות המבחן, המוטל עליו לפי חוק. אילו היינו רוצים לנהוג בחריפות היינו קובעים, כי אי-ביצוע התפקיד כמוהו כשיבוש הליכי משפט".

שופט בית-המשפט המחוזי בירושלים, השופט שלום ברנר, שתזכיר קצין מבחן לא הוגש לו במועד ובכך נדחה גזר-דינו של נאשם הטוען כי מתעללים בו בבית המעצר, קובע בהחלטה: „אין זו הפעם הראשונה שגזר-דינו של נאשם נדחה מפני אי-הגשת תזכיר במועד. הדבר פוגע בעשיית הצדק ומענה דינו של נאשם. טענת חוסר כוח-אדם, עומס יתר והיעדר משאבים, אין להשלים עימה. הגורמים האמורים לתת את השירות נדרשים לתת את הדעת לתופעה זו ההולכת ומחמירה".

גם שופט בית-המשפט המחוזי בבאר-שבע, השופט יצחק פלפל, קורא לא להשלים עם תופעה זו של אי-עמידה בדרישות החוק על-ידי שירות המבחן וקורא לתת את הדעת לתופעה זו.

בעשרות החלטות של בתי-המשפט השלום ברחבי הארץ נמתחת ביקורת דומה על שירות המבחן על שאינו ממלא תפקידיו כחוק ומגיש במועד תזכירים לבתי-המשפט.

ממשרד-העבודה-והרווחה, הממונה על שירות המבחן למבוגרים, נמסר בתגובה, כי המשרד עושה מאמצים לגייס קציני מבחן למבוגרים וכי הקשיים הם זמניים ובתוך תקופה קצרה ניתן יהיה להתגבר עליהם. עוד נמסר מהמשרד, כי ידועה בעיית תנאי השכר של קציני המבחן שאינה מעודדת גיוס קציני מבחן נוספים. (עתי"ם)

דנק דנמן מודה למשטרה על פיענוח רצח בנו

דנק דנמן, אביו של החייל חנוך (סטיב) דנמן, שנרצח לפני כחודשיים ע"י תושב הכפר תמרה וחברו מג'נין, שיגר מכתב תודה למפקד משטרת מרחב הגליל, ניצב משנה יעקב גנות, בו הוא מודה לו על המאמץ שעשתה המשטרה לתפיסת הרוצחים.

במכתבו כותב דנמן מהולנד: „אתמול שמענו שעצרתם את הרוצחים של בננו. זו היה מאד חכם למצוא אותם בזמן קצר. תודה רבה לכם. אנו מאוד שמחים שהדבר עלה בידכם. שמחים בשביל התושבים בישראל וגם בשבילנו, משום שעתה נוכל לשמוע על הרגעים האחרונים של בננו חנוך. אנחנו מודים על הטיפול בנו ומבקשים סליחה על כך שבעת הביקור בעכו ובנהריה היינו כעוסים ונרגשים. עד עכשיו אף לא אמצעי תקשורת הולנדי אחד מסר על מציאת רוצחי חנוך, אולי זה משום שמותם של פלשתינים יותר חשוב להולנדים מאשר מותם של יהודים או ישראלים ומאוד חבל."

(עתי"ם)

הצעת חוק לביטול ההנחות בדמי ביטוח לאומי למעסיקים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

חברי ועדת העבודה והרווחה ומזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר תמכו אתמול על הצעת חוק פרטית המבקשת לבטל את ההנחות בשיעורי הביטוח הלאומי שהאוצר נתן לעצמאים ולמעסיקים.

הוועדה שמעה אתמול, כי 90 אלף עובדים מבין 140 אלף הזכאים לקצבת הילד הראשון אינם מקבלים את הקצבה. יוסי תמיר מהמוסד לביטוח לאומי, שמסר נתון זה, סיפר עוד, כי 60 עד 70 אחוז מהעובדים השכירים משתכרים פחות מהשכר הממוצע במשק. מבין 530 אלף המשפחות עם ילד עד שלושה ילדים, שליש זכאיות לתחזורת קצבת הילד הראשון באמצעות המעסיק. לדבריו 205 מיליון ש"ח שהיו מיועדים למטרה זו נותרו בקופת הביטוח הלאומי.

אורה נמיר (מערך), יו"ר הוועדה, התלוננה על כך שהאוצר הפך לבעל הבית של הביטוח הלאומי. 63 אחוז מכלל תקבולי המוסד באים מן האוצר. ההנחה שנתן האוצר למעסיקים, בסכום של 1.2 מיליארד ש"ח, ושיפור הביטוח הלאומי בסכום זה על-ידי האוצר, מגבירים את תלותו של הביטוח הלאומי באוצר לטווח ארוך. חלקם של המעסיקים בגביית דמי הביטוח הלאומי ירד בכ-8 אחוזים. בעוד שהשכירים מגבים 55 אחוז לביטוח הלאומי מגבים מהמעסיקים 3.2 אחוזים בלבד. לדעת נמיר דואג שר האוצר לסוחרים ולשירותים יותר משהוא דואג לייצור.

דברים דומים אמר שר-העבודה-והרווחה משה קצב. גם לדעתו אין שום היגיון כלכלי להפחתה כל-כך גדולה בדמי הביטוח הלאומי למעסיקים ולעצמאים. את עלות העבודה יש להפחית באמצעות מס ההכנסה, ולא באמצעות הביטוח הלאומי.

שערי מטבע-חוץ בנק הפועלים – 21.12.87

	יחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6996	1.7208	1.7095
דולר אמריקני	1	1.51	1.58	1.5424	1.5616	1.5520
מרק גרמני	1	0.93	0.98	0.9480	0.9598	0.9526
לירה שטרלינג	1	2.78	2.91	2.8250	2.8603	2.8437
פרנק צרפתי	1	0.27	0.29	0.2800	0.2834	0.2817
ין יפאני	100	1.20	1.25	1.2193	1.2345	1.2247
גילדן הולנדי	1	0.83	0.87	0.8421	0.8526	0.8467
פרנק שווייצרי	1	1.15	1.20	1.1667	1.1813	1.1731
כתר שוודי	1	0.25	0.27	0.2602	0.2635	0.2618
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2421	0.2451	0.2436
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2459	0.2489	0.2474
מרק פיני	1	0.37	0.39	0.3826	0.3874	0.3850
דולר קנדי	1	1.16	1.21	1.1794	1.1941	1.1865
דולר אוסטרלי	1	1.06	1.14	1.0997	1.1134	1.1063
ראנד דר' אפריקני	1	0.48	0.80	0.7935	0.8034	0.7990
פרנק בלגי	10	0.44	0.47	0.4535	0.4592	0.4558
שילינג אוסטרי	10	1.32	1.38	1.3450	1.3618	1.3534
לירה איטלקית	1,000	1.26	1.34	1.2896	1.3056	1.2960

בפלילים

נאשמת בפציעת שוטרים שוחררה בערבות

נאשמת בפציעת שוטרים שוחררה אתמול ממעצרה ע"י בית-המשפט המחוזי בת"א, שלא נענה לבקשה לעצרה עד תום ההליכים.

סניגורה, עו"ד יגאל יצחק הלוי, כפר בהאשמות נגד הנאשמת, דניז פרץ (40), המתגוררת במלון סיני ברחוב אלנבי. היא נאשמת בכך, שב-19.12.87 תקפה שוטר סיור שנכנס לחדרה, בהלמה בפניו עם בקבוק זכוכית שגרם לו לחתך עמוק בפניו. בנוסף לזה העליבה אותו.

בהמשך תקפה איש משטרה נוסף והעליבה גם אותו. כשהשוטר העבירה בניידת לבית המעצר שרטה אותו בפניו, נטען בכתב האישום.

עוה"ד יגאל יצחק הלוי טען, כי הנאשמת חפה מכל אשמה. כאשר נכנס השוטר לחדרה היא לא ידעה שהוא שוטר וסברה לתומה כי הוא משתייך לחבורת ערבים שתקפה אותה ודרשה ממנה דמי חסות.

בבקשה לעצרה עד תום ההליכים טען התובע, כי עומדים נגד הנאשמת שני מאסרים על תנאי והיא מסוכנת לציבור.

בית-המשפט נעתר לבקשת עו"ד הלוי והחליט לא לעצרה עד תום ההליכים המשפטיים.

(עתי"ם)

משה פיטוסי נקנס על הצתת מיכלית דלק

משה פיטוסי (30), נהג מיכלית הדלק מבאר-שבע שנדקר לפני כשנתיים בכיכר פלשתין בעזה בידי שני מחבלים מרפיח, הורשע אתמול, בבית-משפט השלום בבאר-שבע בהצתת מיכלית הדלק שלו וכתוצאה מכך נכווה הוא ואדם נוסף. פיטוסי נקנס ב-1500 ש"ח.

פיטוסי הועמד לדין יחד עם פאיז תאבעת בן 18 מהעירה הבדואית חורה. פיטוסי הורשע על-פי הודאתו. התביעה טענה, כי ביום 1.1.87 הוא הגיע עם המיכלית שלו לחניון הציבורי ליד השוק העירוני בבאר-שבע. פיטוסי פנה לשומר החניון, פאיז תאבעת, וביקש ממנו להאיר לו את אחד מתאי המיכלית במצת סיגריות. אש המצית גרמה להתלקחות, המיכלית נשרפה כליל ופיטוסי והשומר ניכוו והועברו לאישפוז במרכז הרפואי „סורוקה" בעיר.

השופט קבע לגבי השניים, שמעשה פזיז שלהם גרם להתלקחות המיכלית והטיל — כאמור — על פיטוסי תשלום קנס של 1,500 שקל.

(עתי"ם)

מטען חבלה התפוצץ בדירת מגורים בעכו

מטען חבלה התפוצץ אתמול לפנות בוקר ליד דירת מגורים בעכו. המשטרה סבורה, כי הרקע לפיצוץ הוא פלילי.

מיד עם הישמע הפיצוץ, שהיה בבית דירות ברחוב משה שרת 12 שבעיר הוזעקו למקום כוחות של אנשי משטרה שסגרו את כל האיזור, בשל חשש לפיגוע חבלני.

חקירה קצרה שנעשתה במקום העלתה, כי הרקע הוא קרוב לוודאי פלילי. המטען הוצמד למשקוף דלת בבית בן שלוש קומות והתפוצץ. כתוצאה מכך נגרם נזק ל-6 דלתות בבניין, אך איש לא נפגע.

בעל הדירה, שהמטען הוצמד לדלת הכניסה שלו, מוכר למשטרה והשתחרר מהכלא לפני כחצי שנה.

המשטרה עצרה חשוד במעשה והחקירה נמשכת.

(עתי"ם)

26 אלף ש"ח נשדדו מבני זוג ברמת-גן

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

26 אלף שקל נשדדו אתמול מבני זוג מרמת-גן.

אתמול סמוך לשעה 4.30 אחה"צ הגיעו בני הזוג, בעלי עסק בתל-אביב, לדירתם שברמת-גן. הבעל החנה את מכוניתו בעוד אשתו יוצאת מהמכונית כשהיא מחזיקה בידה תיק המכיל אלף ש"ח במזומן ו-25 אלף ש"ח בצ'קים וכן מסמכים שונים. לפתע הגיחו שני אלמונים, חטפו את תיקה של האשה ונמלטו מהמקום.

נעצר בדואי שהסתנן לישראל ממצרים

נשיא בית-משפט השלום בבאר-שבע, השופט יוסף רבי, ציווה אתמול לעצור בדואי מסיני, שחצה את הגבול לישראל בטענה ש„בא לחפש כאן עבודה".

נציג המשטרה ביקש מבית-המשפט לעצור את סאלים טראבין בן 50 מסיני, שנתפס שלשום על-ידי תוליית גששים של צה"ל, לאחר שעבר את הגבול ממצרים לישראל.

החשוד הודה בחציה בלתי חוקית של הגבול ואמר, שהוא רווק אשר בא לחפש עבודה בישראל וכי ברור לו, שעתה מבקשים לעצור אותו ולגרשו חזרה למצרים.

השופט נעתר לבקשת המשטרה וציווה לעצור את החשוד ל-10 ימים.

(עתי"ם)

לאורי גורדון
ראש המחלקה לעליית הנוער
השתתפותנו הכנה בצערך
על מות האם
טובה גורדון ז"ל
המחלקה לנוער
וידידיך בקיבוץ הארצי

איגודים מקצועיים יפגינו נגד עדכון שכר הבכירים

מאת אבשלום קווה, כתבנו לענייני עבודה

חברי איגודים מקצועיים הכלולים בקונפדרציה יקיימו ביום א' הקרוב הפגנה מול משרד ראש הממשלה בירושלים, כשלב ראשון במאבק נגד עדכון שכר הבכירים במשק. פרטים על המאבק המתוכנן נמסרו אתמול במסיבת עיתונאים בראשות יו"ר הקונפדרציה, ד"ר רם ישי, שהתקיימה בתל-אביב.

ישי מסר בפתיחת מסיבת העתונאים, כי אחיות בתי-החולים והסתדרות המיקרוביולוגים והביוכימאים הודיעו על הצטרפותם לקונפדרציה המאגדת כ-12 איגודים, שחלקם נמצאים בהסתדרות ואחרים מחוצה לה.

ראשי האיגודים הסבירו, כי הבכירים במשק הציבורי, שרים, סגני שרים, מנכ"לים וחברי כנסת, מנותקים ממציאות השכר ומאבקם נועד לבטל את הנוהג הפסול, לדבריהם, שבעלי המשרות הם הקובעים לעצמם את גובה שכרם. הנציגים הציגו נתונים לפיהם בשנתיים האחרונות עלה שכר הבכירים ביותר מ-242 אחוז, בעוד משכורת ממוצעת של שכיר עלתה ב-131 אחוז.

התפוקה בענפי התעשייה גדלה ב-6 אחוזים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

התפוקה של התעשייה בישראל גדלה ב-6 אחוזים בתשעת החודשים הראשונים של השנה לעומת התקופה המקבילה אשתקד. כך עולה מנתונים שפירסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הלשכה ציינה, שבענפי המזון, הכימיה, הדפוס, הנייר ומוצריו הגומי והפלסטיקה נרשמו עליות בתפוקה של למעלה מ-10% אחוזים. לעומת זאת ירדה תפוקה של מוצרי אלקטרוניקה ב-3 אחוזים וכלי תחבורה ב-8 אחוזים.

מהנתונים עולה, שהתעסוקה בתעשייה בישראל גדלה ב-8,000 עובדים בתשעת החודשים הראשונים של השנה — ב-2.2 אחוזים. ימי העבודה גדלו למעשה באחוז אחד.

השכר הריאלי היומי בתעשייה גדל בינואר-ספטמבר בתשעה אחוזים לעומת תשעת החודשים הראשונים של 1986.

ח"כ רז מבקש להצניע ידיעות על התאבדות קטינים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

נחמן רז (מערך), יו"ר ועדת החינוך, פנה אתמול לעורכי העיתונים וביקש מהם להצניע ידיעות על נסיונות התאבדות של בני נוער.

מנהלים, מורים ויועצים בבתי-ספר בהם היו נסיונות התאבדות סיפרו אתמול לוועדת החינוך, כי פרסומים מעוררים גלי התאבדות חדשים. לדעתם צריכים העיתונים להצניע ידיעות על נסיונות התאבדות.

פנחס גולדשטיין (ליכוד-ליברלים), שהעלה את הנושא לדיון, אמר, כי יש לבנות מערכת תומכת, למועמדים להתאבדות, בעיקר בקרב ההורים והחברים. יש להעלות גם את רגישותם של המורים, לאותות מצוקה שמשגרים תלמידים.

נציגי משרד החינוך מסרו, כי לאחרונה הוכשרו 30 פסיכולוגים לטיפול בנושא ההתאבדות ונעשו פעולות מניעה שונות.

בתי-המלון בירושלים יחגגו הסילבסטר בשם אחר

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ועדת הפנים של הכנסת קבעה אתמול, כי גם בתי-המלון בירושלים רשאים לחגוג השנה את הסילבסטר.

עם זאת קראה הוועדה לבתי-המלון שלא לתת פרסום פומבי לחגיגות. בתי-המלון התבקשו גם שלא להשתמש בביטוי סילבסטר.

כתבנו מעיר, כי בעיות סילבסטר קיימות רק בירושלים. בשאר הישובים בארץ נערכות החגיגות כרגיל והרבנות איננה מנסה לכוף את דעתה.

ועדת הפנים דנה בנושא הסילבסטר בבירה בשתי ישיבות, בהן נכחו נציגי הרבנות הראשית, הרבנות בירושלים והתאחדות בתי המלון בישראל. הוועדה רשמה לפניה הודעה משותפת של נציגי הרבנות בירושלים והתאחדות בתי-המלון בישראל, לפיה קיים שיתוף פעולה מלא בין הצדדים. הוועדה הביעה תקווה כי מצב זה ימשך גם בעתיד.

ח"כ לין: שירות המדינה יצר בעצמו את שיטות הרמייה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„נציבות שרות המדינה אילצה במשך שנים עובדי מדינה לרכוש כלי רכב ולהצהיר הצהרות כזב (נסיעות בתפקיד) כדי לקבל תוספות שכר, המגיעות להם כדין. הפניה של הנציבות, לאחרונה, למבקר המדינה, כנגד תופעה זו, היא זריית חול בעיניים והעמדת פנים."

דברים אלו אמר אתמול בכנסת אוריאל לין (ליכוד-ליברלים).

לדעת לין, הפניה של הנציבות למבקר היא בבחינת היתממות והטעיה. „גוף אשר יצר בעצמו את שיטת הרמייה אין לו על מה להלין כנגד אלה שהוא כופה עליהם לשקר".

במקום לפנות למבקר מציע לין לנציבות לחסל את שיטת השקר המוסכם בנושא אחזקת רכב.

תושב רפיח נשאר „תקוע" במסוף הגבול

תושב החלק הישראלי של רפיח, שיצא לטייל בארצות ערב, „תקוע" מאז יום א' בבוקר במסוף הגבול בין ישראל למצרים ברפיח, לאחר שביקש להיכנס ממצרים לישראל. זאת לאחר שבגלל קשיים ביורוקרטיים, אין מתירים לו לחזור לשטח ישראל ושלטונות מצרים אינם מאפשרים לו לחזור למצרים. כיוון שכך, נשאר האיש בשטח המפורז בין ישראל למצרים, שבמסוף הגבול ברפיח.

כתב עתי"ם בדרום בירר את הפרטים הבאים לגבי המיקרה: תחילתו של דבר ביציאה של תושב רפיח לירדן, דרך גשרי הירדן. לאחר סיום ביקורו של תושב רפיח בירדן, הוא החליט לבקר בסעודיה, ככל הנראה, או במדינות ערביות אחרות, שלא ניתן להגיע אליהן עם תעודות זהות או עם דרכונים ישראליים. כיוון שכך, השאיר האיש בירדן את תעודת הזהות הישראלית שלו ויצא לביקור בסעודיה. לאחר מכן הגיע למצרים ומשם פנה, לאחר טיול, למסוף הגבול ברפיח, כדי לשוב לביתו ולמשפחתו בחלק של רפיח, שבריבונות ישראלית.

עם הגיעו ביום א' לנקודת ביקורת הגבולות של משטרת ישראל במסוף הגבול ברפיח, הוברר שאין בידיו מסמכים מזהים ונאסר עליו לעבור לשטח ישראל. גם המצרים מאנו לאפשר לו לחזור למצרים ומזה יומיים „תקוע" האיש במסוף הגבול, בלא שיהיה ביכולתו לצאת מהמסוף לישראל וגם לא למצרים.

בתשובה לשאלות כתב עתי"ם נמסר ממקור צבאי, שבימים אלה נעשים מאמצים לסייע לאיש בהוציא המלא, על אף שאין בידו תעודת זהות. זאת כדי לאפשר לו יציאה ממסוף הגבול של רפיח, עד שתתברר זהותו בוודאות, הוא יד בצד המצרי של מסוף הגבול. (עתי"ם)

קיסר ידחה בקשת נסים לקצץ הסובסידיות בפגישתם היום

השר נחמקין יצביע נגד הצעת התקציב ביום א' הבא ● גם השר מודעי הצטרף למתנגדים והודיע שייעדר מההצבעה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים וכתבנו לענייני עבודה

שר-האוצר משה נסים ומזכיר ההסתדרות ישראל קיסר עומדים להיפגש היום כדי לדון פעם נוספת בבקשת האוצר להעלות את מחירי המוצרים המסובסדים ומחירי התחבורה הציבורית כבר בימים הקרובים.

האוצר מבקש את אישור ההסתדרות להקדמת העלאת המחירים המסובסדים כדי למנוע הצורך לבצע העלאה חריפה יותר בחודש אפריל.

על-פי ההסכם הקיים בין הממשלה להסתדרות, שהינו בתוקף עד ה-31 במארס, מוקפאים מחירי המוצרים המסובסדים והתחבורה הציבורית. האוצר מבקש להעלות מחירים אלה בשני שלבים בצורה מתונה. העלאה ראשונה בימים הקרובים, והעלאה נוספת בחודש אפריל.

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, אמר אתמול, כי „הנהגת ההסתדרות נחושה בעמדתה שלא לדון בפגישה היום על הקיצוץ בסובסידיות למצרכים ושירותים חיוניים כחינוך ובריאות."

קיסר, שדיבר במליאת מועצת פועלי תל-אביב אשר התכנסה בבית ברנר לציון 67 שנים לייסוד ההסתדרות, הפריך את ההודעות, שהופצו לטענתו על-ידי מקורות באוצר, על משא-ומתן בדבר קיצוץ הסובסידיות עוד לפני אפריל 88, מועד סיום תוקפו של הסכם היציבות במשק.

קיסר אמר כי בפגישה היום יידונו הקווים המנחים להקמת מטה משותף למניעת אבטלה ומניעת סגירת מפעלים שנקלעו לקשיי נזילות.

ביקורת על נסים

נסים והאוצר היו אתמול מטרה לביקורת נוקבת מצד שר-החקלאות אריה נחמקין אשר הודיע שיצביע נגד הצעת תקציב המדינה בישיבת הממשלה ביום א' הקרוב.

נחמקין אמר אתמול שהוא תובע תוספת אקטיבית בסך 150 מיליון ש"ח למשרדו כדי לפתור את משבר ההתיישבות. הוא תקף בחריפות את האוצר ואת פקידי אגף התקציבים וכינה אותם „ילדים אשר אינם יודעים לנהל משק".

גם השר בלי תיק יצחק מודעי הצטרף לאלה שהודיעו שלא יתמכו בהצעת תקציב המדינה. מודעי הודיע שהוא ייעדר מישיבת הממשלה אשר תדון בהצעת התקציב. שכן, לדבריו, נסים הכניס שינויים רבים להצעת התקציב המקורית ובכלל עובדה זו הוא לא יוכל לתמוך בה.

שר האוצר זכה אתמול לתמיכה מסויימת מצד הוועדה המייעצת לבנק ישראל. יו"ר הוועדה, שלמה לורנץ, פירסם אתמול הודעה הקוראת לממשלה לקצץ סכום גדול מ-750 מיליון שקל אותם מבקש נסים לקצץ.

„ישנוני" נפנף זנבו באדישות כשהוכתר ל„כוכב התערוכה"

מאת ורד לוי, כתבת „על המשמר"

160 חתולים איכלסו אתמול במשך שמונה שעות את אולם האירועים המפואר של מלון קרלטון.

תערוכת החתולים הלאומית הראשונה בישראל הוכתרה בהצלחה מרשימה עד שאפילו המארגנים ואשת יחסי הציבור התקשו להאמין: 2200 אוהדי חתולים, שפעלו כנראה עד-כה במחתרת, הגיחו אתמול ב-11 בבוקר ממקומות המחבוא שלהם והפגינו נוכחות אוהדת ביותר באולם התצוגה.

מכיוון שהתערוכה נקראת על שמו של מוריס החתול הג'ינג'י (חתול אמריקני שרץ לנשיאות – דמות מוכרת ופופולרית ביותר בארה"ב), היו בתערוכה 17 ג'ינג'ים שהתחרו על קבלת התואר „מוריס הישראלי". קטף אותו לבסוף החתול „מיטנס", שזכה בכרטיס טיסה מטעם „בריטיש איירווייס" לתערוכת חתולים נודעת באנגליה.

בנוסף ל„מוריסים" התחרו קבוצות של סיאמים, פרסיים, אנגורות, מנומרים וסתם יפים על תואר „החתול הדומה ביותר לבעליו", „החתול בעל העיניים היפות ביותר", „החתול החברותי ביותר" ועוד. בתואר הנכסף - כוכב התערוכה – זכה „ישנוני" של פנינה ויונתן תשבי מתל-אביב. „ישנוני" גם קיבל גביע יפה, מזון אמריקני משובח לחתולים לתקופה של שישה חודשים וסוף שבוע בפנסיון החתולים "KAT IN".

במהלך שמונה שעות התצוגה חלפו מאות האנשים על פני הכלובים המקושטים, עשו מסט פסט ומוצי מוצי ורכשו חטיפים מלוחים, חטיפים מתוקים, ספרונים, משחקי טלוויזיה ואפילו צמח מיוחד בעציץ קטן ושטוח לחתול שלהם במקום שיחבל בעציץ האהוב על בעליו. אפשר גם היה לחזות במסך וידיאו ענק שהציג כל מועמד ומועמד בצמוד לבעליו החוקי. הקנדידטים נראו רוב הזמן עייפים ומעולפים למחצה. הם שכבו אדישים, מידי פעם נמנמו, נפנפו זנב בעצבנות עצלה ולא התרגשו כלל מהרעיון שהם משתתפים בתערוכת החתולים הראשונה בישראל. בינג דיל.

(צילום: מאיר פרטוש)

קצב: המשבר הצפוי בקרנות הפנסיה יעמיד בצל מפולת מניות הבנקים

מציע להנהיג פנסיה ממלכתית כדי „למנוע האסון" ● ח"כ גרוסמן: העודפים שהצטברו בקרן הפיצויים שייכים לעובדים

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

שר-העבודה משה קצב הזהיר אתמול, כי המשבר החמור הצפוי בקרנות הפנסיה בראשית שנות האלפיים יעמיד בצל את משבר מניות הבנקים. כדי למנוע אסון כבר בתחום זה מציע השר משה קצב להנהיג פנסיה ממלכתית. לדבריו, מתגבש בממשלה רוב דעות בנושא זה והאוצר שוקל עתה את ההיבטים השונים של הבעיה.

משה קצב אמר זאת לסיכום הדיון בקריאה ראשונה לתיקונים בחוק פיצויי הפיטורין. לדבריו, מטרת התיקונים להבטיח תשלום פיצויים לעובד אשר תקנה או חוק מחייבים אותו לחדול מעיסוקו לפני הגיעו לגיל 65. לדוגמה הביא קברניטים במטוסים שחייבים לפרוש לפני גיל זה. הוא גם רוצה לאפשר לחוזרים בתשובה להתפטר מעבודתם תוך קבלת פיצויי פיטורין.

החוק התקבל בקריאה ראשונה.

בדיון אמרה חייקה גרוסמן (מפ"ם), כי יש לשלול את הסמכות המאפשר למעסיק להשתמש בעודפים שהצטברו בקרן הפיצויים. לדעתה העודפים, במקום [illegible] והצטברו, אינם שייכים למעביד אלא לעובדים. הם נשאבו מכיסוי של הצרכן כאשר נקבע המחיר של המצרך, מכיסה של המדינה כאשר הוכרו כהוצאה לצורך מס הכנסה ומשכר העובד, כי הפרשה היא חלק מעלות העבודה.

„משום מה מטריד את משרד העבודה והרווחה נושא העודפים. במקום שתטריד אותו קופת הגמל לפיצויים הריקה כאשר עובדים נפלטים עם פיצויים של פרוטות. כך קרה ב„אתא", ב„דום כרמל" ובמפעלים אחרים שפשטו את הרגל או נסגרו מרצון", אמרה ח"כ גרוסמן והוסיפה, כי אם הצטברו עודפים במקום כלשהו הם נחלתם של העובדים. היא הציעה ליצור קרן פיצויים כללית שניתנת להעברה.

אורה נמיר (מערך) הביעה חשש כי ההקלות לחוזרים בתשובה אינם אלא הרחבה של החקיקה הדתית ומהוות במפורש אפליה לעומת עובד חילוני שאינו זכאי לפיצויים אם יסרב לעבוד בשבת.

פרופ' דורון: אין כל קשר בין פרישתי לביקורת שהוטחה כלפי

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

„אני מסיים את תפקידי כיו"ר הנהלת קופת-חולים אחרי שתי קדנציות, ואין כל קשר בין פרישתי לביקורת שהוטחה כלפי" — אמר אתמול פרופ' חיים דורון במסיבה עם כתבים לענייני בריאות במרכז קופת-חולים.

פרופ' דורון סירב להרחיב את הדיבור על סיבת התפטרותו והפנה את הכתבים לדברים שאמר בקול ישראל.

את עיקר דבריו הקדיש לשינויים בקופת-חולים. בין השאר מסר, כי בקרוב יופעלו 60 מיטות סיעודיות ב„בית רבקה", ומתכננים עוד 50 מיטות סיעודיות בבניין הישן של מחלקת היולדות בכפר-סבא. כן נפתח מרכז לטיפול יום לקשיש ב„בית הנגב" בחיפה. ב„סורוקה" הופעל לאחרונה מרכז לטיפול בחולי סרטן, ב„בילינסון" עומדים לסיים שיפוץ במחלקה האונקולוגית והסתיימה בנייתו של מרכז להשתלת כליות עם 20 מיטות. בקרוב ייערך טקס הנחת אבן פינה לבית חולים לילדים ומרכז למחקר רפואי ליד „בילינסון".

בתשובה לשאלה בדבר ההסכם עם הרופאים אמר פרופ' דורון, כי ההסכם יוסיף עוד 9,000 ניתוחים בשנה. הוא יופעל החל מאמצע פברואר 1988 ועד אז יסוכמו הדברים עם קבוצות עובדים נוספות. התשלום שיינתן לרופאים הוא בגין עבודה נוספת. ההסכם הוא בין הרופאים ובין בתי-החולים במסגרת ביזור הסמכויות והעברתן לשטח.

בהסתמכו על סקר של „ראנד קורפוריישן" בקליפורניה אמר פרופ' דורון, כי הטלת היטל ביקור אצל רופא גרם להחמרה בסוגים מסויימים של מחלות, כגון גלאוקומה ויתר לחץ דם, אצל מיעוטי יכולת.

פרופ' דורון סירב להשיב לשאלה בדבר גובה הגרעון של קופ"ח בשנה זו ורק אמר, שמתנהל מו"מ עם האוצר ומשרד הבריאות בנושא זה.